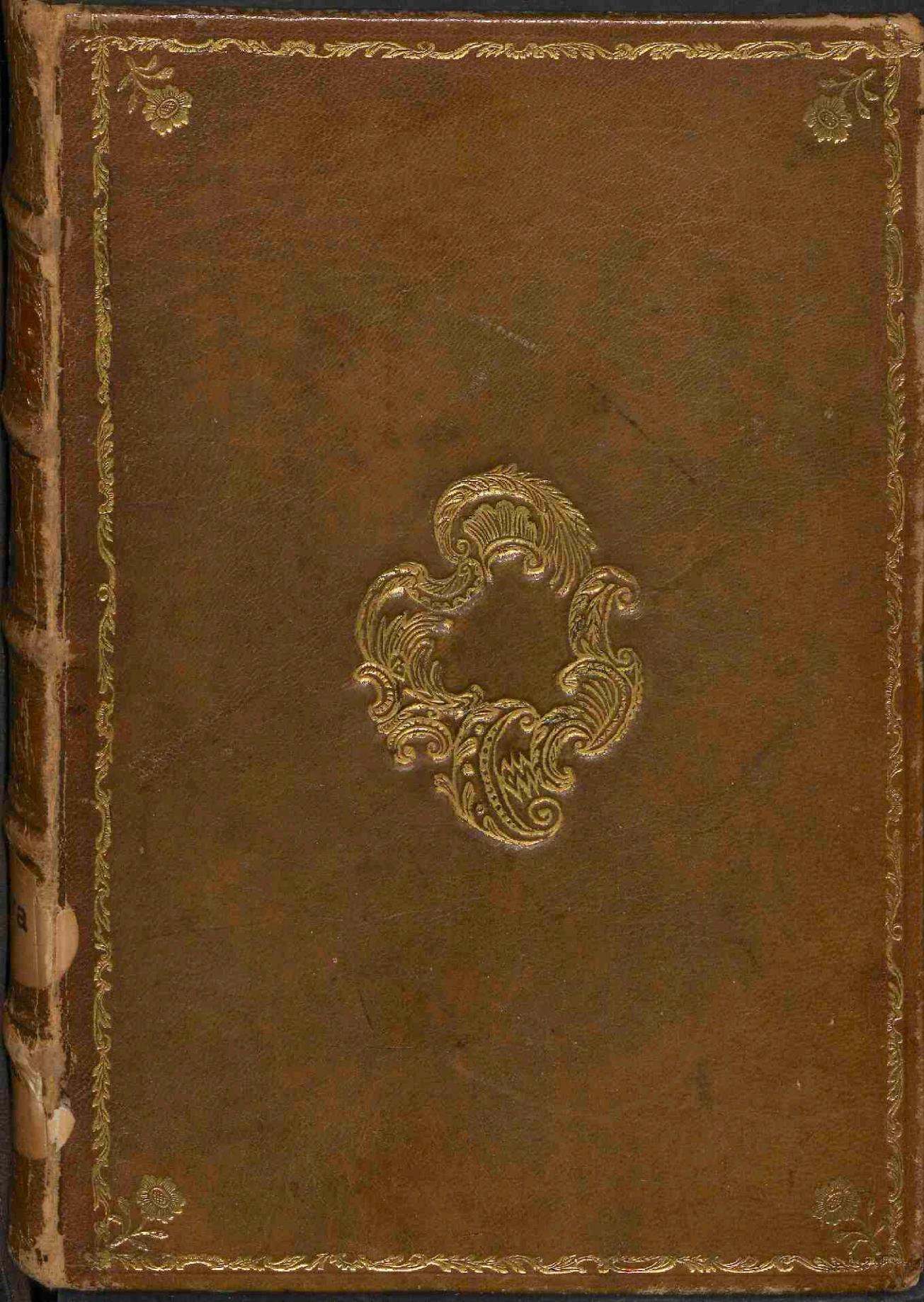

Freeska Landriucht.

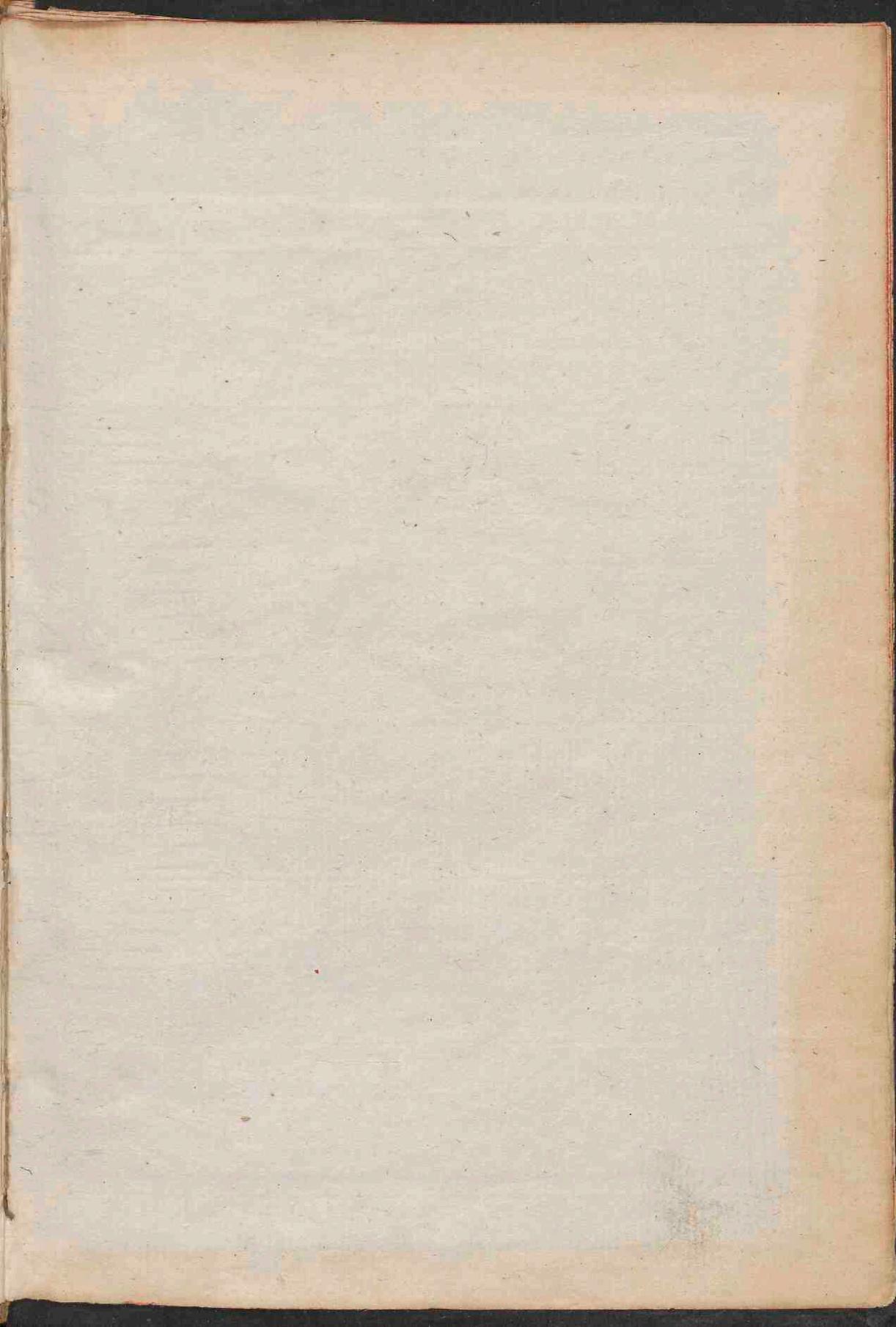
<https://hdl.handle.net/1874/301851>

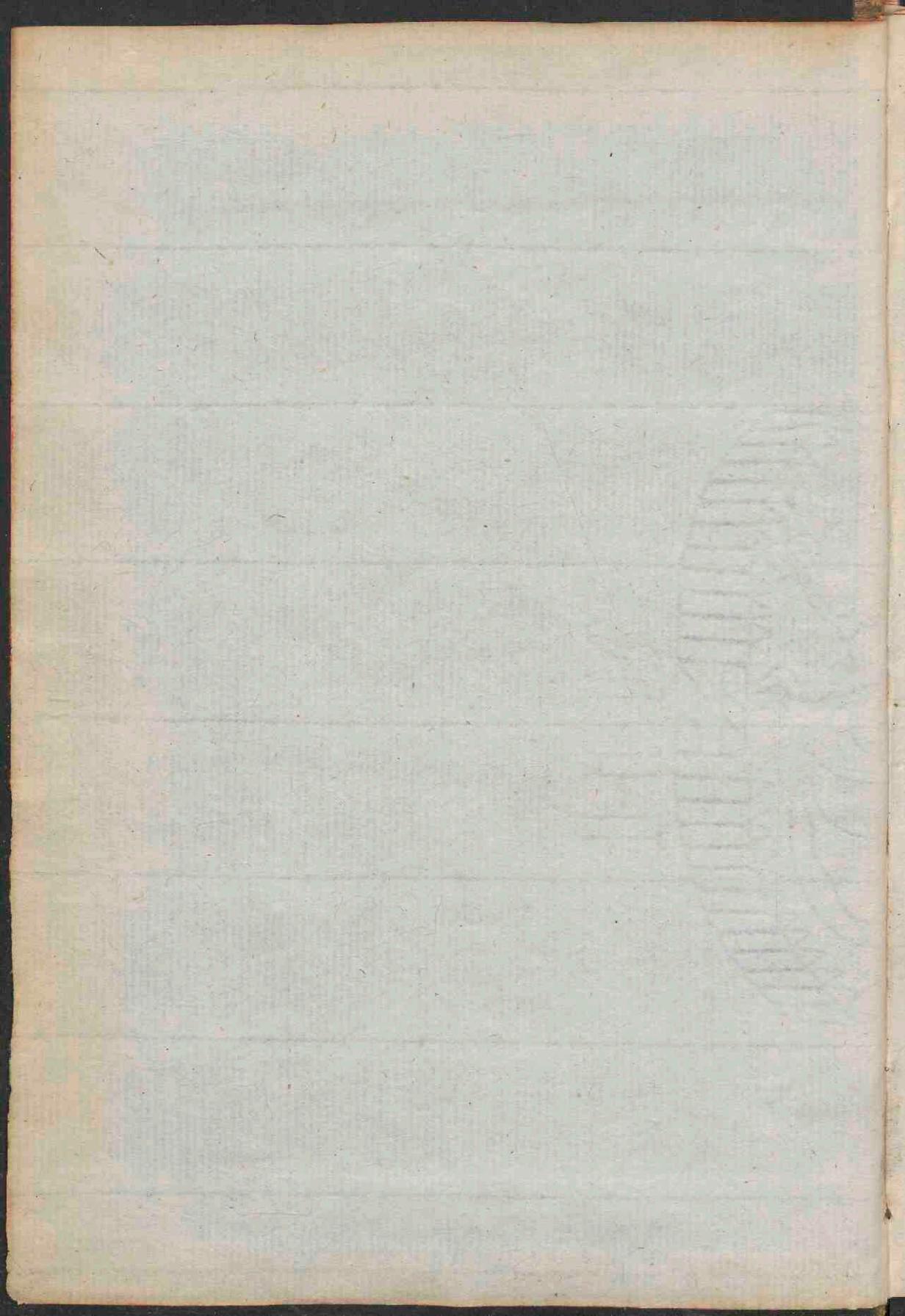

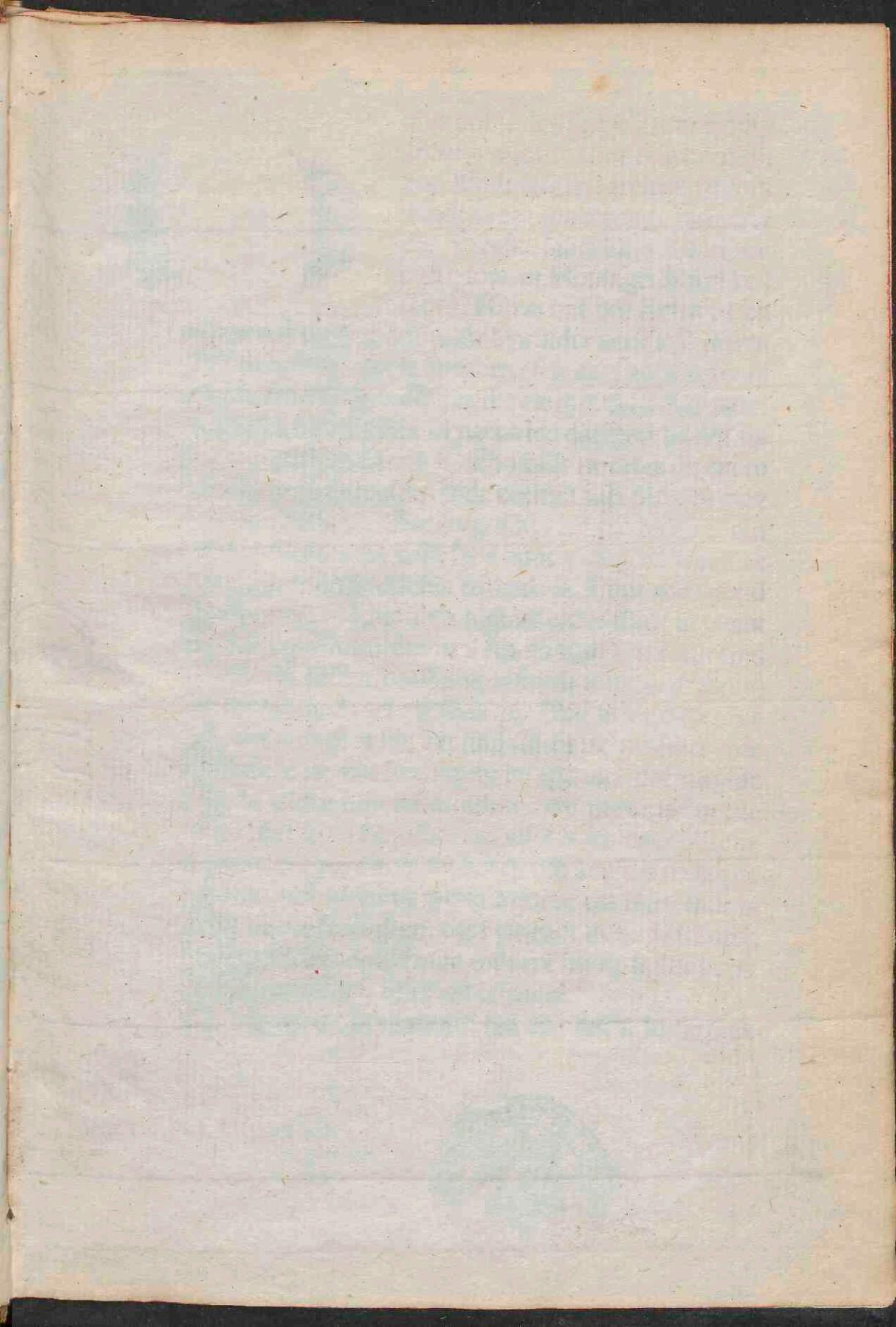
J. oct.
1112

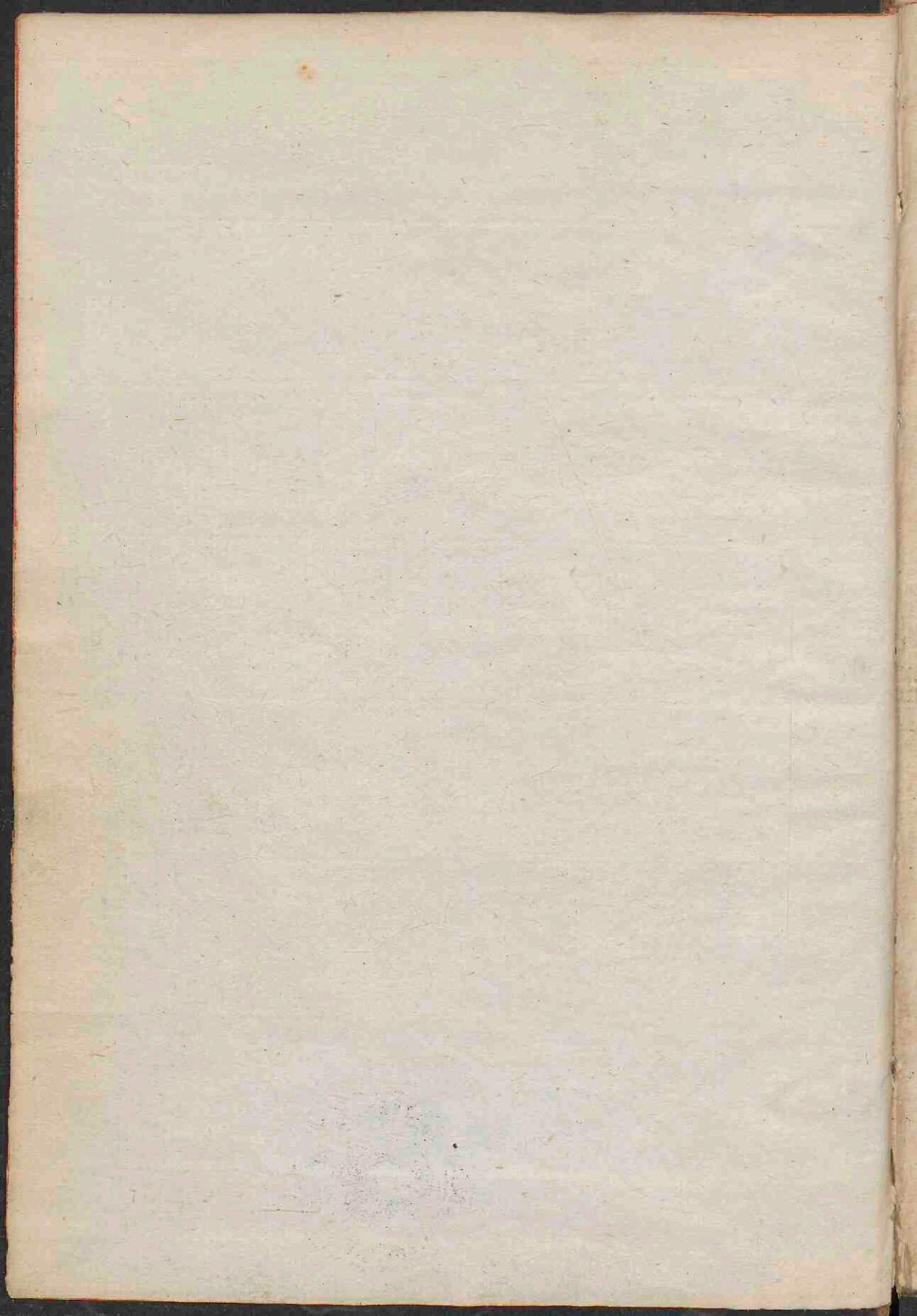
Rariora

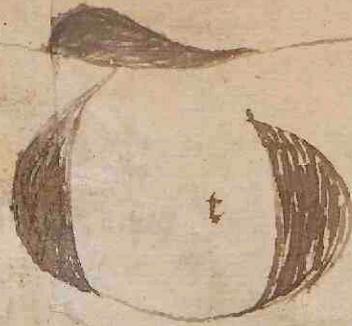
478. **Landriucht** (Freeske). Z. n., pl. en j. 4°. min. J. 8°. 1112¹
Type M⁹¹ 97 m.M. — HMT 124 (18). — CA* 1085. — C II 3482.
Dr. F. Buitenrust Hettema hield over dezen incunabel een voordracht in
de Mij. v. Ned. Lett. te Leiden 1920, waarin besproken wordt de inhoud,
de herkomst en de vermoedelijke verzamelaar. (Zie Verslag in de N. Rott.
Ct. van 7 Febr. 1920 Ochtendblad A). — In XVIIIde-eeuwschen band. —
Samengeb. met nr. 698.
698. **Statuta provincialia et synodalia Trajectensia.** Z. pl. [Drukker
van het Freeske Landriucht], z. j. 4° min. J. 8°. 1112²
Een type met M⁹¹, 97 m.M. — HMT 124 (18). — CA* 1598. — C II² 5624.
Samengeb. met nr. 478. Zie de aanteek. aldaar.

719.112
¶ Her era godes synre liauer moder
¶ Maria alle des himelsche beerschi
pes. Ende alre fria fresena fridom
Ende in een sonderlinge memorie
des Freska landriuchtis deer ws
baerh ioun di Koningb. Kael key
ser to. Roem dae dae fresen da bu

rich ro roë wrsteerden want bya alder aerst ayn weren
ende da boltene witta drogben ende deer nei des konin
ghes heernaten worden huelka riuchte di konigh kaerl
dae fresen biaael Ende di pacus leo dat biaet bilden als
bia dñe cristena naema. Om disse riuchten thi bet to
fide. Ende to onthalden ende decrma naet oibalda mey
weer to sekane. Soe folged hyr nei cen tacfla of een
register deer ioe wt wisa schil huoe y mogē fynda dae
punten deer dit boeck fan rorende is. Ende wirt deeld
in xvii delen. Dat arste bigbint aldus Hact is riucht
list ende konst. dat oder deel fan da saun kerre. dat tred
de is fan da keulen. dat fiaerde is fanda xxiiti landriuchta
dat fylle is fanda acht domen. dat sexte is fan da sex we
den. dat seunde is fan dat sind riucht int generael. dat
achtende is fan dat sind riucht int speciael. dat niogēde
is fan da ielden enis daedslachtis. dat tiende is fan dae
wilkerren fan da fyf delen. dat alfste is fan dae bireckna
dahoeta. dat toelfte is dat boeck des keysers rodulphi
datt. ettiende is fan da merked riucht. dat fiarteende is
fanda swerte swenghen. dat fyftiende is fanda schaeck
raet. dat sextende is fanda wilkerē fan op stallis baem
dat sventiende is fan da saun zelanden.

Hyr bigiunet dae capitulen fan disse delen forscrouwe

Hact is riucht list. I
Hua fad en set riucht iii
Hua bad de arsta ferdbá
Hua scriou riucht arst iiii
Hua da wilkerren aerst
Hoe site willibrord. set
da fresen bikedroe. v
Huanca cae riucht aerst.
Van da tien wiwo.
Van dis grewa icomist vi
Van fribeed der freesna.
Elck fresna aeg syn seluis
deda to witá beth vanma
op hem bengba mey.
Fa grete des dikes ende
weys. litikiane
Fa helgane gued naet toe
Fa leegued to bibaldé vii
Wat di fader sine dochter
naet ó willens ne geu we.
Fa mondscipes lawa an
der wedua.
Fat módschet der famna
Fan der pine dcs mond
schets deert lasta nelle
Fat laen des módschipes
des moers fant kynd
Huer om dat kid ne toer
dat laen naet iaen
Fat lae des iögera broðs

vii ielder ahs bi subreid
bala.
Fan tzierck wegat ende
fan biara brede. viii
Van dio brede des weis
om dat tzierckhou.
He fresna thoer schelta ba
tielde.
He fresna thoer grewa ba
tielde huta scelta urogig
Fa dike to bodane hi sit
te benedictus.
Van sile to baldene ix
de bi sinte benedictus.
Van freesna vepe to baldene
Van des grewa riucht
Van schelta ladinga x
Eft sona schyn ne doer
ma an stride staert
Wat da schelta bodting
eer ond biginne.
Van neetmona en hya
ra betteringba. x
Van helgene en hef que
de toe delane xi
Van tige ó eerue to delaen
Van ecifscip toe delane.
Van forkapa läd ðafriou
den dat nier toe hisitten
Van graetheid disforka

pa guedis xii

Hucerma ketelfig duaē
Huma otiga schil. schil
fan dac kampa.

Fan da stryō ende fan ay
der iggbe xiii

Fan dio stryd ede xiii

Fā lādhera nier to vitaē
Fā riucht des fruchtbare
vrouwes deer di man by
grauen is xv

Fan enis overlādis gue
des mannes daed.

Di fria fresia is niaer toe
witanc off by aefte tingb
halden habbe

Fā schada ēn vorblest

Fā mene tingb riucht to
houwe.

Huma een man ferdloes
teth xvi

Befina bi sōna schū naet
ladet.

Fā vrbericheit dis boucs

Fā tige ferst to da bowe
Fā da lettera fersta.

Huma da tingbe al moge
vor mysa xvii

Fan oada tingbe wt to
riuchtane

Fan tingbe bina oers epē
bere slæt .

Fan iuuffriga gued toe
sekan xviii

Fātiuftiga gued toe se
Fan boedel tingha. kane
toe dac busē .

Fan boedel to bitingbien
binna dac ieer xix

Fan boedel riucht vine
sibsta i dat huis to vilane
Fā la wede boedel xx

Dit is di boedel eed
Fan fordelc in dae cladē
on der aefta sidem eeffter
des oderis oade .

Fan boedel toe delane

Fan di dees on willich is
toe delen xxi

Di schelta schil biaede
bi selft to rtucta anderoe
Fan sonderinga fordela
ende ois aesgha riuchttes
Fan da ruer koninghen
Raerl ēn. Radbot. xxi

Hyr biginnet dae kerre
dcer. Magnus kaes toe
roem xxi

Hyr biginnet dae saun
teen kesta

Fan frede alle godes hu
sem. xxv

Hyr bigbinnet da syou
vo en xx lādriucht. xxxii

Als dio moð ber kide
ecifscip forkaped. xxxiii

Hyr bigbinnet dae acbt
voemen. xli

Hyr bigbinnet dae acbt
wenden. xlvi

Hyr bigint dat sidriuch
te int ghemseen. xlvi

Hyr bigbinnet dae sind
riucht. xlvi

Hyr biginet da vilkerē
dis lādis mitta v delē. lxi

Hyr bigbinnet da bireck
nada bota. lxviiii

Hyr bighint keyser. ro
dulphus boeck. lxxvii

Hyr bigbinnet dae mer
ked riucht. lxxxvii

Hyr bigbinnet dae suar
ta suengben.

Hyr bigbinnet da scaeck
raeff. lxxxv

Hyr biginet da vilkerē
fa op stall bame. lxxxvi

Hyr bigbinnet da saun
zelanden. lxxxvii

b Act is riucht list ende konst. Riucht
tes ende goedes. Haet meēt dat riuc
htes en̄ goedes: Riuchtes, dat meēt
riuchtlikerā ende eerlikerā tinga. Al
soe bitiothet hit ws di paeus. Haet
bitiothet wido goedes: Metlikerā
ende eerlikerā tinga alsoc sprekt di
keyser. Hoe manich riucht ister? twa. een godlic ende
een menslic. Dat aerste is di oen bern. En̄ dat oeter
scheltu lera. dat eē is natuerlic: ende dat oeter is raulic

Haet is godlic riucht: oenuerp godis gastis deer tat
gued lanet ende dat eerge leth by mannes w̄ytem. Je
ta beth sey mi haet godes riucht se: Ewa. deer tes man
nes sin leert bym selff to biriuchten. ende dat oenriucht
to wrfiuchten. dac onschield to helpane. ende da onmyl
dicheed fororiwa. Haet is mēschelic riucht: koninges
setma ende lyoda pliga: deer netlic is ende eerlic. Ko
ninges setma haetma scrioun riucht. ende alset riucht
scrioun is. so haetmet eē cwa. wer da cwa mei nen wil
ker dac cwa brecka. Taulic pliga fā lägher wēnicheec
is alsoe gued so scrioun riucht. iestse naet ne swi wet

Sprect di keyser z̄. Concordat i di humanum genus
ff de iusti. z̄ in l i in fi cum lege sequenti. Haet is mēsc
lic riucht z̄. Insti. de in natu gen et ci in prin et s̄ scrip
tum et s̄ ex nō scripto. Itez lex est cōstitutio populi qua
maiores natu aliq̄ cum plebe sanxerunt. Cōstitutio uel
edictū est quod tantū rex uel impator cōstituit. Jus coē
sue constitutione; cessare facit necessitas. lxxxi. di. cū oī
bus z̄ d̄ re in quod nō est licitū. Jus naſale quod i lege
moysaica uel in euangelio continetur ut iniusticiā nemā

inferre.d.i.c.i. **H**weer om is dat riucht seth: da ma
fructa da wreeck:binda dē duriga fan da lust der se-
da:bischyrne da onschield:en scheppa da wreecke.

Hweer vñ is dat riucht set. **D**iverse pene i cañ se statu-
te.ad malitiā boñuz puerson repmēdā.ej. ð of.indi.or.
Ad repmēdā. **N**a per.ll.nēo bñfacere cogit.sed male-
facere phibetur.xxiii.q.v.ad fidem

Haet is der ewa riucht. **E**rlykera tinga reda. **T**reflyz
kera tingh bieda. **A**rbieda dat oriucht. **H**inzia moetlyz
kera tig.en acc behvile oemoetlikera tigh truch fruchta-
des era. **H**o so dat riucht is natural iesta taulic. **E**n ay
der mit script: iesta mit ewa schelmet sced. soe haetma
dat een setma en dat oer wēheed. **H**aet is ewa zē

Lex sine cōsto vt pz i me. ð.alt. **C**ōsto ē ius huānū qđ du-
plex ē aliud i scriptis redactū: qđ.ppric dicif constō: ali-
ud solo usu vtētiū approbatū qđ.ppric cōsuetudo dicif.i.d
ca.ius naſale. **Q**uis p̄t constituere? **R**ū.pa.i spūalib⁹ vt
bcretales zē. **I**n seclarib⁹ **I**mpator vñ et.ll.statuit. **L**i-
uitas.n.pōt.l.municipalē cōstituere. **L**ā cōsti.ll.est vt p̄ce
pta iur seruēt. ut honeste viuer: alteq nō ledere. ius suū
unicuiqz r̄buere.d.i.c.i. **I**nst̄ ð iust. z iur. §.iii. **M**odus
iſtituēdi.l.ē ut.l.tal sit q̄ cōtineat i se hoēstatez: q̄a lex de-
bet esse honesta iusta: possibil scdm naſaz z cōsuetudiēz
pase: tēpori: et loco cōueniēs: necessaria: utilis: et mani-
festa: ne aliqd propt obscuritatez cōtigat. ut potest.col.
d.i.c.cōsuetudo z ff. ð cōst. pn.l.in his rebus cū suis con-
wrbieda dat onriucht. ff.de iust. z iu. l.iustitia. §.i.et
melius ff.de. leg. l.leg. vtus **H**aet is wēheed: **E**n go-
dlic pliga deerma to riucht haut. **A**ls di setma biect en
deer en ny sek up bliaept der naet fā scrioun is so moet

ma dyn pliga to riuecht baldā. **F**an disse wenbeed ief
 ta pliga habbet alleer konighen mislic oeceld. **D**i acrs
 te sprecket aldus. daitz rincht schel al ryd dyne pliga op
 nyma. **D**i ora spreet. Eld pliga fā netliker wenbeed
 is een kerstelic maesterscyp. **D**i treoda spreet. alleer
 dat riuecht redelic is deer wvekt dy pliga: wātthz riuct
 deer en naemlic onriuct urbioet; dat schel nen pliga w̄y
 ka. **D**i fiarda spreet. Mislic is pliga. Netlic pliga is
 kerstelic maesterscyp. onredelic pliga. w̄yecht dat riuct.
Di fyfte spreet. truch landis reed en teerua w̄yecht
 ondertydem dat riuct dan pliga. **D**i sexta spreet. dat
 Dat riuecht is al riuecht. dy pliga is kerstenlic. deer era
 leert ende onera wrsteert. **D**at riuecht is godlic riuct
 deer da sonda vrdilighied mit heyliga boedem. **D**at
 is riuedt wraudesc riucht. deer da eedlingen set babbet
 mitta elmeente tobalden truch landes reed. **D**i saun
 da sprecht. dat riuecht is alle riuecht deer mey mena reed
 iefsta bode wysra lioetena is set to tuang dera sondan
 deer by willa ende by dwmbeed op bliacpt. ty meua
 frede. ende to mena fere. **D**at riuekt wruint alle pligan
 ende alle kerran. **D**it riuecht is alle riuecht. deer toe
 lens da wird naet ne siucht. ende netlic is ende eerlick
Dat is falsc riuct. deer da wird mit tyogem oēsiuct
 dat mei blynd syande ae gen.

Hat is wenbeed iefste pliga. **C**onsuetudo. **D**e hac
 uis eē. de consuetu. p to. z ff. de leg. l. diuturna cōsuetu
 do z Inst. deciure natu. gen. et. ci. S. ex nō scritpto. **E**tia
 Consuetudo dicit optima legū impres eē de consue. cap
 cū dilect. Sed ubi cōsuetudo repugnat iuri. nō dicit cō
 suetudo sed qđa corruptela l'abusio eē. c. c. ul ð sy. c. tua

201 f. 1v

Nota scđz gof. q̄ ɔsuetudo iduciſ cū exp̄ſſe poplō plac̄
alij obſeruarii futuz p̄ ɔsuetudie. vñ n̄ eoipo q̄ alij fit
ijs ɔsuetudiariū iduciſ ar. ff. d̄ iti. actusq̄ p.l. fi. Inducit
n. vñus act⁹ ɔsuetudiez. xxv. q. ii. ita nos. Als di ſetma
brecht z̄c. In bis i qb̄ nil certi statuit ecclia uel dinia
ſcripta: mos poplī ſi z̄ iſtituta maioriſ p̄ lege ſt tenēda.
xi. d. i. his ſb̄z z̄ ca. ɔsuetudis. xii. d. ca. diuſhi. Itē ſa ſūt
neceſſaria ad hoc ut cōſuetudo p̄ iure habeat. ſcilic̄z dinr
nitas tpiſ z̄ ſanioris uel maioriſ ptis autoritas: ac illius
tamē eccie approbatio in qua abolenit. xi. d. catholica et
tunc alios non conſtringit. Men pligaa w̄ka z̄c.

Consuetudo bz. n. p̄prietates tres imitaſ eni le. inter
ptatur legez. z̄ derogat legi. de hac materia vi. pañ. in c.
clericu de iudi. c. ex. qñ nero ca. cedūt le. z̄ ecōuerso vi. ple.
pañ. i. c. i. c. ex. de no. op. nūcia. Et vide in x. d. c. ii. q̄ leges
ipiales dñt ceder canonib̄ generaliſ. ecōuerso vo qñ canō
pcipit ut ecclia ſoluat ſbutū xi. q. i. ſi ſbutū ſed ipator dat
legē ut ecclia libera ſit a ſbuto. Dy faunda mey mena
reed z̄c. Privilegiū paucorū nō facit legē omunē. xxv. q
i. c. ideo h̄ v. Hnae fand eni ſetb dat riucht aller aerſt.

201 f. 2v

H in Breka land. Mercurius in Egiptera land. So
lon in Athenera land. Ligurius in Lacedemera land
Diffe ligurius nomēt op bi enis afgoedis wirden bi ap
pollonius ſiundeniſſe. Endc dae krekē nomēt op fā moy
ſes fiif bockē deer bya ſervoun beden fanda ioedē. Dy
konick heet Puma pōpili⁹ deer da riucht ſette alk aerſt
toe roem: eni di fand aeck aller aerſt dae ſacle oender la
tynſcha tōga vñ duo z̄c bwāt da latynſcha leydē eer ſte
nē deer dyo tale mey biwared was: bwite ſtenē to liaef

33

lika seckem: ende suarte stenen toe leedlika seckem. **W**i
numa was di aersta koniugh efter romulo deer aerst da
burich toe roem timmerade ende naemde deer om beet
bi numa want by waes di forma dcer dyn penningh mo
tya heet mit keyserlika forma. **D**eer eefter worden al:
soc manich riucht so deer riken weren. **W**ant da koni
ghen settent to riucht deer him alder best tuchte so wor
den da riucht wandeled als dy koningh waes daed on
romeran dat byeronghen datse da wrald to mena frede
bytuungen. **D**och ne muchtet da romera herē bo w̄ys
ende bo wieldich datse waren. sceppa dae riucht alsoe
steed ende also fest. datse dae koninghen naet wandelia
dorsten. eer dat da koningden cristen worden. ende dae
riucht ney goedes iesta schoopen. **W**ha fand ende set

De hoc habetur. vii. di. moyses. **L**um enim leges
propter discordias pleborum a nobilibus fere per xxx
annos in dissuetudinem abissent. **C**reati sūt. x. viri qui
de grecis ciuitatibus leges collectas transtulerunt in la
tinum et eas in tabulas cburnicas scriptas detulerūt qui
decem viri sequenti anno accepta potestate corrigēdi et
interpretandi leges. videntes multa deesse tabulā. duas ta
bulas addiderunt et appellate sūt leges xii tabulaz ff. **S**
origine iuris l ii per totū. **Q**uis primo constituit ius vii
di moyses et sequenti. **F**oronius in kreka land et

Immo romulus primo sed paucas. **E**t foronius pos
tea multas vii di et ii super nerbo primo. **A**ota ius con
suetudinis statim cepit post legē naturalez ex quo homi
nes ceperūt simul habitare. ius uero cōstitutiois cepit a
moysē q primū omniū diuias leges sacrī lris explicauit
uidelicz foroni⁹ grec⁹ ut i textu stinet.

Hwa bande den aersta ferdan

Swa bande dine aersta ferdā oenda wrald. Oc
tauian⁹ di keyser: da romera herē al da wrald
fan aesta to westa. fā noerda to suda. ende alle
da e ylanden bi beues muda mit beerschielde bituonghe
beden: ende octauianus dine lesta ferdā fan pardland
brochte. da h̄y mit goldena waynen to roem in foer. en
de by da maynē trowadē konighen spād mit goldeā ke
den: da heet h̄y to hādes ianes porta sluta. dat was tred
da stond fan saunbūdert en̄ xxii. ierē soer dat roem bigō
de to bici wwen. dis bagaden dae van roem dat deer dis
de ys mitta konigde. mara kostelicheit en̄ syrbeed coem
danse cer aller bauena beden. da scopense da koninghe
enen n̄ yen nama: cer heet h̄y octauianus. dae hetense bi
augustus: dis de ys schyden twa wonder grāte teyken
to roem. hya saeghen oenda hymel. fanda moern al ont
midoe y tria sonna schinen. deer om ghingh een reynbos
ga also lyacht als di logba. en̄ garen se toe lesta: Eleck
ontsprunḡ dis deys. to roem een burna fā olyā wt een
boerna huus. ende flact wt in dine tiber. mit fulla straez
me. een etmal al omme dae dat folck toe stede coem. da
spreeck di konigh mit bleste. Hu is al dyo wrald. truch
romes drieide wiges bilowid. en̄ toe mena freda commē
Hu willē ick dyne ferd mit duegheden sterkeia. ende fā
treftelika tingben twa nȳe riuekt setta. deer da durige
were. en̄ dine eerma bischirma. ho dattet lād mit riuch
te stande. ende den freed nimmen oenfiuchte. Dit is
dat aersta deer ick biede. dat alle dyo tāde. deer hyoda
sē ellēde se. to hyara ayn lād weder kere. fri fan alla mā
nem. ende iow tijs dae roemera beran. boegbia mit bya

Ra fronden ende wise biara ayn eerwe ende see op bia
 ra ayn. Dat oer is dat ick banne wiuem ende manem.
 frede an lyf. frede an gued dat mannick mitta sinem bi-
 sitte. soe laghe so byt onfoerwrechc ne habbe. dat was
 vi aerste ferdan. deer disse wrald enich wan. fan oenbi
 gbin. ont byoda. so ne schyd hit na tat onder eeu man al
 le dyo wrald coeme to mena ferdan. Hit timade acck
 wel dat di eerdscha koningh tine ferd bande. tae di bi-
 melscha koningh was commen to man nem. Want hit
 was di selua dey deer cristus inder cribba lay dat was
 een scheen dey toe roem. Alsoe scheen was dyoe nacht
 in iberusalemra land. dat di engel coem toe dae berde-
 rem. ende kette frede. Alla gueda willigt a lyoedem
 Gloria in excelsis deo.

Hwa scr you riucht aller aerst

Sta screef dae riucht aller aerst. pompoius di
 greuna. di bygonde se tee scrwynen tae woer
 him soe gract nyd dat byt leet bliuwa. Juli
 us ende octavianus bedense bigonnen tae worten hya
 mitta gaelika daed byronnen. deer ney dae dyoe criste
 heed oenstoed. tae worden tae riucht steed ende gued.
 tae god syn folck tae nede ioe. Theodosius heet di
 bera deerse aller aerst screef. Ende tae kerde wel fol-
 brochte. deer na wralda neen keyser mochte. Alle tae
 deer bifarra bi weren fa. M. c. ende xxxiiii iera. soer
 Ruma en Romulus storen. deer da riucht mit romerē
 aller aerst op houen. Deer efter ward een wys keyser
 to roem. Justinianus was syn nama deer. tae riucht all
 aerst cnigad. aldeer se en twa sprekē. Justia? wes. L.
 d. no. co. co. in pn. 7 p. totū 2 d. cmē. justiniani. co. in pn.

Ende kirtse aldeers toe manichfald weren. deer om
sit bi ieta to roem melad op een golden a troen. een boec
aen synre hand. deer dae riucht oen standet op dat pael
laes meled deer meymet ieta schoya aldus Dase instia-
num toe keyser sette dat was al dyoe wrald nette wat
bi al onse riuebt gette ende myt grata frewelbhecd kir-
te. **H**wie dae wilkeren alder aerst sette

Swae sette dae wilkeren aller aerst iustianus di-
keyser. disse iustianus saegb oen manychfalda
landa mislika derwa dae ioe bi ocrlef dat aller
landick truch syn sonderinga biboef wilkerré kerre. en
toe riucht bilde. ende dat se se naet toe iest den lawa ne-
sette. ner to ienst goedes bulde. dat selue synima in syne
boeke aldus. Landes deer wa deer eerlyck sint ende
myt meene frede prowet. dac bied ick to baldé alse dat
riudbt. disse iustianus waes dy tria ende fiftichsta key-
ser fan octauianus deer dae wrald mitta aersta ferdban
gette. Een tusent ende twa hundert ende lxxvii iera fan
numa deer dae riucht aerst sette. fiif hundert ende lxxvii
iera eefter cristus bertbe. **H**y was hundert ende xxxvii
iera eefter theodosius. deer dae riucht aerst screef. **T**na
bundert ende xxvii eer kaerl. deer da fresen den fridocem
ioe. **M**anich man deer wys baet. weent. dat kaerl da
riucht babbe seth. Fresé baet byse bishulpen datse riuch-
tes pligia moeté. deer eer sôd era weren. onder alla mân-
na foetem. **M**anich man deer wys baet z cetera

Qualiter frisones venerunt ad libertatem de isto
magni. Karulo et patre eius in translatione regni gre-
corum in germanos siuc allemanos. Rota ex de electio-
ne c venerabilem. vnot in glo. super uerbo transtulit.

Et legitur in eronicis .q; cuȝ romana ecclesia opp̄me
retur ab astulfo rege lombardorūȝ petuit auxiliū a con-
stantino ȝ leone simul eius imperatoribns cōstatinopolis
et cuȝ nollent patrocinari romane ecclesie .q; perebat eo-
riȝ auxiliū stephanus papa secundus natione roman⁹
transtulit impiȝ ad karolum qui fuit filius pippini quē
zacharias predecessor eiȝ substituerat .lodowico r̄gi frā-
corum .quē deposuerat de quo legitur xv q vi aliis . Et
translatio illa facta est .Anno domini septagesimo lxxvi
Qui karolus .coronat⁹ est a leone papa tertio .clapsis
post hoc xv annis Hoc sinte willibrord dae fresen

Ste. sinte wiilbrord dat lād bikeer bikeerde
de .fresē by dat leerde .datse capeden myt gue
de .datse dy koningh .kaerl noem in synre huc-
de .hoese da nordman ont coeme .deer om flegen bia to
da berem fan roeme .deer eefter deerse dae beerferd by
suoeren .Ende mit him toe roem foren ende dae burich
to stoerden .dae weren bya des koninghes hera naeten
worden .Dase da burich wonnen .dae werense burch-
beren toe roem dac camense mit riuchta ordel toe frido
mc .wāt hit een ald riuebt was .dat dy mā fri was i alle
lādē deer to roē burgb was . Dat en mā ōder da galga
stoed .en coemct hi to moede dat bi op da roemscha bur-
gherschip teghe .en byt all wīrdic leghe .bi moste wessa
ontbonden .al ont hit toe roem worde onderfonden

Alleck toe by him dat truch god dat .bya mostē balda
iustianus bod .Ende betet cer se van him schate .datse al
biara landis therwa bytochte ende hyt bimmen babba
letbe ende se dat ymmermeer toe riuchte biltode .Ende
bi sine bā deer oen leide hosc deer eest neen konigb ofne

te. Fri was deer to roē. Inst. d. nup. in pn. inst d. libti
i. si. ibi i. citate roāna doām. gl. i. libtate s. e. ti. S. libtioz.
ad id d. se ex. c. si iudex layc li. vi. i. si i iudcio eēt snialit
indicatū an eēt lib ul seru q. a. alit iudicabif lib scdm. le.
z alit seru. z inocēs dittif z r. nocēs furto z dēpnat vī
culat z suspēdi ff d. pe. l. capitaliū s. famosus z. s. crassa
tores .et in cōstitutioē fridrici ipator̄ d. pace tenēda c.
si duo boines. s. si q̄s q̄nq̄ solidos. i. aurcos. Non caret
scrupulo societat̄ occulte. qui maifesto facinori b̄sinis
obuiare lxxxi d. c. error ex. d. homi. c. sicut digni cū su.
concor. Hwana caem riucht aller aerst.

A baestu my seid hwa riucht aerst sette to ro
me. ende ic wil wita hwana dattet riucht aller
aerst coem. dat was viii hundert ieer ende aeck siif ieer
meer eer Romulus en Anna vēda wrald comen deer
da burich timeraden. ende riucht setten to roem. da god
moyses twa tafela io. deer tyen wird mey syn singber
oen screef. Ende dac warden sprecek bi aec also blund.
dattet beeiden aldae israbelscha lyoed. ende dac bwile
deer bise spreeck. dat weet ick dat di himel ontbreck.
mit tongbere ende mit blixin. ende mlt so freeslika bere
datter neen sonna schynd. oei dan dat fyoer. deer fanz
da himel rā. ende aeck beeidēse also bera hoerna blund
Ende dat folc was eer truch da ee wa teyn wt. da wor
dense so scer soefceerd. fanda gryslika bere. datter nim
men libba dorste eer moyses uanda birgh caem aef en d
tfolck traest ghaef. Di birgh deer moyses op stocd. di
barnide aen liahter gloed. dat dy logha oē dē himel rach
te alle da xl nachte. deer god mit moyse uppa bogade en
bē alle riuchte leerde. en wegade

Aan da tiaen wird

It sint dae tyae wird. Israbel dyn god is een
weer god. him scheltu tienia. en syn era mit ne
ne fraemde godē menzia. Israbel dyn god schel
tu neen byld makia. fa alle da creatura deer bida himel
flucht. iesta opter eerde swerft. ende ida wettere suot
want ick mine ontanck wreck. al tida fyorda. en myne
tanck laetie al toeda tyenda. Israbel dyn goedes naema
scheltu naet forswerra. ner to nene ydlnisse op tyae so
der need. Israbel dis sonnendeis fira scheltu naet foer
ietta. disse fyower boeden weren in een aeder taefla. Ende
disse sex hyr ney fol giet waren in een ander taefla. Isra
bel. era dyn fader ende dyn moder hoc du lage libbe op
der eerda. hoed di van hoerdom. hoed di uā manslachta
hoed di fan tyefta. hoed di fan falsch tiueb. hoed di uan
onnctter biueringe alle der tingena deer dyu nesta aegh
mit mara riucht dan du. bi disse x. wirdē schoep moyles
goedes riucht ende menslick riucht ende syn fyf boeka
Ende deer eeftor alle da. ppbeten ende. apostolen. en al
biara buecka. ende al haetslo dyo wrald scriftes hact. en
riuchtes. deer netlic ende ecrlic is dat bigbint ende eyng
diget in disse tien wirdem

wa sette allet aerst godlyck riucht ende menslyck
riucht. Deus god. da hi screef. ayder riucht an syner ta
fela da io bise moisi bede der om schil di pster wessa een
fogid o wird to tiuge en to ede. Aa dis grewa incōst

It is lādriucht o freesna. di grewa deer an fres
lāde grewa wessa schel. dy schel wessa fulf ber
tha borē en syn riucht oforlorēhi schil to suder
muda i cōma en cōma to fraeker i dat del mit wīrd were

Mit des koninghes iesta eude myt breue ende hyst
insigel. deer agen him da fresē to onthaen ende to riucht
to staen. Deer aegh him di aegha een fero to oelen. En
de hi him self to bannen dat him nimmen aet onriuchtes
dwe. Soc aghen dae lyoed dyne ferd toe sterkiare deer
aegh dy greuuua aller manlikū syn leen toe geuuane. als
biit oen synre wer bede. sonder fya Ende siin riucht
onforloren zē Item iudex non debet esse excoicatus
nec hereticus ð hereticis. per totum. nec proscriptus. i.
feidloes zē Mit des koninghes iesta Nota comis
tem esse iudicem delegatum. Et si dicis cum ordinariuz
rōrit tñ rgalē cōfirmatoēz. nec an suā cōfirmacoēz pōt a
lios cōfimare Deer aegh hi di aegha. Minor iudex
dat pacem superiori. i. permittit eu; vti sua iu;is dictioē
per partes frisic. vissis litteris regalibus et sic inferior ex
aminat et sic est suus superior. Fia. i. pecunia quia pe
cunia dicitur a pecude i q iii totū in gl. 2 ibi distic. gl. no.

Van fribeeđ dei freesna

It is riucht dat dy fīya fresa oen nen beeferd
thoez foza faia. dan mitta ebba wt ende mitta
floed op. Truch dae need dat by dyne oweria
bi warria schil alle daghen to icnst diin salta sc. ende toe
iest dyn wylde wylsingb mit vyf wepen. myt spada. en
de mit furka. myt schield. ende myt swird. ende myt et
keris oerdo bycenre lyoedwirden. Iestit hem keth wiit
mit boeda. Iesta bakene. iesta sexasum onzuuara dattet
bym naet keth were hor myt boda nei myt bakene

Heerfeid thoez z cetera Causa huius p̄uilegii ecclā
recitatuz infia inoa fuifta ker. Et infia. inda ryacn
da kest Lyoedwirden z cetera

Hoc est secundum penam limitatam et taxatam a fratribus et est summa octo librarum seu talentatum.

Si Elck fresa aegh syn seluis deda toe wytan bet
It is riucht dat di tenma op hem brēgha mey.

Sfria fresa syn seluis deda aegb to wytā op dae bel
Gum myt mara riucht dan him ymnen aegb toe wrtyo
Sbane . hit ne se dat bi soe fur bitinget se mit scelta bāne
ende mit aese gha doeme dat dae nyogben tyoegh synes
aynes eccl binyme Seluis deda zc. Quia nemi factū
ppū licz ignorar. C de rei vendi. l si quis Op da bel
Sbū zc. Jurāt homies pmaiorē suū.ad hebreos vi.eē de
iurū. et si cristus. Scelta. i. index ex pte comit. Aes gba
i. index terre ex pte potestat. Fan grete des dikes cī

SIt is riucht dat di fria fresa wytā moet weys
mit hwelker meta dikes ende wcyes by lida moe
Sbe myt mara riucht dan him di gre wa deer toe banne
das by dat witse deer by naet moege Hwelker meta
zc. Nota. Credendum est cuilibet in oneribus pdialib⁹
q̄ iura dicuntur quātū ualeat supportar ff de cen l forma.
Nē dicat. De grauat ille labor sub cui⁹ pondere labor
i. cado. Quia impossibiliū nulla ē obligatō d̄rg. iuf. li. vi.
nemo ad impossibile. Fan belgene guede naet toe litic

SIt is riucht dat dy fria fresa dat wytā. kiane
moet oenda hēmerick deer by oē eer wedis .ende
ayn acen synre wer baet. Hweer se dis santis ende
dis koninges eer we dat by dat wise ende naet ne litikie

Dis santis idest episcopi uelecclesie Abi enim p:
dia publica et priuata simul sunt sita et contigua tūc pia
torum est demonstrar. quia circa illa mag⁹ sunt solliciti

Fan leen gued toe bihaldene

SIt is riucht . hweersoe dy frya fresa een onderha
ua lawiget wirdet . dat by dat wiua scil . enen pen
nige al deer hyt mit kape wint by tucen penigen . Geft
bim dy foget deer um sanna wil . dat by oen onwonna
land sitra . so is by nyer mit syne faun orkenē to iechtaē
dine foget . Ende da allerlyc scellet sidza mit sonderlin
ga ede . ieft bi dis brect . di foget due deer mede syne wil
la **O**nner haua . i . bona feudalia Foget . i . procurator
regis vñ dñi feudi

Dat di faeder syne dochter naet ðwilles ne gewe
It is riucht dat di fab aech syn dochter nen man to
iaen wr bern willa . um dat hyo naet waldes aech . oers
dan ber ledena . Ende ieft byse iout wr her willa . ende
ber onda oewilla misscy . so aech hyt to betane dyf ferd
als ieft byse mit synre haud wrslayn bede **U**r berne
willa **D**e potētia prīs ⁊ matrē in filia Itē mat̄moia dñt
esse libera ex de sponsa ⁊ matrimo . capi . requisuit ⁊ ca.
cum locum . quia iuite nuptie difficiles exitus solent ha
bere ut dicto ca . requisuit . et við glo in ca . pmo de spon
in pubē . et doc . ibidem

Fan mondsypes lawa ander wedua

It is riucht **W**atter nimen aech dyne mondschet oē
der wedue . dan ber soē . so fyr als bi ierich se . Jef
ta dy selua deer dā da aeftingha aech . lywet ny dy soē .
Soe aegh by dan des monnadeys . fyower pennighen
min dan twa merck

Fant mondschet der famna .

Eer famna riucht is . dy ien deersa aeftigbet tueſ
ſchillingden des monnadeys

Fan der pyne des monschets deert lasta nelle

It is rincht. icft by dyne mondschet naet laesta en
wille Endchi dat wyf toe aefta onfucht. soe schel
by dis monnadeis. ende acc foerd alda fyf daghe al ont
des saterdys. ban tielde. Endc alle da daghen des half
fanges twyrasum onsuerre. iefta dyne mondschet laesta
des saterdys twifald. Jefta oen stride staen. Jefta tico
da kest half boedel iaen binia dae balkem.

Faut laen des mōdichypes des moers vant kynd

It is riucht. luters laen dat dy soen aegh synre
moeder toleff iera. aller icerkis. toe laen toe iaē
fyff schillinghen. als by synre bried halled. so fyr dat bi
onwemed see fan warlasbeed. fan fyf seckum. Fan woy
nes twsch. Fan bona eetsle. Fan bwondes bythe. Fan
bynystes boeff. eu de fan reederis hoerne.

Huer um dat kynd ne thoer dat laen naet iaen

It is riucht. Jeft bi weemd se. ende bit syn moe
der naet bycanna wil. so aech hyt mit syn ede oen
ber toe winnen. Ende deer me y byhalda dat laē synre
moeder by syn bried balla.

Fant laen des ionghera broders dyn ielder ahs

It is riucht. als di iōghera brod een wyf balle. so
schel syn wyf. syn ielder broder iaen fyff schillighen

Ende dat deer um dat by dat bed reme syn iōghera
broder ende synne wine. Dat is takeris iefta

Fan tzierkuegbū ende fā biara briede.

It is riuct. dat toð haedstoe scellz ghaen fyower
waeghe da schillet allerlyc wessa friower molles
poten breed. um da fiow balua sida. bit ne stāde aen sic
dis ouerc. icf dat disse fiow cē. an die heernei coē. so mei
di beerwei wessa bede hwei en kercuci. al bi eēre meta.

Gan dioe brede des we yes om dat tzerckhou

It is riucht dat om dat tzerckhou: buta des wi-
deles werp: scel een wey ghaen deer xxi molles
feeta breed se ente dijn accgh di schelta mit ban toe hal-
tene: deer aghen ferd oen alle dæc ien deer dat goedes
kuus seket: of him deer ymmē oē bischadighz: soe schel
byt tv̄beet beta **A**en fres a thoer schelta ban tiel da.

It is riucht dat di fria fres a ne thoer dis grema hā
tyelda tuisscha sumeris nacht en lettera ewa nacht
deer en tuisscha ne thoer bi neē bā tyc' da: ner bod: oers
dan tree tagen comt bi obiclaghet fā dana: soe ne thoer
bi nen koniges ban tyelda eer dat ieer om comt

Aen fres a thoer greuuaban tiel da buta scelta wroes:

It is riucht dat di fria fres a ne thoer bi gingha-
tes greuuua ban an stride toe ienst him staē: hit ne
se: date him syn schelta wrtioga. **Vā** dike to hodane bi

It is riucht dat di fres a schel sinte benedictus
tine ouir deer bi bi bāne wareth to ienst dyne sal-
ta see: toe site benedictus missa wrocht habba: iefsta mit
tuacm schillingen aldus wrnacht beta: to ienst dine scel-
ta. alsoe lāgh als hit oē wā wirke is: ont sumeris nacht
en eefer sumeris nacht. **I**ef dat grūd ictb dat saute wet-
ter in leib en lyoedem schaede oeth oen hyara noth. Aldus
wrnacht ont lettera euē nacht mit tuacm pondem
beta **Vā** sile to baldene tyaēde bi sinte benedictus

It is riucht dat di fria fres a dyne syl deer bi bi bā-
ne wareth toe sinte benedictus missa schel tyaēde
en temande habba. iefsta mit tuacm schillingen aldus wr-
nacht to iens dijn scelta beta

It is riucht ieff di scelta deer wr dijn sul dae ban

lath. to wāvirke schowat dyn syl mit des kor. inges or
kenē ende mitta aesgha . ief da lyoed bisecka u illet. soe
is di schelta nyer .mitta tinge. da lyoede to iecbtanc. so
da lyoed to onswarene

It is riucht dat to der sylroda bycā sylc dat dat
meenwrek schel wessa wr tria ende seestich fotā

Ama Fey
Van fresna wepen to balden.

It is riucht.. aldeer di fria fresfa. xxx. pōd wird cer
wis baet oen synre wer dat bi hoers ende wepen
bald. i schil toder landwer. ief him dis breckt. so schil bi
to ienst dine frana mit twam pōdem beta. || wa so baet
xii. ponda wird cerwis oen synre wer. Di schel babba
trach slayn wepen iefta mit twam pondē beta || wa so
baet xii. ponda wird cerwis di schil babba . speer ende
schield toeder land wer iefta mit twam pondēz beta. di
deer baet lessa. di schel babba kocker ende bogba toder
landwer. iefta mit twam pondem beta.

Van des grewa riucht

It is riucht di grewa deer h̄yr da ban lath. dat bi
des fyarda ieris bodtingh balda moet also fvr so
bi wil. Dat is riucht als bise balda wil datma se ke
da schil ith aller kerkare lück. di prester eff cristes mor
ne eer ieris dey. darse di grewa balda wil .eff sumeris
nacht. eer lettera ewen nacht. Ende als di grewa. bod
tingh balda wil. dat bi schil da ban op ia. saun wikē da
schelten eermase halde. ende neen doem to delen. bibalz
ua om need secken. hit ne se tatter een bera oen dit lād
cecmme iefta datma een w̄yf an nedē nym .iefta datma
een man in sinc huse sice. so moet bi deer rida ende ban
leda. Van schelta ladingha.

bi

It is riucht dat da schelten keda schellet aller
lyck binha sine banne des monnendeys toe al
ler doerma lyck sex wiken eerna se baldoe. En
altus keda. Bodtingh kede ick toe wr sex wiken, aen,
dis selua dei, dis monnendeys to baldene. en dis tysdeys
dis wernsdeys, dis tonerdeys, dis fredis, dis saterdeys
Ende dis monnendeys. Ellc dagen aegen byasc toe ban-
nen bides koninges banne. ende also to baldene ende to
lastan. Soc hwasoe naet ne seeckt, di schel toe ienst dyn
schelta mit twam pondem beta. Bodtingh kede ick.
Litatio est fundamētūz ordinis iudicarii de consty. c. ec
clesie sancte marie. Nota citatus ad duo teneſ. scz ut ad
iudicem ueniat z ad diem sibi prefixaz accedat, z si non
potest ad diem sibi assignata uenire nō omissio tenet pos-
tea se iudici pītare quia cū mādatur alicui ut alii ad cer-
tum diem rem certā exsoluat. nō ideo erit a mādato solu-
r. si soluere nequicrit die assignata ymmo ad solutōez
elapso et die solutiōi pīfijo tenet. Ex de vol. 2 ptu. c. cū
vilect. Litat⁹ ad cāz a suo indice l3 itea icipiat eē alſi⁹
iurisdictiois, pp̄t hoc tñ nō potest declinari iudiciū poris
iudicis quo ad illaz causā siue sit ordinari⁹ siue delegat⁹
ex de fo. 2pe. c. pposuisti quia v̄ ictū est iudiciū ibi d3
brē finē ff. de iurj. oīm in. l. cū qdez. Eſt ſōna schyn ne

It is riucht dat da scheltē. doerma an stride staē
des monēdeys deer kōma. en dis tysdeys. en dis
koninges ban op ia da grewa aldeer hyaet ontſinghen.

It is riucht dat di grewa dīne tysdei en dē werns-
dey en den tōghersdey da tre dagē also riuchta schil da
lyodē. alsma oen dae bannenda bodtingh deeo. deerma
deer naet to eind riuchta mocbt. so betet da tre daghen

2.

simel tingh. Dat dae scie'ta bodtingh eer ond bigin

It is riucht dat dae scheltē deer bodtingh ne
haldet toe middey cer ūden bānes bigonnēba
bba schillet. om dat stryd deer ma aldeer gre-
ta schil bi sonna op gongh.

It is riucht als dyoe sonne sīghende is .ende
dyoe kw da klewedene deth so ne thoer di fri
a fresia ester dam ois de ys. an stride with staen
om dat by eer gret newas.

It is riucht dat di fria fresia ne thoer dis grewa-
ner ois schelta ban tyeloa ester sonna sedcl.

Nota exceptō pemptoria est actionis exclusio de c. f.
dele. c. consuluit. Nota tribus modis dicitur aliquis cō-
tumax. primo quādo pēptoric citat' nō ɔparuit. secūdo
qñ ɔparet 2 non wlt respōdere. tertō quando ɔparet 2
pter cōsensū indicis recedit. hec omnia vi. in c. ii. de do.
2 cōs3 ple. i l. ptiacia .ff. de re iudi. in glo. Itē nota si ali
quis citari debet 2 non inueniatur sufficit ut citationis
edictū apud ecciaž uel domū suā publice pponat. Ex de-
do. 2 contu. c. uenerabilis.

It is riucht dat da lyoed deer dae bodtingh ende
dae simel thingh. halden habbet dae thoeren ester
dam dis koninges ban tyeloa. in dat icer. Aan need
mund ende berre betteringa.

It is riucht hweersoma een wif an nete nipt
endma dat claget da frana soe schelma ber fol
Gia mitta iesga tida fordel deer bio bina is. En di frana
schel beer fregia. hosc deer kōme. hor willens so on wil
les. bockera bio dā spreckt. so schel bio ides frana wald
wessa tria nachta. truchdā need. deer ma aldeer claghet

bii

Raptus.

Dis treddā deys. aeghsē di frana oēn dē werftō bri
ghen. ende tweet stenen to setteu her willa to barien bi
da ena steue stande her meghen. ende bida ora her man
Icf hyo ti da man geet. so brueke se dis mānes mit wil
la om dat hro her ledena wald aegh. Icf hyo to de mez
gen geet. so schil hise tweede ielda. Endē brād en breck
tielde ende tacētich pond berē en lyodē iaen. En dera
allerlyck. deer aldeer in bitinged wirtet brād en breck
tielde. en mit hiara haetlesene beta. so huā soma dis telz
kirs bitiget. dat. bideer mede an folliste were. so schil hi
mit twam pondem beta iefta sexasū ontsuara.

Pota
de raptu milier̄. qui 2mittit cū puella uolēt rapit. xxxvi
q.i.c.de raptoribus §. ex hac. et tūc demū 2mittit cū ipse
raptor non despōsauerat pmo puellaz xxxvi. q.i.lex illa
z q.ii.de puel. si quis viginē. ex. e. cū cāz. idez si viduaz uel
scimontalē xxxvi. q.ii.raptores e. si quis uiduā. Secū
dum canones excommunicatur ut xxxv. q.ii. Si quis virgi
nem secundū leges dcapitatnr. Eciam raptorē ad ecciaz
fugientem secundum legem non defendit ut in. Aut̄ coll
iii. de mandatis pncipū §. neqz. n. bdmicidas. Nec etiam
potest esse matrimonii raptor̄ z rapte. eciam si illa cōse
tiat. L. de rapto. virginū l. i. §. i. Et i veteri lege qui spō
sam uel uxorem alterius vi oppresserit lapidabat xxxvii
q.iii. non satis. Hoc uerum est de iure veteri hodie secus
est si prior discensus transeat in cōsensū. Ex de rapto. e.
fi. Sed qui uirginez solutā opp̄sicerit soluebat patri quin
quaginta dragmas argenti. eam uxorem habebat e. q.ii.
deniqz. uel pater cā eadez pecunia dotatā alti in maſmos
niū dabat e. q.ii. tria. Sed q̄ defloravit eaz uolūtariā nā
tenet ducēt nec maritare h̄ notat io. i ſūma confesso. li. ii

ti. v de rapto. q. vi. Nota io. in summa in loco allegato
 Quid de eo qui deflorat virginem solitam nūquid tenetur
 eam ducere vel maritare secundū q̄ uidet̄ dicēt̄ decretal.
 Et de adult. c. vlti. Respōdeo secundū guil. h̄ sup vbo ī
 bere potest. Si deflorat ipsam voluntariā non tenet̄ caž
 ducere vel maritare. Si aut̄ inuitā vel p̄ dolū inductam
 ad consensū in foro priali iniūgēda est ei q̄ satisfaciat vel
 sponat tū ea ad penā aut p̄dicte decretal. nō tenet̄ nisi ī
 foro cāz. Et glosatores exponāt eā de raptō qui sedu
 cit eā a domo patris 2 detrahit virginem per uiolentiam

Van helghene ende hof guede to delane:

It is riucht dat oen da hemrick deer dis sanct̄
 ēde dis koniges. en̄ des huismānes lād oēlenth
 ende leyt. dat hyt dis fiarda ieris dela moet. al
 soe fyr dat di clagere deer se. deer dat oppe dae helgem
 bringe. dat dyo icertale om cōmen se Ende biit mit ma
 ra riucht dela schil. dan bit langera aldus oen deeld
 staen schil. Soe schil bi to da tingē efter toelfta tey tin
 ghes biginna. ende syn lād meta mit riuchta wirde. mit
 sine tiuebmāne ief se sine eed nellet ūfaē. dat bi da tige
 alle fio w̄ tigia schil. to da fūfta tige soc is hy nyer dīne
 eed to suarāe. en̄ syn deel to nimane. en̄ toe winane. soe
 biit bilia schil iof bit so comit. dat bi da fūfta tige ecr dae
 festa naect tingia moge. so moet bi inder festa. aefste bā le
 da. om een hemrick deel. al ont hit fol bitinget is.

Van helgena ende hofguede to delane.

It is riucht om eenre hemrick deel deerma bi
 gint itta fūfta tige. efter tolefta dei. dat di sch
 elta moet ūmc saun nacht aefste ban ledā al tida
 fūfta tige. al ot dy mēsing eed swerrē is. Soe ist riucht

dat di aefgha aegh toe delane: dat bya schillet itta hand
bi zhinna. bi euē nacht bi sinte benedictus buppa der cle
sie: schellet bya alle deeld babba: truch dat dyo kwo oen
den field schil dat aegh di schelta. toe bānē dat set alsoe
laste. Soe ist riucht dat di schelta. dat fregia schil. her
bya so deen babbe als him di aefga deeld. iefse also naet
veen babbe. So aegh bi aller buskem tweer schelligen
vor to delen: So aegh di schelta: dac biwysda bota. toe
monien: fy ou wer tingh om saun nachta. ende dat fünfte
thigh to biara fordele. en deer to tigiane da bā. Soc ist
riucht iefina da acht schillingē naet wt achtia moet dat
di aefgha. schel twa pond dæ grewa toe dela ende dæ
schelta x schellingen. Soe ist riucht dat bi da boete it al
ler manlikū mit sonderinga ced winna schil.

dividendo.

It is riucht iof di hemrick oen deeld is ont sume
ris nacht so is dera allerlyck. deer des weygeret
da grewa twa pond schieldich. *Van* tinge om eerwe
It is riucht ief dac lyoed enich on. toe delane.
willich se. dat bi dela nelle. so schil di schelta *dis*
onwilliga deel waria. ēde mitta *williga* an field fara en
da hemrick deer mede dela. *Van* eerfseip toe delane

Eml. eccl.

DIt is riucht. al deer di fria fresa op een eerwe
tinghia wil dat bi an bannena tingh cōma schil
mit sine tinghmanne. ende schil greta mit acste
greetwird. ende bitigia him des dat bi een eerwe an syn
re wer babbe. onriucht deer bi mit riuchta reina schil so
aegh him di ora to anderien ende fregia him hweer dat
eerwe lidse. Soe aegh him di aefga toe delen dat bi dat
eerwe wise mit steue ende mit turze. dat turch schil wes
dis selua de ys wr saun nachten op dat eerwe.

Van forkapa land da fryðen dat nyer to bisitten.

It is riucht dat hi bim dis selua deys bi midda
moern bi sonna op gongh. mit twam scheltem
ende mit saun synre buren ende mitta aefga en
mit dis andera bura saun mitta aefta tinge ladia schil.
toder land wer to sine fordele. Ende di aefga aegh him
to delane dat hi inden field fare ief hyt wara wil. iof hi
haet comma wil toder landwer. so is dat riucht. dat ma
efta tinghia schil, dat een tingh dat oer dat tredde
ende dat fyarde. itta fyfta tinghe dine ferd. deer oen wi
na alsma mit riuchte land riuchte schil. *Va grætheit*
des forkapa guedis.

It is riucht dat neen man syn eerwe foercapi
a moet. hit ne se syn eerfnama moede. *Him ne*
dere hogber. Iesta beer need. Jef dat hy also
sondich se. dat hi dat land rema wil ende syn sonda bet
ria. Soe aech hyt syn eerfnama toe bidden. dae fyaerda
peuningh lichtera dan hit wird se. Jef hit aeck ymmen
capet. buta dis eerfnama mode. Als di odera man steift
deer dat eerwe seld haet. So aech di eerfnama een ferd
oenda gued. ende eerwe. ende di odera nene fya felligha

Hoc ius habet textum pro se lenitici. xxv. Abi dicit
Si attenuatus fuerit uendiderit possessionem potest re
dimere. ppinquus. Sed lex h̄dicit. L. dc. h̄ben. emp. l. du
dum. p̄ximis cōsortibus concessū erat ut c̄neos ab emp
tione remonterint. pmū tenet in frisia et utetū morib⁹ ap
pbaſ. iii. di. leges dicūt sic secūdū Linū ſr. L. q̄ qlib⁹ p̄
ēptore qrere et uēdere. Sed lex nō p̄hibet qn p̄ximiores
et viciōres p̄nt ēptores expelleſ et redimeſ. ad hoc. ff. d̄ h̄bē
emp. l. q̄ offi. ff. d̄ mio. xxv. an l. si ēptōeſ p̄ uiciōrib⁹ facit

*No fan my
landen h*

*H̄ d̄at dat m
syn eerfnama
happia jef hyt
eerfnama. moe*

ff. de lega. ii. l. si emp. Et in cōstitutiōe fredrici impatoris de feudis p̄ quos fiat iuestura post p̄ncipiu 7 ibi i gl.

Ende di odera nene fia follinga. i. pecunia uel solutio[n]e. Quia pecunia a pecude i. q. iii. totu[rum] q. Itē d[icitur] r[ati]onē. ea q̄ cōtra ius fiunt li. vi. L. de legi. l. non dubium. L. de pacti. l. pacta que cōtra leges. H[ic] wearma ketel fange

It is riucht. Di deer to dae dwaen schil. strud tigia wil datmet lessa bi greta ne mei. toe dae ketelfangh dan fyower eynsa. ēde fioertiē sta trimone penningh ief syn kempa. oenda ordel bifalt. Soe schel bi dat twibet beta. ende dae grewā twa pond dis raef ferda. ende twa pond dis stryd ferda.

It is riucht. Alsma to lessa stryd tingbia wil. dat di oen tingere neen kempa winna thoer mē di bal dere schillen. winna ende deer schellet se bede oē icchta.

It is riucht dat di acsgha deer dat stryd mede bitinget is. dela schil. dat dat ordel: oenda kerke walle schil wessa todes baud stocd. deer dy deeckma to geed. hit ne se. mit dis baud presters cerlef dattet. scitter capella. deer di schelta da bā wrlath deer dat stryd mede bitinghet is. H[ic] huma ontingia schel fā

It is riucht dat di ketel oen dae. da kampa kerck walle bigia schil buta dis widelis werponda wallc. ende di prester op da bof wal staē. en dat ordel mya. with ane schillingh pēninga. soe aegh di kempa. buta bof wal toe staen. ende al stede in to faem. Ells di stryd eed swerren is. so aegh di schelta. en di acs ga. en di p̄ster. en fyowdis koniges orkenē. hya sau dis tredda deis. da hand to schoyē. bijnna dae kerka dae tremitta p̄ster. ende di ena mitta schelta. en mitta aegha. iof

Se act sanet. soe is di pster nyer. en dae tree mit him dae
 band to helanc. so dae tre to wrbaernene. wirt bi schou
 uet to heelre hand. so schil di ora de meneed festia. En
 da gre wa t wa pōd iaē. en wirth by baernd soe schil bi
 ia da gre wa t wa pōd dis stryd ferda. ende t wa pōd dis
 raef ferda: en syn deckē ia beer ende beed. iefsta mit sine
 fia lesti ende den meneed festia: Nota bec est rō quare
 aque bultiētis ul frigide sit phibitū. s. ne sors cadit sup
 inocētez. ii. q. v. cōsulisti de purgatiōe wlgarī p totum.
 Item nota wlgaris purgatio dicit q̄ sibi wlgr̄ iwenit. s.
 p duellū aquā z igneū ut ex. de purgatiōe wlgarī p totū.
 Triplex ē rō quare hmōt purgatio. p̄bibeſ p̄ma quia fac
 ta fuit iudicia fabricat̄ ut in c. mēnā. ii. q. v. z. c. cōsulisti
 secūda quia deus in ea tēptari uidet̄ ut. e. ti. c. vlt̄: tertia
 quia plimū innocens 2dēpnat̄ ut. e. ti. significatib⁹: et of
 ficiū etiā atletaz bodier probat̄: z secūdū leges ut. L. de
 gladiatis. :l. l. xi.

It is riucht ief di fria fresa toe stride bitinget
 wirth. en hi queth dat bi aynlikes guedes soe
 fula oen synre wer naet babbe dat bi wepe en
 wrichtē wina moge en beta iof bit op him falt. soe aegb
 bit di aeg ga to delen. dat dit fiam synre burē sidfa. schil:
 let bida ede. deerse da konige to bulde sworē: en bi byg
 ra seluis siele. hor bi also graet gued. an synre wer bede
 dis deis dama bi mit strid bigrette. sidset bia bi so graet
 gred. da bi mit stride bigret ward soc schel bi dat mara
 strid oē ghaē sidset bia so graet syn guet naet so schil bi
 lessa stryd oen ghaen. Alāda stryd ende nā a yder iggbe.

It is riucht ief bi toe ene swird kempa tingbi
 wil dat bi naet lessa bigreta mey. dantria. pōd.

ende acht eynsa. Dat is di strydwirdiga schat soe schil
di fria fresa. da odera to tingia. een thingb ende dat oder
dat tredde. ende dat fiaerde. an bannena tinghe ende toe
da fiarda tinghe schilma dat stryd weddia. So ist riucht
dat bi een burga habba schil. Ende di burga schil alsoe
graet gued habba dat bi dine strydwerdigha schat lasta
mey. Also schil bi oender buurschip staē. al ont di stryd
eed swerren is.

At is riucht dat bi to dac fyfta tingh dat bi di
ne stryd eed swara schil. Ende dine weder ee
de hera. Soe ist riucht dat by syn hand op
da belligha lida schil. Ende di aesa schil hem dine eed
stowia. dat hem god alsoe help ēde dac belligha. Soe
aejh di aesa gha dyn oentingere toe monien dat bi op lid
se ief bi riucht habbe. So schil bi op lida ende di aesa
schil him dine eed stowia dat him god also help ende da
belliga. So schil bi swigia. Ende di ora swara nu schil
ma him stowia. Soe bi dine eed riucht swerre. ende on
meens nu schil bi swigia ende di ora swara. Ende di aesa
gha schil him dine eed stowia dat bi him na bira wede oē
bae ner oen stree aen gued ner oen eeth fya. Nu schil bi
swigia ende di ora swara. dat bi him bira wet habbe oē
ba ende oen stree. ende oen gueda cetber fya. Nu schil bi
swigia en di ora swara dat bi him so gued naect bira wet
bab. so tria pōd en acht eynsa. nu schil bi swigia ende di
ora swara dat bi him so gued bira wet hab. so tria pond
en acht eynsa bit were bettera iof hit scholde. nu schil bi
swigia ende di ora swara. So y ney inue öncette fulliste
sonder riuchte frana wald. Nu schil bi swigia. ende di
ora swara. So iemit riuchta dat raef to icens him naect

beta thoer.nu schil bi swigia en di ora suara so y nu mit
riuchte to iens mi beta schillet. *Aan d'oe striid ede.*

A di stryd eed swerren is. *M*u ist riucht dat
bi babba schil een burga. ief bi di naet burgbia
wil. deer him eer burged haet. soe schil bi him
burgia xxi nachta. *D*i burga schel alsoc ryck wessa. dat
bi dine strydwirdiga schat. al lasta moge deer oder gret
wird al deer lat was soe schil bi dae buurschip boda al
ont da etkerē biwixled fint ief bi dine kempa naet win
na mey. soe aegh byt op da helligē toe brige dattet him
need of naem. so aegh bi csta xxi. nachta ief him des csta
brecket. dat bi dine kēpa winna ne mey. so aegh bi csta xxi
nachta als da lxxii nachta om cōmen fint. so schelma dat
stryd bifiuchta binna dae bā deer hit bina biswerren is.
so aegh di schelta dine ker hweer bi dat tīgh keda leth.
*M*u agē hya da kēpē deer to brige. deer dat stryd ledat
en di aegha aegh bi die kāpstal towisc. *D*i kāpstal schil
wessa lxxii. molles fota breed als weikes. deer agē da kē
pē bina to wessē en da greet woderen. en di schelta en di
aegha. hwaso deer ielkirs in geet di is dae grema schiel
dich twa pōd. cfti dā deer di schelta bānis bigint. so aegh
bi di aegha to delē. datse bina dae trim degē dat stryd bi
fiuchta schillet mit sex wepe. nu schillet dae swird euē
lāg wessa. di schelta en di aegha schillet da vepē schoua iō
dis en morns soe schillet dae vepē oēda kāpstal bidia al
ðse da kēpē brūg bia schillz ait twā swd habbe iest cen
brect dat bi tida odera fe ief bi moge. *D*ioe leste betene
deer da kempen dia tredda deys fiuchtet. dyo haet dyo
luck betene. dā schelma naet fiuchta ors dā om een need
mōd en om een moerdbrād. en om een nomels moerd.

It is riucht bweerso di fria fresa op een oder
ne een stryd tingbia wil. dat bi cōma scbil. een
tbingb. ende dat oer. ende dat tredde. ende bin
na da trim tīgbē scbil sine stedē alle naemna ief bi se hab
ba wil itta fiaerda tingbe: aegh bya nene ferd iesta dat
strid bi wedia. iesta dat syfste scbil iþ sine fordele wessa
om dat tīgblase.

It is riucht alsma dyn fria fresa toe strið tīgia
wil en di oera da wta babba wil dat bi bina tri
degem cōma scbil ief bi dae wta babbe wil ief
ma him deer mitta striid bigret: so scbil bi sprecka ende
sidsa: bi ne thoer bi dis scheltha ban: hor iecht wird: ner
seck wird dwaen: ner neen tinger ontfaē om dat bi deer
buis ner hof baet

It is riucht dat bi sine scheltha naemne scbil deer bi
to tiucht ende sine nesta buren: Soe aegh him syn
aesga deer to delane: dat hyt op dae belgum wita moet
Hweer syn huis en syn hof se: hit ne se dat him di schel
tha mitta tinge in halia wil: iof di scheltha: him bilyout:
so aech hyt op da belgem to swaren ende di aesga aegh
him dyn eed toe stowien: hweer syn huis en syn hof se
Mu scbil bi sine bura tweer babba deer hine burgie en
dat se al soe ryck se: dat hya dine strydwirdiga schet al
lasta moghe: ief him di scheltha bana leth: dat hi aldeer az
derda scbil. *Aan land bera nyer toe witane.*

It is riucht ief di landsata queth dat hi dat lād
toe a beer ontfensen babbe. Dat di bera nyer
is toe witane op da bellighem: hoe langhe dae
formerda se. soe di landsata: *Aan riucht des frucht
bare vrouwes deer di man bigrauen is.*

It is riucht. Aldeer een man of lyuich wyrte
ende her dat wyf al warmeth. dat byo wr dat
gref. quaen schil. dat byoe een berthe oen ber
babbe. deer by oen ber bytylt habbe. en hyc se alle bis
weent. Nu schel di eerfnama her dat gued en dyn sitma
bisella. to ber riuchta deytin gh so is di riuchte deytin gh
tyen monaden. nu schil byoe binna dat icre. ende binna
dae dey dae berthe byrecknia nu schilma her dat gued
bisetta oenda hand. mitta schelta. en mitta aefsga. en mit
des koninges orkenē. en mitta aefsta tinge. Ende brickt
byo dyo berthe naet so schel byo dat gued also gued op
antereta. so byoet ontfengh. nu aghē byer twa wystoe
biwarien van aydera konne een. dat byo naet cerges ne
dwe. Zieck schelletse waria tween maen fan aydere kē
ne een. dat ma her naet onriuchtes dwe. nu schellet bya
syf dat gued nettigia ont dyo berthe bireckened is. dat
dyo berthe libben oen dyo wrald coem. Ief bya om ta
berthe sanet. Ief dat wyf queth deer uandes eerfnama
ballein warade. dat dat kind naet libbende oēda wrald
coem. Nu bya da berthe icchtet dat byo deer were. nu
sint dae twa nier. op da belghem oen to bringhane. dat
dyo berthe libben oenda wrald coem. Soe aecgh dyo
frowe een feidban oendae guede. dat her nimmen naet
rawie iestre act onriuchtes dwe. De postumo. Wit
is riucht. Nota in sex mensibus 2 uno die potest q̄s naſ
ci 2 ad decimū mensem finitū. In auct̄. de resti. et de ea
que parit in undecimo mense §. viiiii siquidē coll. iiiii.

Dat gued an seta bifella. ff. de uent. in poss. mitten. l.
i. §. sed 2 si qnis uentrē Tien monadē langb Per decez
mēses 2 duos dies p̄t mſier portař filiū i uētre suo 2 nō

De ventre
poffeff. mit

plus. Ut notat accusiūs in dicto. §. viiiū sīquidem su
per uerbo perfecte alleg. ff. de suis et le. here. l. intēstara
§. fi. et ibi uide ab annūciatioē dnica. ut uterus uirginalis
ficeret tēplū duitat̄. habitauit crīsēs cc. et. lxxvi. cibus
et natus fuit ex ea altissim⁹. psalmista. bō natus. Lib-
bende oenda wrald coem. Nota etiā si nūlaz uocē emise-
rit us in manib⁹ obstetric⁹ decesserit ut i dicta l. iii. L. de
postu. here. in fi. sec⁹ si mlier pepit abortiuū. Inst. S ex
here. li. §. i. ff. de v. signi. l. qui. mortui. Uā enis ouir-
landis guedes mānes taed.

It is riucht iefster een ouirlādich mā steift. so
acch di frana dat gued to ontfac ieer en tey to
haldene iof deer enich synre eftre comit fā syn
eervuen. binna ieer en bina dei. dae cerfnamē toe iaen. ief
deer nūmen comit di frana nym een deel. ende di ora deel
to godes tyenst. De rbus pegrion⁹ vide. L. omūia d suc-
ces. auct̄. oēs pegrini et aduene libere hospiten⁹ ubi no-
luerint zē nt patz in textu. Ende di ora deel toe goe-
des tyenst. Item libere apud eos qui uolunt sponte sus-
cipere liberam habeant testandi facultatez dummodo le-
gitime testentur. L. de in o i. testa. l. si quando et nota
de sacro sanctis et l. i. Di frā fresa isanyaer toe witā
ne of bi aeftc tingh halden babbe.

It is riucht ief di frā fresa trya acfte thīngb
babbe socht binna dae ieer. Soe mey di frana
naet nyer komma. soe byt op dae helghū wyt-
ta moet hor bi dae socht babbe. soe hi da naet socht bab-
be.

Ef di schelta bitighet een man dat by syn tingh
naet socht habbe als by mit riuchta schulde. soe

schil by hem twitasum ons wara op da ke'ghum.

Aan schaete ende wrblest.

Efma ec mā deth wr.cer.en ouir scheer ouer me
et en ouir delta. so schilmet mit twam schilling
en beta. also langh so bit naet of lat is. wirt bit of lat so
schil bi dyn schada foerfulla twyschet. Ende da grewa
twa pond to ferda. Schillingb. De his solidis qua-
liter sunt intelligendi vide ex de maledic. c. statuum i si.
Et de iniur. c. olim sup uerbo usualis moete. Itē infra
hoc libro de iur. simodak. in titu. de pena adulteratis et
ibi glo.inferius. etiam ad hoc. ff. dc. lega. i. si scrus. §. si
numerus

Aan mene thingh riuchre toe howe.

Efma een man tida how op claget so schil di
grewa da schelta bieda. dat hine to how bodz
ie. so schel di schelta da bānere bieda. dat hyne
to how bodie. so schel di schelta da bānere byeda dat bi
dine man toe howe bodie tweer daghen aen synre bura
andert. Jef by dan naet komma wil. soe aegh him di
schelta. dis tretoa deys selff toe bodyen oen synre bu-
ra andert. Jef by dan ieta naet komma wil. soe aegh
by hym dis fyacerda deys. thi dae houwe wrberich toe
rbyoegben. Soe aegh hym dy aeghba twae pond to
wroclane. om dae wrberichnisse thi dae how. Soe
schel dy grewa dae schelta: ende di aeghba byeda: dat
se toe synre fordele facre: Ende deer twae pond wt toe
achtiane: oen synre bura andert: Jef bya moeten: ende
thoe howe thoe bringbaene: Jef hitb ymmen werth
Soe aegh hym di: aeghba aller liick: twae pond thoe
wrdelane deer hit werde. Huma een mā ferdlocs derb

Myogen werua aecbma him to bodici. ende tria di
schelta wrberich to tioghen. mit saun des koninges or
kenen. cerma him mit ruchta to brand en to breek. des
la moge ief bi des alles wrberich wirt. soe aecbma him
to sekane. mit bere en mit brad. ende als bi barnd is soe
aeg di grawa of bi deer is diē aesa to bānē dat bi riuct
dele. ief di grawa deer naet is. soc aegb di schelta tine
aesga to bannen. dat bi riucht dele so aegb di aesga him
ferdloes to lidsen en syn qued so aegb di aesga to delen
tat di schelta dat eerwa bifaen schil to beerna ci to lyo
vena hand. al ont bi tinghet beerna hulde en l yoda. mit
so deenre boete als bi wrberd haet. hit ne se dat bi betti
gia moge ief bi naet tinget binna ieer ende bina dei heer
re ende lyoda hulde so aegen beran en da lyoed. mitta
eerwe to dwaen deer biara willse. **Ferdloes.** De
hoc uide in libro. rodulphi impatoris ibi. dit sint da fion
uer slettelen. **D**it is di odera. **E**t nota q condēpnato in
actione psonali. s. sup debitis pecuniariis debet pmo capi
mobilia bona p iudicem et tradi actori secūdū debiti qti
ratē. quibus deficiētibus sicut executio immobilib⁹. tertio
puenitur ad nomina. s. suoꝝ debitoz ⁊ ad iura reddituꝝ
⁊ ad ea q sibi debet. ff. de re iud. l. adiopia. §. p. ⁊ §. i uēdi
cōe et ut li. n cōrest. c. quoniā frequent. §. fi.

Jefina bi sonna schyn naet ladet.

Ldeer di fria fria fresca truch claghe toe bow
bodet wirt. en bi to andert comt. en greet wd
wrnipt. ende bi dat wert also langh. als dyo
sonne schynt so thoer bi toda dey ester sonna sedel bor
anderda ner ban tielde. soe schelina him nyest bodia als
ief by cer naet bodet were. **E**xceptio dilatorie de hoc

wide de offici. deleg. c. cōsuluit. Ende spretkt hy dat
dyo sonne al onder da eerda is. Exciendo sed si ta-
tet in exceptionib⁹ ualeat pcessus contra ipsum factus.

Aan wrbericheyt des bowes.

Ef di grewa een mā bitighet dat bi wrberich
fāda bow ging. en̄ dat bi aef ga twa pōd wr
deelde. en̄ hy bi nenis weddis bitiged. so is bi nyer twy
rasūto ūriuchtane dā enich ban to ontsaē so ne thoer hy
deer an nene riucht staen. om dat hy deer onbodet coem

Aan thinge ferst toe da houwe

Efma eē mā to how bodet en̄ bi deer greetwird
wrnimpt. ende nacht ferst iaret. so aegh him di
grewa nacht ferst toe iaen. sonder aef ga doem
ende bi syn andert to iaen. dat hy dys moerns comme
ende an riuchte stande. **Aan da lettera fersta.**

weersoma een man to how bodeht. en̄ bi deer
greetne wrnimpt en̄ bi to hand to riuchte wil
staen ende di grewa van fersta wil. ende haet
him syn andert toe ioun. soe ne thoer hy neen iowa ner
neen wrbeergens beta. want bi deer an riuchte staē wil
Soe schil hy deer mit riucht a dana gaen. sonder schada
Iefma bi fora op sprecka wil. so schilma bi n̄ yes bodia.

Efma da bannere inda boedschip duastlcken
iefsta bloedresena deth. Iefta dera enich. deer
hy mit boetschipe wt ladeth. soe is syn boete
twybeet. ende dae grewa twae pond iefsta sexasum ont
swara. **Huma da tingc alle moge for wiſa.**

It is riucht. Aldeer een stryd mit schelta ban
ende mit aef ga doem scend is. ende di onſpre-
ker in een oderis schelta ban betb anden edera

Spreckt. Ende bi him to stride ladet. So schil bi quaen
hine moghe him naet to stride laga. om dat hyt him eer
to sochte bi des schelta ban deer eer disse wacs. en bi
dis aes gha doē en āda bura e beer. Dat bi mit. xii. edē ke
stigade en di aes gha dat deytigh ocelde. En ick dae alle
to dae bewysda deytigh taech alsoe aeft en alsoe riuchte
dat ick nu mit riuchta naet thoer toe icens di toe stride
staen. Jeftu des bisecka wilt so weddia ick di also decm
tinck als di aes ga deelt. So deelt him di aes ga dat aeft
tinck of hi libben is. so schil hit sidsa di schelta. deer wr
him da ban lath. ende di aes ga deer da eden stowad. Ist
dat bia libbe ief bia naet ne libbet so schillet saun dis ko
ninges orkencen. deer binja da bā settē se aller lyck swa
ra een sonderinga ced. dat hyaet mit agenen sagē en mit
aren heerden. dat di aes ga da eden stowade ende him da
laden alle taegh. bi des schelta bā. ende bi des aes ga doē.
Ende soe schillet saun swara fādis koninges orkenē en
foerfulla des aes ga doem. Ende swara dat biact mit ae
genē sagen. ende mit aren heerden dat di aes ga. da eden
alle stowad. so schillet hya saun sidsa. een a fara. en sex
folgia dat hya deer mey weren. dat hyt him eer to socht
te bi des schelta ban. ende bides aes ga doē. ende dat hy
him tolef eden weddade ende da alle taegh. also fyr soe
bise bera wolde ende nu mit mara riucht staen schil. soe
dan bise sīta schil. — Van dada tinge wt to riuchtane

It is riucht datma mit des dada tiuch naet fora
ne waria mey. bīhalua om fiouwer dedē. Dyoē
ene om een stryd. boer bit biseend si soe bisuften. Dat
oer om ee eer we hoer aē hit bitiget se so naet. Dat tred
de oin een bodel deel hor bit hi eer to socht were. Dat

ſyāerde om een hof ferd. Van tingē binna enis oers
epenbere ſlaet.

It is riucht Jof deer ymmen in oderis epena
ſlaet ſprecka wil oen syn eerwe. so ſchil bi hē
to cōma mit twira tele ende mit aef ga dome. ief bi deer
in oer wil. so ſchil by him keſtigia mit. xii. eden iefſta toe
een ſwird kempa dat ſchilma bitingia. mit aefta ban
Ende mit aef ga teytingh. Van tuftiga gued toe ne

L deerma eē man syn gued of ſtelt ende kan.
mitta frana comit to ſines bures huis. ende deer
I ſeka wil ſo ſchil bi oerlef bidde eni dat gued naēna der
bi ſeka wil. ief bit ſoe deē gued ſc. datmet moege oēder
band biluka iefſta onder dae ſchaet bibiella. ſoe ſchil di
frana in gaē. eni ſaun dis koniges orkenē mit hē. Al griz
pēde cerme eni ongert ende obroket. ende berfoet dat bi
neen gued in draga moge. deer hya mede ſchadigie da ſ
ſchieldiga māne iefbia dat tuftigade gued deer i fyndct
Is bit wollē claed. eni onfarwed. ſo moet hyt to ſine oē
wke tiaē. ief bit linen is. ſo moet hyt to ſine eckeē tyaeſ
deer dat flax oē woex deerma dat claed of makede ſee
ſchillet ſwara tweer synr burē dat bi also deen lād beed
deer dat flax oē woex iefſta da ſcheep bede. deerma dae
wolle of ſcheer. ief bit wrocht gold is. ſo moet hyt to ſi
ne in wke tyae. ief bit onwrocht is. ſo ſchil hyt toe ſine
warēde tyae iefſta toda tolned a merked iefſta toda field

Efma een gned binna enis. farende manne.
mannes huse in synre camer bifaert. Ende deer
eē reeck hol i is. eni bit ſoe deen guedſe datma bit deer i
werpa moge ſo is bi nyer ſexasū op da helligē to witcen
en ſchaecllos dat gued wer to iaē dā bi tief acgh to wessē

Yef bit binna sine huse bidusuen se iesta datma hit fyn
binna sine tredda slette. soe schil bi schieldich wessa ief
ta een schiedigra wina icf by acck neen schieldigra wit
so schil by dat gued. censchet. ende dat oder weder iae
Ende da frana deer dat gued binna sine banne nimcn is
dat weder ield iaen wr al sine bindē deer terich sint en-
de bi binna sine dorem baet. so is dat weder ield. iiiii. ei-
fa ende fyocerteesta trimene pennin gh. **I**wiscl et.
Res furtue in duplū sūt restituēde insti. de. oblig. q ex
maleficio nascūt. §. pena & loquitur de furto nō maifesto
Quia actio furti maifesti est qdrupli ut in. §. predicto.
Quarū puit manifestū magi q occultū cū clam facta ma-
gis sūt punienda. ff. de aminist. tuto. l. nō estimo sed ym-
mo magi delinquit q palā q qui clā ammonet ut. **I**nsti.
de vi bono. rapto. in pnci. unde magis puit. ff. de offi. p.
l. diuis cōcordat. xiiii. q. v. penale. Et hec que dicta sūt
ad pene psecutionē ptinent. **I**nsti. de oblig. q ex malefici
o nascūt. §. vlti. **Q**uia qui furat tenet in qdruplū cū ipsa
re secūdū accursiū ibi fur s iūr autēticoz p furto nō sus-
pedit nec occidit nec membz ei abscedit sed alit castigat
in auct. ut npli iudic. §. furto. sed atiquo iūr. ff. furca sus-
pedit. ff. de pe. l. capitaliū. §. faōsos. §. crassatores. **E**d
secūdū cōstitutiōez fredrici ipator. si q̄ qnqz solidos ua-
lēs uel āpli furatus fuerit leqo suspedat. si min⁹ scopis
& forpice extoriet & tōdaſ ut i lege fredrici de pace tenē-
da uel tuēda i.c. si duo hoīes. §. si qnqz solidos. sed secun-
dū legēs furtū maifestū ē qdruplicit̄ restituēdū ut est. **I**m-
st̄ ut s. Itē si ppterea nō fac̄ furtū q̄a timēs ne videaris.
ane iudicer. it̄ i corde fecisti r̄ furti tēr̄ q̄uis iñ nil tu-
llist̄ tēr̄ quo ad deū nō quo ad hoiez cū re n̄ tractaueris.

ff. de acqren. possess. quia solo aīo furtū nō pīmittit scdm
leges ut ibi dicit. *Van tuftiga gueden to sekanc.*

*Ef di frana mitta lyoden een tuftigada guede
folget. en bi to enis mānes haus comt. soe aecb
hyt to bariane haet bi deer in seka wil. Iefma
bim deer weit mit wigh ende mit wepen. endc by dat
binacmde gued deer naet in seka moet. ief bi bisecka wil
dat bi da seecknisse na ne werde. So schil dat bitiugbe
di bannere. ende saun synre gaelioed. Ells bit di banner
tiughet haet. soe schilbi dat gued iefta alsoe graet gued
weer iaen. ende da grewa twa pōd. *Pena recusatis
Qui negat iquisitionē si furti ex pīsūptione iurū reus
dicit furti. Ex de pīsūp. c. nullus. So schil dat bitiuge da
bānere. Nota umis solus licet deputatus sit ad officinū
non est testis sufficiēs. Ex de pba. c. quoniā contra flam**

Van bodel tingia to da huse.

*Ef een man in een bodel tingia wil. ende deer een sibbe
ra binna is. So schil by da flower thingb alle tingia bi
aefta deytinghen to da fyfta tinghe so aegb hi dae iferd.
iof hy moet. Jof hy naet moet. soe aegb di schelta vine
waegh in to brecke en bim deer in toe brige ief bi moet
alle da deer bi wareth mit wych ende mit wepe. oera is
allerlyck. da grewa schieldich twa pond. en icf by deer
in moet so schil bi alle bifara flette tingia. ende ief di ora
haet da ta roa. so haet hy deer me y bibaldē si bodel en si
gued ief bim deer tawa brect. soe aegb di oētingere. een
ferd oenda gued. dat bim nimen act onriuchtes dwe. en
di ora dat gued rema. *Vā bodel toe bitingien binna**

*Ef ymmē oen oderis bodel tingia wil. dae icr
en bi sit icr en dei obitiget. so ne thoer di ora bi*

to nenis riucht^s staē om dat bi icē cū dey werloes was

Acta annalem p̄scriptionē beres habet annū ad de liberandū an uelit adire hereditatem uel repudiare. **L.** de iur^s deliber. l. cū antiquiorib^s z hoc est uerum cum nō petit s̄liberatōnē. Si uero petit z hoc si ab ipatōr habet annū. Si uero a iudice hz nouē mēses ut. **L.** c. l. fi. **S.** sed quia z. ff. e. l. i. **S.** ult^s. **G**o ne doer. Inanis est actio q̄z a infra annū non egit ergo neglexit ipsū quia infra tēp^s statutum a iure nō egit z iura nō subueniūt dormiētib^s sed uigilantibus. z quia tanto tpe dormiuit nō est actio su z audienda nec sibi p̄ indicē ecclesiasticū uel temporalem subueniendi. **A**i bodel riucht dīne sibsta in dat huis weerso een bodel la weged is cū di to wiſanc sibsta mit tingē toda huis comt. soe aegb di aef ga. dīne alre sibsta in to delē to da forma tingē. **A**ls bi in cōmen is. so aegb bi een ferd oēda gued. an fara flette al ot bit bitiget is. buckera biara di aeftera eer wa se en buckera fā biarē deer dat biradeth dat bi aeftera eer wa se. so aegb bi dīne ferd oēda gued. **G**o aegb di aef ga. i. **J**udex terre ex pte potestat^s z index p̄petens bñs mey z mixtū ipiū utz. iudex ordinari^s loci ubi rs be reditarie s̄tstitute mittit i possessiōez. **L.** v d̄ berdi. agi. oz. l. i. z nota^s. **L.** de edic. diu. adri. l. iii. **S.** sancim^s s̄t vbo cōpetēti iudici. **D**en alre sibsta. Uerū ē ab i testato nc nienti sec^s in berde scripto q̄ p̄mo mittēd^s ē in possessio- nē oiz rex testator^s q̄ fuerūt ipi^s tpe mort^s testator^s ut i dicta. l. iii. **L.** de edic. diui. adri. toll. li. vi. **L.** **H**uccke ra biara di aeftera. Id ē missus i possessiōez uel ātca uel detinēs uel h̄dicēs. Ende buckera fā biarē. Id ē poti ora iura ex l̄tis p̄batiōib^s onderit ut dicta. l. ul. **S.** sin aut

Ende edic. diui adri. tol. *Vā la wede bodelē.*
 weersoma een bodel la wiget neuē enī niftē. Enī
 bia euē kne sint als bia toda fordel cōmet. soe
 agē bia i to farāc enī des boedels to moniāc mit
 aefsta orkēschip fā dam deer kamer enī kayē derwarade
 So aech bi di aefga to delane. datse agē to weddien. el
 kerlyck orem riucht bodeldeel Als bia dat riuchte boe
 veldcel bi weddet habbet. soe schelles foerd draga gold
 enī weed iof bit deer is. ku enī ey ende biara quick fia enī
 inka enī anderke. So agē bia indē field to farane. enī dat
 cerwe to delē. dat fyrste aller aerst. enī dat neste all' lest
 dat schillet bia bina saun nachtē teen habba al to da hu
 se. bit ne se dattet bi need of nime. deer schil bia di schel
 ta to bāna. dat biaet alsoe owe. dat schil wessa tis win
 ters als des sūmers. dat ne mei wrfaē. fira ner festa mer
 deer schilma tigia om saun nacht om een bodel deel. ief
 dis buirblicāde guedis aetforlorē is. deer bi ceraynlike
 oē siner wer bede. da bi alier nest oē sonda liue was. oē
 schepena weed icsta oen wrochta golde. icsta oē fyow
 fotada schettū. soe schil bi deer kamer ende kayē wara
 de. dat winna. icsta foer ful teel nima. bit ne se dattet bi
 en needraef of nummen se. Ende iesma deer enich schiel
 da aefchet. willet bia iechta. so schil di swara. deer dat
 gued aefchet. dat bi dat oen dat meenbodel io. dam deer
 ta kamer ende ka yen biwarade. soe schil di ora swara
 dat bit dat ontfingb Ende in dat meenbodel biwarade
 Hu mei fordera neen schic'da icchta. deer kamer ende
 ka yen warade. dan by mit ku enī ey ielda mei. enī binnia
 da balken mit bodel. ief bi fordera iecbt. so sint ta crfna
 men nyer dīne ker to habbē hor l̄a onswēr dā bia ielde

no san dy bodel Ed

Ueddia schil riucht boeddeel. Primo m:obilia de in-
mobilia sūt diuidēda ut. L. quo. bono. p totū. Instit: d:
inēdie. S. adipiscēdū. ff. quo. bono. l. i. Dat fyrsta aller
aerst. Nota q̄ in iudicio sunt ignoti þus expedieēti. Elen
schepna weed. Nota q̄ bona hereditaria tpe mort: dere
licita integralit sunt r̄p̄tanda. Iefsta foer fol dcel ni-
ma li. vi. L. de reç amoto. p totū. L. de iur: deliberan. l.
santi. S. simili mō. Dit is di boedel eed.

It is di riuchtta boedel eed deer di icen swara
schil deer kamer ende ka yen warade. so aegh
by op to ny men mit siner winster hād. sine wi-
stera bara. ende deer op toe lidsen tween fingerē. mit si-
ne fora hand. ende swara dan. ēde di aefga schil him die
eed stowia aldus. Dat byo nabbe ocnda mecbodel bel-
lener bidereth. oē ha ner oen coern ocn field ner oē terp
oen wepen. ner oen weed. oen gold ner oen steente. oen
seluir ner oen slayn pēninge oen heer ner oen heed. bi-
nia der eorda ner buppa der cerda. also gued so fio wer
pēninge also bruke y lynes ende ledena ende alle der ha-
uena deer y nu habbee. nde foerd' winne ende also mote
ioe tigia quick ende bern. ende bodel. ende al iu we han
dat ioc god alsoe helpe ende syn bellighaals y dine eed
riucht swerre ende omneens bit ne se dat y io bet biten
sa mogbe binna iccr ende bina dey. ende riucht den eed
Ende betterie den eed to icnst dyn deer byo en vor brit-
sen haet. Uā fordele in da cladem under aefte sidem
eftre des oderis dade.

It is riucht hueckera byara sidena deer linge-
ra ly wet so aegh bi tria da besta clæn. oen toe
babben. alsina dyn andera toe der molde bifalt

25 groen? yz paer tot gau
lynt ey dy ena strett hoc
sattinga der bodel ey arf delar
Ayl 11

at Mors vides

Als hya dat bodel delet. so schil bi da nima to ienst dat
beer wecd. ende deer ne schil oē wessa goud noch scluyt
ner palef treda ner weed ner worma. ief byara een quet
dat him bodel deel la wegged se. so schilmec wt reda mit
ta koninges orkenē alset deer in kōmen is. oen scheppē
na weed iesta oen wrochta gold. Iesta oen fyower foē
reda schet dat byt binna icēr ende bina dey in dat meen
bodel coem. *Vān bodel to vclane.*

*At is riucht bweer soma een boedel dela schil dat
met also dela schil alsmet samanade. Mit tes
koninges orkenen. Id est tabellionū sive notarioꝝ pub
licorꝝ qui iurāt suū officiū fidelit exerecere p utraque pte
de bis q audiēt 2 uidebūt Lx. de pscript. c: ad audien. de
p̄supt. illud ī anēt. de tabel. coll. iii. L. de. tabella. l. iii.
lt. x. 2 vt. gl. s̄t vbo publicanꝝ. psonaz. L. de amistrz. tut.
ltutorꝝ uel euratz. 2 sufficit un⁹ tabellarī uel index or
dinarius ut ibi in gl. Et. L. ubi de herditate agi oꝝ. l. i. 2
L. de edic. dī. adri. l. iii. S. sati⁹ s̄t vbo ppetēti iudici.*

*At is riucht tida meenbodel. Ief diman queth
dat bi si eerwe seld habbe en i dat meēbodel bro
cht so schilmec bi forfulla ief bit mitt vde bi wi
sa mei oēda buirschip derbit seld is ief dyo vrou we qtb
dat bio dat ber seld habbe mei bioct awa āda buirschip
deer bioct haet so schilmec ber forfulla. Ief dar bern dat
queth dat bit syn seld habbe. so agen dac bern dat selue
riucht ief hia da helpe habbe oēd buirschip deer bit field
is als deer to heert. *Vā dī deer oē willich is to delen.**

*L deer een bodel bitiget is en biara een on willich
is syn deel to nimen. soe aegh di frana dī on willich
ga deel to nimen. oen torp ende oen fielda. ontbit to da*

buis cōme so aegb by toda buis dīne deel to nimen. En
te to warien wr al. Dischelta schil biade him self to
riuchta anderde.

It is riucht hweersoe di schelta een tingh balt
So schil by riuchtes bieda aller mālikū. ief him
yimmē act bitiget. lada ende bota. ief him ymmen act op
to spreckē baet. soe schil di huuskeerl dae bānere bieda
dat by dīne schelta aescbie. so schil di bannere quāē ber
schelta ick aescbie io. ende banne io deer toe mit mines
bera banne. dat y disse manne riucht andert iou we. Ief
by naet wil so aech him nīmen to iaen. lada ner bota ner
nīmen syn lada tielda.

It is riucht. En hwelka ban soe di aescga comt en
bi yimmē act op him to spreken baet. soe schil by
anda selue banne. aller manlikū iaen lada ende bota. ief
by moet neen doem dela.

Uā sōderinga fordela ende dis aescga riuchtes.

It is riucht. En hwelka bāne. so di aescga een mā
aeschter dat bi him aldeer schil ia lada ende bocta
bit ne se dat hyt bi willa fersta wil.

Ls di grawa in dat lād comt en bi wrherige liocd
seka schil. so schil di syn fana fera. deer dyn mena
ferd. dis landis feert ende biwareth.

Ideken heet di forma aescga deer dyn aersta docm
deelde in freescha merkm.

waso een hors to dada slacht so is syn liues riucht
dat met ielda schil mit trim exnse en mit twā sclil
lingē dyn ferd beta. bit ne se dat di ora quaen wil. deer
dat hors aegb. dat bi deer mara schada oē schyn is ende
bi deer öme kestigia wil. Dis hixtes bote dis liues boę

de hacl cynse. Dis ora bote dis liues twaen eynsa. Der
ku bote dis liues tritich penningē. Dis feriges bote ois
liues acht penningē en twa eynsa. Ende. ii. schillingben

Ga da tweer konigen. Kærل. en. Radbod. di ferd

Al di konigh kaerl. ende di koningh radbod
fa deenmerkū in dat land comē da bisette el
lick syn oerd en syn eynd i fraekera gac mit
een beerschielde. en elkerlyck scide dat lād
were syn. da woldēt wise liocd sena. en da herē woldēt
b. fiuchta da wysdina da soē alsoe langb datmet op dæ
tweer konigen gaf. buckera biarē deer. orē an stille stalle
wrstoed. dat hyt wōnen heed. da brochtma da beren to
gara da stodē se een etmel al öme da leet di konigh karl.
syn hādschoech ötfalla. da rachtē bi di konigh radboed
Da spreecck di koningh kaerl. ba ha dat land is myn en
blackade. Aldeer om haet syn oerd bachēse. Hweer om
spreeck radboed. da spreecck kaerl y sint myn man wor
den. Dae spreecck. rabboed owach deer haet syn oerd
wachense. Da foecr di koningh radboed wta lande. en
di konigh kaerl wolde tingia. da ne mostere. bwāt deer
lediges landis so fula naet was. deer bi op tingia mocht
te da seyntere i da saun selanden ende betet biarem. dat
bya him won een frie stoe. deer by op tingibia mochtie
Dae caepeden bya mit schat. ende mit schillinge delde
ma nes. deer tingadere op ende layde da da fresen to fa
ra him. en beet dat bya riucht ker. als bya halde woldē
da baden bia ferst to biara foerspreka. da io by biarem
oerlef. dis ora deis beet bi datse to fara dat riucht coem
da comense. en kerren foerspreken. xii. fāda saū seelāden
dae heet by datse riucht kerre. Dac byiaradē se ferstis

Dis tredda deis het hise cōmen. da tagen se needschyn
Dis fyuerde deys also dis fyfta also. Dit sint da twae
ferst ende da tria needschyn deer di fria fresa mit riuch
ta habba mey. Dis sexta deis heet bi datse riucht ker
ren. da sprekkense hya ne konden. da spreeck di koningh
Nu lidse ick io toe fara tree kerren bor iemna lya wera
se. datma iemna deye. dan y alle ayn wode. ioff datma ie
na een schip tow also fest ende also sterck deer een ebba
ende een floed mey wrstaen. Ende dat sonder rema en
roer. ende sonder tow. da kerren hya dat schip. ende fo
len wt matta ebba also fyr datse neen aland sjaen moch
ten. dae was byarem leed toe moed. dae spreeck di ena
deer fan wydcken slachte was. dis forma aefga ick hab
beerd dat ws bera god. da bi op eertrike was tolcf ion
gheren bede. Ende bi self di tretteensta were. ende coe
to byarem. bi bislettena dorem ende traeste se. ende leer
de se. Hoe bidda wy naet dat bi ws een tretteensta sein
de. deer ws riucht lere. ende toe lande wise. dae folense
alle op hyara kne. ende beden inlike. dae da bedinge be
den teen da sagense een tretteensta. oender stioerne sit
ten. Ende een axa op synre aexla deer bi mey toe lande
stioerde to ienst straem ende wynd. Daec toe lande coe
men da worp hy mitter axa op dat land ende worp een
tura op. da ontsprongh deer een burna. Eldeer om baect
dat to axenthouc ende to ees wey comense to land. En
de seten om dae burna. Ende baerso bin di tretteensta
leerde dat nomen se toe riucht. doch ne wistet nimmen
baet di tretteensta were deer to byarem commen was

Al soc lyck was hy byarem elkerlyck. dae hy hyae
rem dat riucht wysd bede. Daec weren deer mer toelef

83iii

Hu bīgma Sas saue herre dī magaz w roem hāb //
Aldeer om schillet aldeer der inda lād wessa tretteē aef
gē Ende hyara domen schillet hya dela to a xenthoue cñ
to eeswey. Ende hweerso bia en twa sprecket. so agen-
da saun da sex in to halien. Eldus ist lädriucht aller fre-
sena. Hyr bigbinnet dae kerren deer. Magnus kaes-
thoe roem.

Ghy bark ya ēde letet ioe sidsa. Fanda aer-
sta kerren deer da fresen kerden da hya toe-
roem den fridoem bieronghen. Ende da dat
fryd op heuē ward. twisscha romera beren ende tē ko-
ningh. Kaerl om des pacus leo aeghen deer romera be-
ren blyndet heden. Da brochtina da nakena fresen allai-
fara hose aerst foers layn worden. da binettent da fresē
mitta liuc cñ efter bisuchtē hyaet mitta bāden mālike da
hya romera burich wōnē. In tera treddu tyd dis teys-
dada romera berā vor biara moes werē da brochte mag.
Deer di freesna fana dreger was syn fana opta als hā-
gista thoer deer waes binna roem hoe leed dat koningh
kaerl was. cer werēse alle nakē fresē. da heetsc di konig,
alle berē. da baedma da berē gold cñ goedwob. ta baed-
ma da beren aller likū syn breda schield mitta rada gol-
de to bislaē. ta baedma da beerē allerlikū. to settē i cen-
söderiga rike cñ datma deer of doch tycnade alsma cñ
wieldigha koninghe Schulde. Elle dae iesten deer di ko-
ningh baed dae wijspreck. Magnus. ende kaes cñ oer-
baei bettera. Ende alle fresen oen. Magnus ker iechtē

Ade kaes dat alle fresen fry beren weer di berna
ende di oenberna alsce langh. soc di wynd fanda
wolkenen wayd. Ende dyoc wrauld stoede. Ende will
let wessa mit kerre dis koninghes baga heranathen.

Dac baedma da beren gold. Simile respōsū fuit ro
manoz dicentib⁹. Nō auꝝ habere. sed auꝝ habentib⁹ glo
riosū est. Qui enī auro pecuiaꝝ capitur uelud abiectus
inte vilissimos ɔputat. Nota, p cinitatensibus q̄ nullus
ciuis, p debitis cōciuis sui debeat molestari est ca⁹.ll. L.
ut nullus ex uicariis, p alienis uicarioꝝ debitis teneat. l.
i. li. xi. L. ne uxor p marito aut⁹. Et oio q̄ aliuꝝ, p alio se
cūdū formā pignoratōis exigit totū idipsū qcqd sicut i q̄
druplū reddit uim passio necnō z ab actione pro qua tali
a p̄sumit cadet. Hec autēti. est sūpta de corpe. ut nō fiant
pignoratōes. §. i. coll. v. **W**it is di oera ker.

Ldeer ecfter kaes. **M**agnus den lettera ker en
alle fresen oen sine ker icchten. datma da fresen
da boltena witta. fāda bals spāde. ende se ymmermeer.
wolden wessa fry beren di berna ende di onberna. also
langb so di w ynd fāda wolkenen wayd. en̄ dioe wrald
stoede. ende willet wessa mitta ker. dis koninghes baga
bera nathen. **W**it is di tredda ker.

Ae kaes. **M**agnus dñe tredda ker. Ende alle
fresē oē sine ker icchte. datse neen konigh schiel
da baghera ne gulden dan riuchten huuslaga da schelta
bet ne se dattet dūme lioed oen da bārem wrbre
de. ende byase dā ɔtgulde. **W**atse neen konighschiel
da. **I**mperator excitat h̄ frisones a ebutis speciali in issio
ne habet ar. 8 cen. c. cū uenerabilis d̄ dec̄is. c. tua. xvi. q. i.
dec̄ie sunt ebuta. ii. q. iii. §. potest quo ad mediū dant ec;
aliquos denarios in signū subiectionis. **E**c. de censi. ois
anima z facit p̄ dici in lege xp̄i⁹. L. de p̄scripti. xxxii.
. xl. aňoz. et p̄ reges ualcant dare p̄uilegia libertatis. pbaſ
de p̄script⁹ audit⁹.

Dac fyacerde ker.

He kaeſ. **Magnus**, dine fyacerde ker, ende alle
fresen oen sine ker icchten. Ende kaeſ een bet-
ter. Van alle da iefsta deer di koningh baed, datſe neen
bunelschielda baghera guld, dan riuchten deecknu. Dac
pſter, deere da haud stöed bisunch, hit ne ſe dattet oume
lioed ocnda bānem byara vrberde. Ende byaſe dā ont
gulde. **Hit** is di fyfta ker.

Eer efter kaeſ. **Magnus** dine fifte ker. En alle
fresen oen syn ker icchten. Datſe neen beerfero
fordera folgia wolden enich bera dan aester toda wiſe
re, ende wester toe da flee rot mitta ebba, ende op mitta
floed, om datſe dine o wyrā wariet deis ende nachtis to
ienſt dyn noerdkonick, ende to ienſt dyn wylde wiſing
mitta fyf wepen mit ſwird ende ſchield mit ſpada ende
furka ende mit etkeris oerd. **Hit** is di ſexta ker.

He kaeſ. **Magnus** dine ſexta ker. Ende alle fre-
ſen oen sine ker icchten. Datſe byra ayn riucht
balda wolden, binna byaſra. Eyn ſaun ſelanden bides
paws ende dis koninghes ieften, bi riuchtā banne ende
bi aefgha dome. Ende bi papena ordel, als byae beden
tween leken to folgerum. Eyn ſaun ſelanden. Nota
frisones non ſunt citadi ex eoz terras. Rō qa ad bella
publica auēte gerenda citari nō pāt ex ſuos fies ergo m̄
to mun⁹ p utilitate pūata ocor, in auē, ut ſones obedi, iudi-
cib⁹, §. iii. coll. iii. En biriuchtā papena ordel. Nota
ſacerdotes ⁊ clerici uocādi ſt ad arduas cās laicoz ⁊ eo-
rū qſilio tētari dñt ⁊ expediri deuī, xvi. c. ⁊ tēt qſili ſt lti
c. puerabilē ad fi. v dicit ſi difficile ⁊ abiguū apud te indi-
cū p spexer, iſ saguiez ⁊ saguiez, cāz ⁊ cāz leprā ⁊ leprā ⁊

Judicium in portas tuas nideris uariari surge. et ascende ad locuz quē elegerit dominus deus tuus ueniēs qz ad sacerdotes leuitici gener, et ad iudicē qui fuit illo tempe querēs qz ab eis qui indicabūt tibi iudicij veritatē et facit es quecūqz dixerūnt tibi et ibi Dit is di saūda ker

Ae kacs. Magnus dñe saunda ker. ende alle fresen oen sine ker iechte dat him di paeus leo
ende di Koningh kaerl. een bref wolden iaen
ende een insigbel deer hya mostē oen scri wa. Saun ker
ren. Saunteen kesta F yower ende xx landriuchta. En
de xxxvi. sindriuchta. Dat oerlef io him di paeus leo
Ende ti koningh. Kaerl mitta monde. ende eft weddar
dent hya mitta handē een heylch biscoop seet en screeft
mitta banden. ende. Magnus sprekt mitta monde. we
taefla deer god self hecde ioun moysi op da birgbe to sy
nai. Dae dat bref reed was. hoe froc dat manich frese
was da ginghen se alle gaer. toe furā diuin pacus en dyn
koningh staen. Dit bref ioē him di paeus hoe hage hyt
hyarem bifeel. bi hetet dat dæ fresen. dat also berde bil
de als hya dñe cristena nama babba wolde. ende datse
da sudderha riucht ende bera. herich were. wāt hya alle
in dat noetdsche koninghryck heerden ende alle heydē
weren.

Ller aerst dæ him dat bref inda hand coem da
hoef op. Magnus een leyfa. ende sangh. Crist
onse nadē kyrioleys. Da reemdē se des koningh
kaerlis ende al romera länd. Aecck bond. Magnus oen
syn stef dis koninges heerteken hoed alle da folke trou
were. dat alle fresen weren fry beren di berna en dioen
berna. Also langh soe di wānd fanda wolkenen wayd

*D*yr begyna das saumentan hestan

ende dvo wrald stode. Dat breef brochte. Magnus bi
na frescha merkū. Dat lestma. in almenū in site michels
doem. deer to der tyd was ramed mit bolt en reyl. deer
was toder tyd binna freesland ielkirs naet manich

eer lestma. wta breue. vii. kerren. xvii. kesta. xxviii. lād
riucht. Ende. xxxvi. sindriucht. Alle frezen to lof en toe

*D*yr biginnet da saunteeen kesta / erem

It is dvo forme kest dat aller manick syn
seluis walde also langbe als hyt naet foer
wrocht habbe Nullus reb⁹ suis sit spo
liandus nisi legittie corā iudice conuictns. Fas est uni
cūqz disponere de rebus suis qlicūqz sibi placet. ff. Si
quis apn. man. fue. l. ii. L. de dona. Si q̄s argen. L. man
da. iure mādata. L. de actio. et obliga. l. sicut. Quilibz ē
arbiter et moderator in re ppria. ff. si quis apnte maū fu
erit. l. ii. xiii. q. ii. c. placuit. Sed aliud de sepult. c. de bis
in fi. Also langb. De hoc. ff. et L. de bois dāp. p totū
L. de bere. l. manitheos. in auē. de nupt̄. §. ingratitudo

Aan frede alle goedes busem.

Jo oder kest is alle godes busem. alle godes lio
dem. ferd bi. lxxii. pondem. Ende dat pond schil
wessa bi saun penninge agripsera pēninge dat sint co
lensche penninge. want colen heet bi alda tiden. agrip
pina eftre alle da wrald neyda koninge deer da burich
stifte. hy heet agrippa to riuchta nama. Dac was dyoe
monthe alto fyr. ende di penningh alto smeer. da kerre
da lyoed een nyara mótha. ende een lichtera penningh.
leyden da lyoed. Loc ienst dae twa en sauntich pond
waest bare bilowad: lxxii. schillingen reynades slachta
iesta kanga slachta. Ende tria pond da frana dat is. xxi

dt

No wrald dae frescha p
Gien sunt /

pond. byr is also manich schillings des kontuges ban.

Alle godes huse m. Ille ius uidet extractu s. de his q.
fugiunt ad ecclesiam per totum. Et de emuni. eccl. In alia
de for conper. questus. xviii. q. iii. c. estitui. Ille go
des manne. Exceptis publicis latronibz et populatoribz
agroru. quos non defendit ecclesia sed licite extrahuntur. In
autem de manda. prin. q. si delinqns coll. iii. Et de emuni.
ecciaz. c. inter alia. Nota q. uiolat emuitatem ecclesiasticam
duplici ratione punit. Primo est excoicatus illo facto si
bona rapiendo vel furando subtrahit ecclesie. xvii. q. iii. c. nul
lus. Secunda pena relinquit arbitrio iudicis et dabit personae
vel loco ubi deliquerit vel cui emuitas est lesa. ex. de sen
ercoi. c. prochianis. Nota bona ecciaz et locorum illigioso
rum et persone eaz eadem gaudent privilegio recordat. ut fra
nultimum ius sinodale et. xvi. q. i. Si mulier. ex. de pigno.
c. ex litteris. in glo. penul. Et de censi q. q. in vi. et xii. q. ii.
c. eccia. Et de privilegiis. c. licet li. vi. Nota ubicumque certa
quantitas pecunie ponit in lege. ut est solidorum denariorum sepius
intelligendum est de moneta usuali currere per terram. s. de beni.
empti. l. impatoris. Ex de censi. ex pte. et de maledicis
. c. statuimus et de iniuriet. c. olim s. vbo usualis q. l. de
bet esse loco et tempori et patrie pueniens. vii. d. c. erit ut
per ecciam supra quid sit lex in pri.

Io tredde kest is. dat aller manick oenda sinen
bisitte obira wet. hit ne se dat met hem of wine
mit tale ende mit reden. ende mit riuchta tingre.
so dwere als him di aes ga deelt ti riuchta doem. ende ti
lyoda landriucht iefsta ney nedem

I aes ga aegh nen doem. hit ne se dat him dalioed
kerren babbe. ende by to fara dyn keyser to roem swer

ren habbe. So aegh bi dan to mitē. alle riuchtlika tingh
dat sūt kesta. ende landriucta. So aegh by to delen da
fynden. als da fryonden om dat bi swer to fara dyn key
ser to roem. alle wesem like. ende sine tredkninge. Ende
als di aefga aec nympt onriuchte mede. ende wrlowade
pēningen so ne aegh bi neen doē to delane. cm dat di aef
ga bitcykenet di prester. want hya sūt agen der cristen
beed. hya schillet helpa dam. ende dyn weiswisa. deer bi
self naet helpa ne mey.

Item quod nemī faciēda est i:
inria in re ppria uel possēsiōe sua hoc ius scriptū ē. In
sti. de int̄dic̄. S. rtinende cū. S. omō aut possēdēdi. L. d
eden: l: qui accusare: L: de rei vindicati. l: fi: ss: si usuf. pe
taf. l: utifru: L: de peti: beredita: l: cogi: L: de pbati: l: ii

Onbirawcd: L: de resti: spo: c: olim: Unde quilibet
licitū est mouere bellū p defensione sui et rex suarū: nec
hoc pprie dicit bellū. Sed defensio: Eciā si eiiciā de pos
sessione sua. licet ei in continentī pugnare ut ibi et: ss: de
vobli: l: atū: L: vii vi: l: i: ss: de u: i: et vi: ar. l: i: S. qđ igit̄
Et innoc̄: de resti: spolia cū olim: Simile ius iueniri fit
in pmo iure ciuili qđ dicit lādrucht. Datmet bim
mit tele. L. be. pbati. l. possēssois. Ende deer aegh nē
aefga. Hoc sūptū est. L. de iudi. l. rē nō nouam. Dece
dis edis wille. Nota q̄ pfumū p iudice ratōc iuramenti
i. q. vii. c. sācim̄ de p̄sūp. c. ad audienciā circa medium.

Ende als di aefga nympt onriucht: Unia uenalis ip:
so facto est nulla. L. qđ puoca ne vēales. Et index accu
sari potest pena legis iulie repetenda. L. ad. leg. iu. i per
l. iubemus. et munera pcepta in q̄druplū fstituat. L. c. ti.
l. i. et litē facit suā. ss. de iudi. l. si filius fa. et qui corrūpit
causā amittit. L. de pen. iudi. l. i. et. ii. Sed nouo iurē q̄drū
d ii

Jo fyaerde kest is: Dat hy tyen merka schielz
dich se en dera merka bi fyurw cllick wede. en
dera weda cllick bi. xii. peningen deer oen ode
ris wald in syn wara faert. obitigades tigbes. buta des
aesga ledene. ende lyoda orlef.

Jo fijste kest is. Datma tredkines lawa ende
alderis lawa mit ded eden bibalde. soeder striid
Jo sexta kest is mit tolef manna edem.

Datma caepland. ende godes buses land. deer to da hel
ligem ioun is. iefta boked is. iefta caped. halda moet mit
saun manna wyt eden. En deer ne schil neen wessa mee
nedich. ner manslachtich. ner mit hoerdome bi wollit ner
oen neen sonda. dat by. Karina schieldich se. Ende dae
schillet alle kona biara pater noster. ende credo in deum
ende da scripta. Datse papē en wile leken. deer naet
oen sanne. Jefta caped. De hoc in. l. iube. L. de sac.
sanc. ecc. Tessa menedich. Ex de testi. c. testimoniuꝝ
quia enormibus crimibꝝ. heretici testificari non possunt

Nota quatuor mois corruptiſ indiciū. s. amore. timore
odio et munere. xi. q. iii. quatuor de sinā. et re iudi. cū eter
ni li. vi. Karina schieldich. De karena vide ex de spō
sa. duoy. c. accepisti.

Jo saunde kest is Dat alle fresen oen fria stoe
le bisitte. also fyr. so se fri boren. se ende fri spre
ke babbe dat io him koningh kaerl. om dat hya
christen worden. ende hensich ende berich da suderne ko
ningh ende klip schielda foertege. ende huusлага golde
bi aesga dome. ende bi lyoda lädiucht ende caped deer
me y edeldoem. en biara fria hals want alle fresen indat
noerd konigbryck eer heerdē. oenda grima herna.

¶ Jo viii. kest is dat neen huusman. toe ienst syn
bera to swide ne wine. ende baetsoe dis were.
deerma sandes koninges balleyn wryseyde. and
enichmā. of hit him mit riuchte wrocom dat hi sines hā
dis schieldich were. dat byt ontgulde ief byt biseke. dat
bi bē sikerade mit. xii. mana wiit edē. so ne thoer di buis
kceri to ienst dyn koningh neen kamp ledē. want di ko-
ningh ryck is. ende haet aller kempa. a noegh bi dam.
dat alle kempen syuchtet. binna dis koninges banne. so
schil di huusman anderda. ende aerst swara. iof l. it land
riucht is. so schillet teer cester swara syower edele mā
ende deer ney syower fri heren. ende flower leekslach
ta maen aldus schilma da koningh riuchta. Huisman
Hoc potest intelligi de iure episcopico. L. de iur epbi.
l.ii. uel monopolius. L. c. li. ut nemo puer
l.ii. Quilibet tenetur dominū suū reueneri nec ipsū exas-
perare consilio salomonis ne exasperaueris animum po-
tentis. Sikarade mit. xii. Nā rusticitati & simplicitati
pcendum est. L. de testibus. l. vlt. Et potest hec lex anul-
lari ad multa hic posita inda landrincet.

¶ Jo nyogende kest is. Datma ferd penninghen
ielde. ende huuslaga bi des koninghes ban. by
twam penninghen reynaldis slachta. Ende di
penningh schil al soe wichtich wessa. datmen moghe be-
ra clinnen in een lewyn wr nyogen fecke buscs. Kwac
so dat riucht wrysite. soe bete bi des keyzers ban da fra-
na. mit. xxi. scbillingen. deer mede to capien omde rinch-
ta tins. soe agen alle fresen saun streta ruū. ende rennen-
de suder to farane. syower oenda wettcre. ende tria oen-
da lande: Ferd pcuning. Nota causa pacifice abn

Ferd pennigbē. Meta cā sacrifice abulatōis i stratis
maris z tēris qlibz tenetur soluere regi nūmū z nō alius
nisi seruauerit pacem ut. xxiiii. q. viii. tributum.

Io aerste strete oenda wettere. is dio clue. dio oē
is dio wesere. dio tredde dioe eemse: dioe fiaerde

Jo forme strete oenda lande. op ta. is oat ryn
hamersten ende wt to ie were. dio odēr wt to irme
garda foerda en wt to cemda: dio tredde op to coforda
ende wt to starem. Iwasoe ws dera saun streta enich bi
naert. so brecke by deer oen tien l ycod merek. en dis fra
na aller bagista ban dat is. xxi. sebilligen. Jof dae fresen
bira eaeplioed terasaun streta. enich bira wed wt en hic
cōme fādes koniges hallēso aeghinet to nimē. of da bīf.
laga ende lioda fia en deer of biara schada to follane. en
deer to iēs to mariane. To iens da saun pēnigē da saun.
ruma streta. dat is di tegheda. deer alle fresē tiēda hetet
Flower da himel konigb: en tria dae cerd konigb. disse
pēningē aegb di fria fresā to lasten op dīne alter. to der
capella deer bi heert. mit wītscip sines preslers deer bi
mit boke. ende mit stoele bibot iefsta toder haud sto deer
dio capelle wt maked'is. dae tree penningbē aegb di fria
fresā. sine schelta to lasten deer wr him da ban lath. So
aeghsē di schelta da grema deer oen freeslāde is to lasta
ne. so aeghsē di grema to lastane inda palēse to roē. foer
dīne fria fresā. deerse fan cōmen sint iefsc deer eester un
men oen sprecke foer da flower pennigen. dat di tegade
deerma baet tienda naet also last ne se. Als hi mit riuch
ta schulde. soe is bi nier oenda wīt edem to witanē dat
him di prester iechta wille. Jefsc aeck immen oē sprect
om dae tree penninggen. deerma buus laga baet. dat hi so

naet last ne se als bi mit riuchte scholde wil he di. Schel
ta icchra deer wr him da ban lath so is bi fri ende ief by
dis iechta nelle soe is di fria fresa nier. oenda wittbun
dat bi dijn huusлага oenda riuchte also last habbe als bi
to riuchte schulde ti schorre ende ti schielde: ende bi toe
dere icertael naet fora lasta ne thoer. **W**i grewa deer
oen freesland koniges ban ledaschil. di schil wessa eder
ler bertha boren dat bi dine palemze riuchtfynda moge
ende dine fria fresa onthalda moge ende dat bi des koni
ges andert naet tiela thoer. stock ner stupa bedene ner
bestene ner beerbeinden mendat hinc also frililike toe si
ne lande scinde. **L**ompt hit fandis biscops hallem. soe
aeghmet toe nimane san dae thins ende tienda ende bias
ra schaeda deer mei toe beten. **E**nde hwaec soe dat detb
soe breckt bi deer oen den alra hagista ban sines frana.
Ende tien liued merka ban dis frana is een ende tweint
schillinghen:

Ioe tiende kest is: **D**at fresen thore neen beer
ferd fora fara: dan aester toe dae wesere ende
wester toe dae flee: **S**audwirth naet fora soe
bya een ionde weer moge comma oen den owirra om
dat se byara land bihalde: toe ienst weeter ende to ienst
dyn beydenna bera: **D**ae bacd di: koningh: Kael dat
bya fore aester to biddes eckere: ende wester to da sing
falle: **D**a bibildent dae lyoed wyth dine koningh kael
datse syn fader pipwoyu fora weldighet ne hadde: **D**at
bya nu ne saretb: ner fara thoeren: neen beerferd: ner sy
nes bannes plighia: **D**an acster toe dae wesere ende
wester thoec dat flee. truch dat schellet: **A**lle dae fresen
wessa fry:

Joe alste keft is. ferd alle widem ende wesem
ende alle warlasem. palmez ende roch furē en
riuchta kerckfestrem. ende alle heyliga sind bo
den ende oen waexna kynden bi .x. liued merkū. ende dā
twysfalda bota deer wi swerren lat bet wych ende we
pen. truch ferd ende truch need ende .xxi. schillingen dae
frana. Isti ônes sunt de iudicio ecclesie quo ad iuicōez
et defendendi p sacerdotē .xi. q. i. aliud. Nota iniurie et ra
pine uiduc orphanis et miserabilib⁹ psonae illate p iudicē
ecclesiasticū pñt tueri et defendi. ex de fo. conpe. ex tenor
lxxxi. d. c. iii. psal. Oculi cius in paup. m respiciunt et alt
bi. Orphano tu eris adiutor: in al ys causis tñ principa
liter spectat ad foꝝ seculare de hoc optie in gl. p b. in dic
to. c. ex tenore et innoc. de offi. delegati. c. significati. De
emēda istaz psonaz dicit ut ex de iur. et dāp. c. olim. L.
unde vi. si quādo. ii. q. i. in primis de his qui ui met⁹. c. fi.
Queritur an uiduc spectat ad foꝝ eccie: sup hoc pot hē
ricus boic istā distinctionē. an ad pteciōez et defensionez
tunc dicendū est q spectat ad foꝝ ecclesiasticū et sic intelligit
tur. c. ad mīstratores .xxiii. q. v. regū. aut ad distinctiōez et
defensionē. et tunc aut qritur de iuria seu uiolentia eis il
lata tūc eccia p̄t ognoscere ut i. c. si q̄s de potētib⁹. .xxiiii.
q. iii. Aut altius iniuriis et hoc duplicit. aut possessoria et
tūc eccia p̄t ognoscere. ita notat īnoce. et hosti. de fo. conp
in. c. ex tenore. Aut petitoria et tunc ognitio pncipaliter
spectat ad iudiciū seculare ita intelligit petrus sāpsona et
ita p̄t intelligi. c. regū. .xxiii. q. v. et in c. significati⁹ de of
deleg⁹ in glo. Et ob defectū iudic⁹ secular⁹ bene deuolut
tur ad ecciaz. Palmez romez. Capientes. occidētes
mutilates. istas. romipetas sunt excoicati et p papā absol

uēdi ut i cō uagantibus quez ponit frater otto in additio
nibus suis ti. de sua excoicē. Item excoicamus et anathe
mamus omnes illos qui p se uel p alios quos cūq[ue] psonas
ecclasticas uel seculares ad eandem sedem sup suis nego
cys recurrentes et cō. xxiiii. q. iii. si quis romipetas et per
grinos sanctoz oratoria uisitātes capere aut rebus suis
spoliare presumpscrit donec satisfecerit comunione ca
reat cristiana.

Io tolefte kest is. Kerckferd. buissferd. tigferd
ende.beerferd. ende aldeerma sues lika trouwa
lowed bi. xxxii. reylmerkū dat is achicēda hael
merck grate merck. Ende. xxi. lesena da frana iof cen en
de. xx. schillinga dae frana.

Io tretteensta kest is. lyoedferd bi. x. lioed mer
kū. ende dera merka ellick bi fower wedū en
tera weda ellic bi xii penningen. De coī pace
Et dc treu. et pace. c. ii. xiiii. q. iii. romipetas.

Io fyvoertensta kest is. Hwaso of beerneed en
of oer need comt. en een haua baet fyt by syn
ayn land. ende by bikanna moge syn edel ende
syn eckeren. ende syn faders staten. ende syn nesta mege
naemma. iof syn broder ief syn baelmond. iefta syn sticp
fader. iefta syn athem. i. zwager deer syn land wrseth ief
wrbroedt babbe. so aegb bi to farane. oen syn ayn gode
ende op syn edel. wtoer stryd mit aller fresena riucht.

De captiuis et postlimio reuersis et p totū ubi eis re
seruat oia iura sua et possessioēs restituit vi. infra i tercio
ladriniedt. Et insti. quib⁹ mo ius. q. si ab hoste. v. p⁹ limi
tiū ecia ibi in glo. Postlimiū dicitur a lumen et post quia
captus ab hostib⁹ et ultra lumen nostri impii deductus p⁹

Infra limia sicut in domib⁹ finem quendā faciūt ita ecce
am impii limen veteres esse noluerūt dicit ergo p⁹ limiū
q⁹ p⁹ eod⁹ limē fuerebat q⁹ amiss⁹ erat hec azo. L.c.ti in
fū. ē at p⁹ limiū ius aīsse rei recipiede ab exneo ⁊ i statū pſi
nū iſtituēde iter nos ⁊ liberos pplos regesq⁹ morib⁹ pſi
tutuz. ff.e:l.p⁹ limiū. pſit autem ius postlimiū in omni
bus q⁹ michi ante captiuitatē cōpctebāt uel mea erāt siue
sunt res mec iura mīca amissa pſcripcioē uel usucapioē ⁊
si amissa sunt subueit michi p⁹ restitutionē ⁊ in iteg⁹ da
ta in rem recissoria. ff.e: quib⁹ causis ma:l.i. L.de capti
⁊ postli. rcuersis.l.ab hostib⁹ non solū pdest ius p⁹ limi
nū fuersis ec⁹ ⁊ idēptis precio q̄ia redemptio nō mutat
ius postlimin⁹. ff.e:l.si captiuus. h.f: Azo. Den syn
ayn gued. H̄isi obstat usucapio. i.de mobilibus bonis uel
pſcriptio. L.de usuca. trāſformā. l.una. L.de pſcripti: ⁊
uel. xx. annoz. l.si. L.de pſcripti: xxx: uel. xl:ānoz. l: pe.

Jo: xv. kest is. H̄waso weduen iefsta mageden
iefsta oderis mānes w̄yf an ne de n̄ ympt of byt
iecht ief datma bim mit camp schielde wr wine
So schil by mit: xii. merkū syn haudlesena ielda. Ende
oder. xii. merck dis weder ieldis dat sint. xxi. mercka
ende dcer of aegb by to icldane. xxi. schillingen da frana
iof byt self naet babbe deer byt mey ielda moe. soe agē
syn fryonden toe scepena. bi ael ga dome ende bi lyoda
landriuct: Aduen iefsta mageden. Nota ad sabinia
nū. xi: deflorator viginū ifelicissic mortalū tu spelūcaz il
lam in qua filius dei natus est ⁊ ueritas de terra orta est
⁊ terra que dedit fructum suū destupro. cōdicturus igre
deris: nō timens ne de pſepiinfas uagit ne puerpa virgo
vidcat ne mī domini ɔtemplet. Engeli clamāt: pastores

curat. stella desup rutilat. magi adorat. herodes terret.
Iherosoli ibant. Et tu cubiculi vgis vginem decepturus
irrepis et uiolas tecum. L. de epis: et eleri. l. raptiores. i. i. L.
de rapt: vgi. xxvi. q. i. de raptori. ex. c. cu cam. Haud
lesena ielda. Quia secundum leges deutro. xxii. L. de rapto
l. i. et xxvii. q. ii. onez: s. Itet i leuitico mori debet raptor
et oppessor: et vita redimere p. l. ciclo argenti ut ibi:

Hvara ferd ar. L. de sepul. vio. l. vlt: ff. de iuris dicti
om gentium. si quis. So agen syn fryonden. Lotraru.
neq est secundum ius co pena enim tenet suos malefactores
nec ulterius pugredias metu q ipait delictum ibi enim e pe
na ubi e noxa. ppinquis ac notos sine familiare submo
timus a noxa: nec omnia. L. de pe. l. sanctimus:

Io. xvi. kest is dat alle fresen aghen hvara ferd
mit biara fia to beten. om dat schillet alle frere
wessa an saxena merkum. wtoer stock es wtoer
stupa. wtoer schera. en wtoer filum. en wtoer ander pine
en. wirtb by aeck wrwonen en. wrodeeld. ende wter wr
doemd: oen lioda tinge om twa ded deda ney aelga doe
so aegbma sun fora bad op die tingh stapale of to slaen
aci schelta doem. bi des keisers oerlef. Hacaeck haue
deda oeen: nachtbrad iesta omoerd deda. bi aelga doe
ende bi lioda land riucht iof bia fia nabbe deer mei beta
moge. soe aegh hyt toe ielden mit sine axna balse ief hitt
druecta ne mey: Aeck ielt by alle lyodem deer binghee
want moerd schilma mit moerd beta:

Joe saunteende kest is. En dis konigh kaerli
ieftsen. en aller fresena riucht: dat alle fresen tin
gie bi twira tale. en bi aelga dome. En all ma
nick wytte him self haet bi deen babbe. ocnda wyt eden.

f. 28v
28

¶ It ne se dat bi een wed deen habbe . aen een worpena
were . iesta an herena tinghe . Iestra anda banda fynde
soe ne meyma dera teda nene wyt eed byeda . By
twira taele . Iudex secundū allegata p̄ciū d̄z iudicār . et nō
secundū p̄sciaz quia secundū hoc cēt index et testis utz locis
suis . wytē him self . Quia nemini licet facta ppria ig
norār . ar . L . d̄ rei uend . l . si quis . Tres p̄sonē d̄nt esse in
iudicio . s . actor reus et index . Et d̄ vbo . sig . c . forus : iiiii .
q . iiiii . c . i . qñqz q̄rta p̄sona . s . testis . Und dcen . Doc est
notoriū ur . Et d̄ coba . clericō et milieris . c . uestra . Quia
tuor mois mūcīt aliquis : s . p̄ cūdentiā facti . secundo p̄ tes
tes d̄ testibus p̄ totū . tercio p̄ instrūmenta de fide ir . stru
mentoz per totū . quarto p̄ cōfessionē in iudicio fcāz . Et
te resti spoli . cū ad sede . et d̄ cobabi . c . fi . si . quito p̄t addi
s . violenta p̄sūptio . xxxii . q . i . dixit dñs

It sint da . xvii . keste . deer wi fresen mit wse fia sā
koningh kaerl kapadē . en w̄ mit riuchta bruka schillet
also langh als lādē lidse : en liocd se to iensf berē en huus
mā iof wyt babba motē . deer eeft baed di konigh kaerl .
dat w̄ alle aeftē tīgh en alle riuchte tīgh bilde also lāgh
so wi lywade : ende mā eft mā lywade : also lyacf so ws
godes genade wēr ende syn hulde . ende wi bibalda wil
let lād ende liocd . ende b̄ waso ws dis riuchtes birawet
so w̄t bi birawet dis himelrikes en alſ nedēa : ende b̄ wa
so dat riucht balt so w̄t bi epened dat himelryck ēde alle
dio nede . wāt een dei is bettera oē himelrick . dā op eerd
ric . miera dat spreck di . app̄l ws berēs i ecn ferse of der
enich mā were deer bede . m . banda : en al da banda een ste
lē tōga . en da tōga al spreke . m . iera so ne mochtē bia naet
fol sprecka da bl̄ydschip deer god sinc houden iaen wil

Ende fanda pinen deer in dae belle sint. meyma naet fol tella. Ende ouir gold ende ouir seluir ende ouir yten en ouir drincken so is deer inder wrald naet so swetis soe dat godes ryck. Ende dat hact neen eynd. aeck ne schil let nimermeer eynd babba.

Acem ⁊ ueritatē ⁊ iusticiā diligite ait dñs om nipotens. Ue illis qui iustificat ipiū p munib⁹ ⁊ iusticiā iust⁹ auferut. ad quos dicit ppheta pdes omnes qui loquuntur mendaciū.

It is scryoun dat wi alsoe deen landriucht halde als god self baed. by baed dat wylde. alle aefte tingh ende alle riuchta tingh. deer efter badent. alle eerdsche koningen iulius ende octanianus. also heten da eerdscha konigen deer aerst weren to roem. En aeck deer efter hyarem weren badent. God toe moysi twae tafela deer oen screuen waren sindriucht ende lādriucht deer by selua screef. ende alle da riucht deer dae israbel scha lyoed heden. da hya inda westenia waren mat god al sine lyoed fan egipta land latte. also lath by alle dae teen to himele deer dat riucht folgiet. Ende bwa soe se breckt. so facrt bi toder belle. soe bisluut him god inder belle. als hy bislaet da egyptera in dat rade mer. da se si ne holdem schadia wolden. alsoe slat him god inder belle. deer dat riucht breckt want bit god self screef. ende badet sine lyoed allen to halden. als bit bilden da koningen. Elaron ende samuel. danid ende salomon. ende alle da koningen deer eer cristus berthe weren: ende est' cristus berthe cristen worden. Di forma koningb was pip wyn ende syn soen di minra kaerl. hi was mira en was doch bettera bi leet scriwa trouwa en wird dat sint kes

Hyr bigint da xxiiii lādriuchtā
ta ende landriucht. Zieck bilden dae koningen deer eccl
christus berthe weren. ende cristen werē. Di aersta was
Julius ende octavianus. Titus ende vespasianus. Augus
tus nero domicianus maximianus alexander decius ger
manus traianus adrianus tiberius gaius claudius diocle
sianus anthoniūs aurclius cōstātinus iulianus theodo
sius archadius honorius galecianus valerianus marcia
nus numerianus theodericus conradus fredericus. disse
konigē iowē alle lyodē kesta. En lādriucht eñ alla lādē
syn sōderiga riucht.

Hyr bigint da xxiiii lādriuchtā
Dit is dat aerste lādriucht. aller fresna deer
bi di konigh kaerl io. dat all manick cēda si
nē bisitte. oē hauē en oē werē. en alles deer
bi bitiled haet hit ne se datmet bi mit riucht
tele ende mit rede. ende mit riuchta tingade of wine ief
dat by tria lyod tingb wīsere. deer bim fādes koniges
ballem bedense to balden. ende to berā. ende nel bi deer
redia ner riuchtes dextinges bieda so moet bi babba da
oenferd fan dam deer by oenspreckt. hit ne se dat hy bie
de fan syower needschyn een deer di fria fres a mit riuch
ta aegh. Dat aller mānick an da sinen sitte. Cōmodū
autez possessionis nemī ē auferendū. xii:q. v. nullus. L.
de rei uindica. l. fi. ff. de rei uindica. l. is qui destinancerit
Institu. de interdic. §. retinende iuncto: §: cōmodum aut
possess: L: de edendo: l: qui accusare: L: de petici: heredi
: l: cogi: L: de pbat: l: ii: ff. si usufruc. pera. l: utifruī lex: ii
L: de pbat: dicit: Possessiones q̄s ad te pertinere dicas
more iudiciorū psequetur nec enim possessori iucumbit
pbandi necessitas eas ad te ptinere cum te cessante in p
batione dominiū; i: possessio apud eñ remaneat: L: de iu

di; p̄ban; ibi de aetore & reo: no l'fin duc
bon n. 2
 dyoe forme needs byn
 is dat him di bannere neen tingh keth baet: Nota q̄ citatio fit p̄ viuā uocem q̄nqz: et quādoqz p̄ litteras per viuā
 uocem pluribus modis: Nā q̄nqz index p̄ prio ore citat &
 artat talis citatio citatū: Qñqz p̄ notariū uel tabellionē
 xxiii : q; v; circumcellioncs quandoqz p̄ nūciū publicum
 & p̄sonā iuratā: et quādoqz p̄ partem fit citatio de manda-
 to iudicis uel ubi hoc habet cōsuetndo: & uenire tenetur
 Sed iurare poterit non fuisse se citatū nec credere debz
 de facili aduersario uel iūmico qui facile mentit: quando
 que p̄ p̄soncz ciuitatis hec sanius & lacius uide i spe titu.
 de citacioē: s; sequitur uider qualiter sit citatio facienda

Bine
 Dat him di bannere: Nunquid isti officiali: s; bannere:
 iudex debet credere super hoc dicit accur: L: de accu-
 l: fi: q; non Sz inocē: ḥ q̄ sic ex p̄scrip: e: ad audienciam Sz
 hosti; q̄ arbitrio iudicis r̄liq̄ sed speciūtit: de citatione Sz
 sequitur uider qualiter citatio fiat v̄sciu. Sz nūq̄nt
 soli nūcio officiali uel executori credit uide ibi
 Est nūciū publicū iuratus fidelit̄ exequi officiū suūz: ex
 de offi delega: c. prudentiā. i. r̄ de appella: cū pati argu-
 de p̄script ad audienciam & talis uocat diuersis noib; ali-
 quādo nūcius aliquādo missus aliquādo notariū aliquan-
 do officiali aliquā executor allega. vt. i spe. ti quo. ḥ

Dio
 Hen tīgh keth Id est q̄ n̄ sit citat̄. ex. d ma. & obe ei
 & q̄tuor q̄i citatio ē exordiū iudicij quo ad p̄petuādā iūr-
 dcōez de offi. dle. c. gratū Sz nos ar̄ & c licz ibi uti cepit v̄
 hoc. pbaf p̄ ino v̄c tanc goff d. pb. c quoniā ḥ flāz
 od nedſcbū is dat hī ſū flāde dine vei r̄storde. hoc. pbaf
 ſf ne q̄s cū q̄ i ins uocat ui exi i pn & l Sz eximēdi. Sz exime-
 rc & de his excu ſū excep dicit ex ut li n̄ p̄test c. accedēs ii

ff. de arbi. si cū dies. §. si arbitr' i v q peto. ff. de iudic'. l. si
locus ⁊ l. longius accordat. Dat tredde need schyn is
dattet him wynd of on weer of noem. Nec pbantur. ff. si
quis cauc. in iudicio sistendi cā. l. ii. §: si quis i iudicō sesi
ti, pmiserit ⁊ ualitudiez uel tēpestate nel vi flumis, phibi
tus sistere nō posset exceptiōe adiuuāt ⁊ vide spe titu. de
citatōe post pncipiū. Dat fyacerde need schyn is dat
by fan syochte also syeck were. dat by naet toe tinge cō
ma mogbe cfter tam dwe by als him syn aegha to land
riuchte dele. Infirmus psonaliter citatus uenire non
cogitur. Sed tenetur mittre excusatorē de dol. ⁊ contu
cū dilecti. §. exspectātib⁹ nec uenire tenet obcess⁹ nec cui
mors inuebat. Uel q̄ graui necessitate uel psecutione uel
naufragio urgebatur. de cōsec. di. iiiii. hy. v. q: iii. Si epis
copus egrotans de pcura. querelam. Al soc syeck.
Nec heres defuncti infra nouem dies luctus cuocabitur
ad iudicium. In auē. ut cum de appellatōe pgnos. §. me
mūm⁹ coll. viii. L. de sepul. vio. auē sed neque.

Dacent him acck di aegha ter hand dattet him need
of ninen habbe. Nec brand. Nec daedel. iefsta dadet
wima. iefsta datter syn iet dytsa schulde. deer ne aegh bi
focer to fellane penningb ner penninges wirden. Pit ne
were tat di aegha dat mit riucht oers bitella muchte.

Als dyo moeder her kindes eerfship forkaped

Et oder landriucht is hweerso dyo moder her
kyndes cerwe foerkapet. iefsta foerwixled. mit
her fryonda reed. eer dat kind ierich is. als hit
ierich se likie. him di kaep. so halde bitten. ende liker hi
naet. so fare hit oen syn ayn cerwe. sonder stryd. en son
ter schulde. So hwaso dat kynd bifucht iefsta birawe

F dyo mod̄ h̄ar
ido eci we foerhāz
fan foerhāz
7 dat myse dwacy
7 mya fahz en vīp
ict

Op syn ayn eerwe so: breckt hy tyen lyoedmerck; ende
to iens dinc frana dat sint. xxi: schillingen ende alle dae
lyoed agen him to helpen ende di frana dat hy come op
syn ayn eerwe deer hy eer birluchta aechte bit ne se dat
biocet seld babbe ief seth ief wixled truch dera tria haud
neda cen deer biodis kyndes des liues mede hulp:

Fam. vescer.
Lando roas
Baptizion: i.

La*u* i qb*u* p*re*d*ic*ū r*u*sticū u*l* s*u*burbanū m*in*or*s*. xxv. annis dis
trahi poterit. **E**o. quando decreto opus non est ut l. pre
dium rusticū uel suburbanū a minore. xxv. annis alicoar
sine decreto p*ro*sidis nisi parētis uoluntas seu testator*s* ex
cuius bo*is* ad minorē puenit sup alienādo co aliq*u*mādas
set sprehendatur nulla ratione potest ibi uide. **F**or
kaped iefta fornuixled Hoc nō solū in iribus ē interdictum
uerū eciā & tutoribus & curatōrib*s*. ff. de reb*u* eo*z* qui sub
tutela uel cura s*e* sine decreto iudic*s* nō alienādis uel s*u*b
ponendis. l. i. in prin. ubi dicit. **I**mpator*s* seneri oratiōe
p*ro*bibiti sunt tutoris & curatōris p*re*d*ia* rustica u*l* suburbā
na distrahere que oratio in senatu recitat a theophilo &
elemēte p*ro*culib*u* & s*u*t v*er*ba eius b*u* moi. **S**p*ec*terea p*re*scripti
i*udic*ūt tutorib*s* & cura ne p*re*d*ia* rustica u*l* suburbana distra
hāt nisi uidelic*s* id fieret parentis testamento uel codicil
lo et*c*. **A**ld idem. **L**. de p*re*d*ic*. mino. sine decre. non alie. i. nō
solū per uenditionē rustica p*re*d*ia* u*l* suburbana pupilli u*l*
adoleſcētis alienari, p*ro*bibent s*z* neq*z* trāfactōe neq*z* p*ro*
tatione & multomagis doātōe nec alio quoquō ex ea trāf
ferri a suo d*omi*o possunt. **P**ossunt tamē tutores & curato
res mobilia ut uestes detritas & aialia supuacna uenderī
& distrahere. sine decreto iudicis. **L**. q*u*i decre. opus nō ē
l. fi. **F**oerkaped. Quod non licet. **L**. de pred*ic*. mino.
l. non solū & quasi p*ro* totum. **L**. de bis, qui ne. et*a*. impe. l.

iii. L. si aduersus transac. l. ii. L. de rescin uendi. l. ii. ff. e
l. pupilloz. no. q̄ m̄ p̄t esse tutrix pupilloz q̄ dñ scđo n̄
nupserit L. & legz. tu. l. i. z i aut̄ ibi sigz. z. L. q̄n m̄lie. tu
offi. i aut̄ ibi poita So facie bi an. L. & p̄di mi. l. ob
es. z. l. se. z. l. si miōr. xxv. an. ff. & re eo. q̄. sb. tu. l. i. §. p̄te
rea Sonb schulde L. & p̄di. mi. l. n̄. solū Biraweo
dic ut ex. & r̄sti. spo. olī z L. vñ vi p. to Dat bi up syn
ayn eerwe cōme L. de omod. dicit. l. Si quis a pupillo
sine tutoris auēte rē em: erit ex uno latere t̄ tract⁹ quia
qui emit obligatur sed ex alio latere nō : quia pupill⁹ nō
obligatur si est lesus. Hit ne se dat hioet seld habbe.
Nota q̄ educatio pupilloz ad m̄rez sp̄ctat si secūdo nō
nupserit: L. ubi pupil educa: l. i. z ff. e. l. i. Ex de zucru:
infide: c. ex litteris. H̄im dis li wes mede bulp Nota
q̄ imobilia sine iuramento minoris p̄ ipsū uendi z distra
bi n̄ possunt q̄ntūcumqz carcat tutoz quia h̄ctus est irriit⁹
z nullus ipo iure nisi fiat ob es alienū. i. pecuniā debitaz
z tunc causa cognita z int̄pellacione decreti: L. p̄di: mi
l: ob es et: l. sequēti z: ff. de reb⁹ coꝝ q̄ sub tute: l. i. §. i: z.
l. magis puto: §: non passim z se Item pp̄t alias causas
spāles possunt alienari predia minor⁹ puta pp̄t dotē. L.
de am̄ist: tute. l. lex. §: i. ff. de inz doc. l. ticia. Itē ob necel
sitatē famis L: de prībz qui filios distra l. ii. Aia enz bo
mis ē culibet rei preferēda. L: de sac. san. ecc. l. sācimus
in fi ūk ob defēcioz pupilli L. de am̄ist. tu. l. fi. § oēz aut̄
dubitacōez z in qb⁹dā aliis casib⁹. nota. L. q̄n de op⁹ nō
est per totū de his vi. dec. p̄stitut⁹ de r̄sti. i. inte. sr̄ vbo te
bita solēpnitas io an. ibidē i nouella spe. ti: de. ep. z uēdi
§. nunc dicēdū in pri z ii calūpna Dyo forme need is
hweerso cen k ynd longh is firsē ende filtered. noerd wr

bef iefsta wr birgh. Soe moet dio moder her kindes eer
 we setta ende sella ende her kynd lesa: ende des liues bi
 helpa: Dioe oder need is: Jef da iere diore wirdat.
 ende di beta honger wr dat land faert. ede dat kynd ho
 ger stera wil. so moet dio moder her kindes ecrwe setta
 ende sella ende capia her bern ky ende ey en coern deer
 ma da kinde des liues mede helpe. Nam ca uictus licet
 parentibz filios distrahere ut dicit: L: de pribus qui fili
 os distra. l. ii. et dicta l. sancim in fi. multoma bona.

Dyo tredde need is. Als dat kind is al stoc nakē ief
 ta huus laes Ende da di tuestera neuil en calda winter
 oen comt. so faert aller manick oen syn hof. ende oē syn
 huis ende an waranne gaten. Ende da wiild a dier sekret
 diin holla baem. ende ter birgha blii. aldeer hit siin luf
 oen bibalda mey. so weinet ende scryt dat onieriga kid
 ende wyst dan syn nakeda lyac: ende siin hunslaes. ede
 syn fader deer him reda schuld. to icnst dyn honger. en
 wit neuil cald. dat hi so diepe ende dunne mitta flower
 neylen is onder eke ende oē da eerda bislotē en bitacht
 so moet dio moder her kides ecrwe setta en sella om dat
 bio da bibield babbe. en bi waer also lāg so hit oierich is
 dat hit oē forste ner oē hōger naet forfare. En syn fa
 b deer: En p̄ uel m̄ debeat pueros ale. L. diuor. facto
 apud qz. l. una et i auē ibi posita L: b alē. li. per totū. ff: e
 l: si qz. L: b. pupil.edu.l.i

At tredde landriucht is Jef di noerdman enen
 mā nimpt ende bi wota lāde feerd wt so bwaso
 syn ecrwe capet. da bwilē. en als bi weer comt
 int lād so fee bi meer oē syn ayn eerve buta lioda schield
 en frana bā fry scil wessa dat bi siī aefga dome en obritse
 e ii

So hwaso him deer oen meert: so aegb byt dael yoden
to wifollen mit tyen liuedmerkū ende tria pond da fra
na: dat is: xxi: schilligen tis koninbes ban: De mate
buius iu: ff. de capti: 2 p^olinio fūersis: l: postliū per totū
2: L: e:ti: per totū per restitu in integz data in rem feis
soria: ff: ex qbz cais ma. l.i. L. 8 p^oli. fūersis l. abhostibz

*Wō fāndorhter
vīnibz toe fāc. In
pījent II*

Alt fiaerde land riucht is. Al deer fader ende
moder byara dochter iaet oen flette biara ayn
eerwe ende byoet laet wta liuedgarda. mit ca
pe ende mit wixle. oen een oderne liuedgarda ende her
broder dat kera wil. so moet bioet balda mit. xii manna
deed eden ief byt dan aeck naet leta wil da oenspreeck
so aegb byt dan to fellane wed ende scholiga bi sextich
merkem. De materia buius iu: ff. 8 iur. dot. l. iurz suc
cursis dicit q̄ iure succurrendū est pri ut si filia eius mo
riat in solaciū eius dos q̄ ei dederat sibi restituat ne doz
tem simul cum filia amittat. Gowt biara dochter aen
flette. Dos, pfecticia est s̄bna q̄dam filie a prē in totem
tradita. ff. de iuz dotti. l. profecticia i. Rn 2. §. si quis pri
2. §. sed 2 si curator idem 2 si filiusfa dederit sorori sue
est dos, pfecticia e. l. §. si filiusfa 2 hec dos pmutari po
test si hoc utile sit mlieri. ff. e. ti. l. ita pstante mrimoniuz
ff. de pact. dotal. l: si mlier dotz in fi. 2 l. cum maritus.

Alt fyfte landriucht is. Doe hwa soma land ae
schet sa anderie di aldere mit riuch' taele ende
queth. Wit land deer du my of aescbest buppa
riucht en toe ting om ladeste dat caped ic fan ene roem
farende ende seerde ayn wr birge. bede fel ende flaescb
en dat fia aldeer mei en nerda mitta fia bede scel en lyf
so aegb bi ecster to farane ende binna siiftiga wike toe

Ende da lioed hem deytingh toe iowane en by weerto
cōmane mit twaē roem farcm. ende acc da lioed weif to
bringane dat hi babbe godes bod forfold. ende bi se mit
boke ende mit stola. toder eerda bifellen dat aegh by to
bitiugen mit twā roemfarē ende hi self tredda. iefta mit
xii. māna deed edem aldeer mey se by siker bi lioeda bo
de. ende bi frana ban buta stryd. ende by ne thoer linge
ra an warende sitta.

*A*lt sexta landriucht is. Jefter tweer brorē sint
ende di ora een wif halet to bowe ende to huis
mit boern ende mit drecchte. soe weddat bi syn
fader iefta syn moder iefta syn foermōd. rincht suesdeel
efter sine degbem ief syn kynd iefta sines kyndes kynd
him wrlibbe. ende tis kindes aldera naet li wet. soewil
dat kynd dela sines aldfaders lawa. ēde syn almoders
lawa. ende syn fedria nel naet ende spreckt dat by een
kne nyer se. so aegh dat kynd bine to winnē inden lioed
garda tolusū mit acht fader megen ende mit fiow mod
megen. ende ief him frioden breckt. soe moet hi lioed ca
pia deer mit him swerre ief him syn fedria teza wil.

Ende syn fedria nel naet. Et male filii p̄mortuox fra
t̄z succedūt simul cuz p̄uis suis in stirpes. L. de legitimi.
bez. auē cessante z in auē de bez q̄ ab intesta. S. sui aut de
functo fratres fuerit z alterius fratriis aut sororis pre
mortuox filiū uocabūt. Dat by een knee nyer se. De
iūz antiquo insti. de heredi. que ab intest. deferūt. S. cum
filius z S. z q̄zadmodū. de iūz nouo autz. i auē de success
ab itest uel de bez. q̄ ab intest. i prin. ru. ex quo eltcif auē
posita: L. de suis z legit. libe. in q̄ sic habet in successiōe
patris familias mortui seu filifamilias liberi eius si sit oī

*No fan hynde
hynde caffry
soo ont fan fa
al facer ey almo*

b⁹ alys lat^z succedit. Primi qdē grad⁹ cōlit nepotes z
ulteriores i s̄p̄es. id est in eā partē q̄ p̄tes eoz habituri
erāt si viuerint. unde si q̄s ex uno filio unicū nepotē sus
cepit. z ex alio filio x. tātū p̄cipiet vñ nedos ex uno filio
q̄tū illi decē l eoꝝ p̄ntes. L. de suis z leg. li. l iiꝝ meliꝝ. L.
de le beꝝ auꝝ cessate. Sblata d̄ra sex⁹ i. siue sit v siue ma
lier z patrie pt̄atis. i. siue sit mancipatus siue nō z sic se
per primo succedit descendentes sed deficentibꝫ descē
dentibꝫ tunc uocanī ascendentes. ut in auꝝ defūcto. posi
ta s̄. l. fi. L. ad eccliaiuum sūpta de §. cōseqns autem est
in auꝝ de beꝝ ab intest. venien. Defūcto filio sine liberis
parentes si soli sūt succedit salua gradus prerogatiua.
si pari gradu s̄ pariter uocat p̄nis quidē mānis dimidi
a delata. licet dispar sit eoꝝ numer⁹. sed z si cū parenti
bus fr̄es sorores utꝝ q̄z iuncti defūcto super sint uocat
cum ascēdētibꝫ in gradu p̄mixis ut viriles fiāt porcoēs
Exclusa p̄isus oī dža sexus z patri pt̄atis. sexus. i. ita be
ne succedit femina sicut z masculus. z p̄ie potestatis : i.
quia non refert utꝝ sit suus uel emancipat⁹. ubi nulla se
cūdaz nupciar̄ sit mensio. hic wlt dicere q̄ pater z mat⁹
succedunt filiis siue h̄bunt secundas nupcias siue nō: vi
so eni q̄liter linea descendens z ascendens admittitur: ni
deam⁹ de collaterali: Et sciēdū est q̄ p̄mo uocat s̄ in auꝝ
§ beꝝ ab intest: §: iliquū z seqn: z ut f̄m filii in p̄mo coll
ix. Ex quibꝫ elicit auꝝ poita v legit: beꝝ: L: in bec uerba
Lessante successioē linee descendantis z ea q̄ sola sit as
cendentis uocat p̄mo s̄ fr̄is q̄ p̄mortui filii in stirpem:

At viide lādriucht is: datma emes la wa aldefa
ders la wa en aldmoders la wa: edeles la wa en
tredknia la wa halde sōð str yd mit xii: manna

Mafadore cō
Eldmudore lawa

ded edem: ief deer enich mā ūsprect: mit ūriuchter tale
dan riuchtm̄ mit twam ded edem. ende bisiſte synayn
eerue. mit all fresēa riucht:

At viide lādriucht is dat ellic eerue mei ledasū
tredknia mit tvā ded edem: toe dade cī to dulge
om dat bi is mei fā sine blode cōmē. H̄ueersoma een ban
thez wpt op een mā deer nen dulg ne haet: endma querib
dat bi se slai mit bamē ieſta huisē so moet bi toluaſū on:
suara en nen meer ūbrigh daia: Jeſt̄ een dulgb̄ is ēdma
biſeckt̄ dis daed dell̄ ēdma dis dulgis ieſt̄: so moet syn
eerfnama syn tredknia oē ledas mit xii māna wyt edē so
aegma bī to ieldene: dat is lādriucht aller frſena: He
cī de iure pī ut supra satis vclaratū est inda pyste keſt in
alle; ibi poit̄is: Endma querib: Acc hoc idoneis testi
bī nec aptissis documēt̄ ap. pbari possit: L:de pba l: sci
at cūcti ffō pe: absen. et̄ de hoī: ex litteris: Endma dis
dulgis ieſt̄: Ex ar de hoī: ad audienciam ff.ad le: acqui.l.
si putator. L: quoꝝ appellati nō ſcipit̄ l. obſeruare.

At ixde lādriucht is soe hw̄ſo di mā sine friōd ble
va ſiucht en se oē bi ſiuchtē dulgb̄ ieſta daed ieſta
bede buta ſine ſchield en bi bina ſine tredda kne ſe ſo be
te byt di deer hit deen is truch ſine villa. en ief byt beta
uelle ſo ſw̄z bit di ora oēda wyt eden dat byt naet haet
deē om nec ſeeck ner om alde nyd ner om nener ſlachta
villa oers dā dat bi hē helpa volde ſo bete byt deert om
syn ſchield deen is. ſo bucerſo di dada is cū nen dulg oē
is mit bamē ſlagē is. ieſta di mā huisē is ſo moet bi tolua
ſū ūvra. en nen meer ūbrigh daia. Dicit lex ad le: ac
l: q̄ occidit ſ. fi. ſi ſeru nō mortifez wlnerat neglētia
perit nō boī ſz ūwlneſ ſudicat. et̄ ū boī c ſignificasti. it

Nota quilibet tenetur defendere uicinū suum maxime
amicum suū et ei auxiliū prestare alias sibi est perticeps
culpe. xxiii. q. iii. fortitudo et c. non inferenda. ubi dicitā
brosius qui a socio suo non repellit iniuriaz cū possit tā
ille in uicio est q̄ qui fecit uide latius. ex de senten: exco:
c. quāte presūptionis et io. abidez in nouella de homici in
c. sicut dignum: §: illi autez et in decret: innoc: iiii: de sen
excom: dilecto li vi et io in summa confess: ti: de homicis
q: xxxiii: Utq̄ quilibz tenetur p̄ximū liberare a morte et
ray. de homici. §. in summa ar. ff. q̄ me cā. l. isti §. vlt. L. ad
leg. iulia. de vi. pub. l. quoniā dic ut ibi et de hac materia
notat inno. de sen. exco. si uero §. ult. in glo inferentem.

At xvste landriucht is. bweersoma een daed bā
te werpt op enis mānes schalck. soe moet di he
ra ötsuara mit ene wyt ede iefta di schalck schil
een beet yrser draga. fanda fonte tida bagha alter ief di
eerfnama dat riucht naet hera wil iefta oen syaen so aeg
ma bem to belpen mit sindriucht mit ketelfāgh iefta mit
wyder corbita. dat is sindrincht deerma mei helpa schil
da eerma mey da rika da onedela als da edela. iefta mit
ene kempa op ti bal yanc. Jefta kneppa werpt. Non
tenetur dominus de familia sua nisi mandauerit uel ratū
babuerit ar. ex de restit: spo. c. cū ad sedez aplīcā. ff. d vi
et vi arma. l. i. §. deiecisse aut is videtur qui mandauit uel
iussit et §. sed et si eum quis aliis dcieccerit ratū babuerit

Moxia est corpus q̄ nocet sicut seruus Moxia est ipsum
maleficium ut furtū dāpnū rapia iuriā. et q̄ dominū sit i

culpa oꝝ q̄ phibeat vbo et facto et faciat onez r̄sistētiā quā

pt utz in tex. et gl. et per doc. in al. c. cū ad sedez et ff

At alfste landriucht is bweer. si fa. sur fe dicat. i

Jo. Fay Justez

*sum vespere den 1 may
richt dwact 11.*

soma een daed del wpt op een man fa nideris hoern fan
 bondes btyt fan bona cetsel ende fan swines tussche soe
 moetma dis toluaſu òz wara onda wyt edē fora ne aegd
 btyt to foraderien. *Van rederis hoern.* Quādo autē
 al alicuius dampnū dat si mortū sit ad dandū dāpnū ī na
 turā sui generis teneſ domin⁹ uſ dāz q̄ nocuit p noxa uſ
 ītūnere dampnū. Sed non est intelligedū de indomitis
 ut s̄ vīſi leones pantheres ⁊ alia: quia si ursus a domio
 fugit ⁊ sic nocet nō potest dominus cūeniri quia desinit
 dominus esse dū euasit. insti. ⁊ ff. si q̄dru pau. per to. ⁊ p̄t
 colli. ex de iur. ⁊ damp. c. si bos.

*At toelfte landriucht is haetsō tusch deth iesta
 boef iesta bona ectsel iesta onieriga k̄nd iesta
 mannes w̄yf iesta wrbeck deth mitter band iesta
 oder onwitenda oeda ief btyt onda belligen bringha
 wil dattet hem were onuilla ende on wald. soc schilma
 bit al beta mit baluer bota. ende neen ferd da lioden ner
 da frana. *Anieriga k̄nd.* Intellige de puero doli ca
 pace quia pupillo ⁊ furioso sbueniſ in maleficiis quia fa
 cultateſ deliberandi non habent quō ergo reus constitu
 itur qui nescit quid facit. ecē de delict. pue. c. ii. dicū ſepe
 enī ſolz in pueris ſlinqui in vltū q̄ in aliis. paeſte etatis
 ll. dicū ſeueri⁹ corrigēdū quia pat' p delicto pueri ſui n̄
 d̄; pueri pena pecunaria in ſpe. ti. de ſen: execu. ſ. ſequi
 tur uidere b. quid ſi filiuſſa. *Wrbeck deth.* Leui cul
 pa pcedēte al. nō teneſ. L. ad. le. cor. de ſicca. l. iiiii. dic ut
 ibi in gl. Haet ſo bit deth. Insti. ſi quadra. pau. feciſſ
 dicat ſ. pauperies eſt dāpnū datū ſine iuris faciētiſ nec
 enī aial iniuria feciſſe dici quid ſenſu careat. i. itelleciū
 ⁊ rationem non babet.*

*No ſay vittell.
 bochtje iesta
 vittellina da
 hoemera ſepl*

*sem pena duci redimur
in dñe iof brymmer*

¶ Et xiiiste lād riucht is. bwaso widū bisiucht ief
ta bira wet. so bete hi ber mit tvifälder bota en
da liodē dñe ferd bi xl yoe dñer kū en tria pōd
va frana dat is xxi schillingen des koniges bā. en alle da
gelix also lāg so bi mitta öriucta rawe sit. soe ielde by
va frana xvi schilligen om dat dio vedue is des koniges
mondele. ¶ Dat xxiistelandrincht. ¶ Hec iuriia ex q̄litaz
te p̄fone est p̄ iudicez existimāda ex de iur. et damp. da. c
olim q̄ metus ca. c. fi. insti. de iunr. et §. atroc et p̄t dici ma
ior iuriia. Nota si q̄s rez ppriā violēt iuadit amittit p̄p
etatez. si uero alienā puiet in estimatōe illi⁹ rei et amittit
ius quod in ea re habuit si q̄s i tāta L. un vi. ¶ Onriuct
birawed. Spoliat⁹ a nōia d̄z i stitui cū frnctib⁹ pceptis c
i. de isti. spo. et ibi in glo. nec teneſ rūdeſ an i stitutōe ex

*¶ sem pena duci redimur
in dñe iof brymmer
2000 lynes //*

¶ At xiiiste lādriucht. de oī. ogai. c. cū dilectus
is. so bwaso āderem faert to hou. en to huis mit
cen opriucta fana ane lioda wōd en buta frana
bāmenis dōliachtes. deis so baetsoma deer inoer hoff en
huis veth dat is tuybeet en alle datma deer wr deth of
deer needv dat sel vessa' al cen ferd en een beet. des agen
hi oa liocd en di frana to helpaē o dat bi di baudlase to
cōmē vas. ¶ Wōso di mā fitucht to oder⁹ mānes huis en di
ora bine bina wōt so baetsoma dā wōt fitucht dat schil wes
sa sōd boet en sōder ferd en baetsoma infiucht dat is al
tuibeet. ¶ Dat xiiiste landriucht. En to huis. Nota q̄
domū alteri⁹ itrauit p̄ vi tēt sibi actiōe iuriiaz l. lex cor.
ff. de iur. et l. is q̄ domū ff. c. et inst. de iur. §. sed et lex
cor. ¶ Tuibeet. De istis iun. et alys nota ca. s. prio c. al
cū suis ɔcor. qa loc⁹ tpc et psōa ūddūt iuriiaz atroc. inst.
de iuri. §. atroc ff. de iniur. l. pretor §. atroc et l. ult.

Need w. Nota oēs legēs osa q̄s iura n̄i ui ſpellere p
mittūt ſalno moderamie inculpate tutele .c. significasti
ū. ex de hoīt. ff. de ui z ui. ar. ar. l. i. §. uim ui

Et xode lādrucht is. Hōwſoma uapel tuyheet
depene det en ſwōte ſuigē of een mā ūſchieldich
biit iefta ūriucht rawet iefta ſonēdeis bloedre
ſene deth vera elkerlyc to bote is xv eisa vilma bisecka
ſo ūſwre byt mit fyf wyt eden ende mit een fia ced.

Et xviste lādrucht is ſo hōwſo la wa la wiget vdet
utoer ſex bādē en deer is nen fader ner modē bro
der ner ſuſt bern ner bns bern dat betet ūueen la wa ſoe
huaso deer dā ſibſt to is ti nime da la wa ief dat aeck ne
ſe ſo dele da ob froidē al like deer bia lyč ſib ſe en di aſ
ga nime deer of deer hi fād deelſcip aeg een pēnigh fā al
klikes bād. Huaso deer ſibſt. L de le ber. anc p̄ frēſ fra
trū q̄ filios uocāf q̄cūq̄ gradu ſt̄ pxiōres ut pes i gradu
piſ admittāf ſblata drā maſcloz z feiaq̄ ſolo nāz ūgtio

Et xviiſte lādrucht is dat dio. ſpectat i talibus
vedue ner her kid ne thorē āderda ū lād ner om le
tar ner ū meētel cer dat kid ierich is āders ſchillett hya
āderda ū alle ſeckē bi aef ga doē en lioda lādricht. De
ſuilegys viduaq̄ z orphaōq̄ z. Lā viduaq̄ z pupilloz
p̄cipalit ſpectat ad iudiciū ſelaſ. ex de fo cōpe ex tenor
inno de off dele c. ſignificārib⁹ z bē boic i c ex tēož e ti ui
gl̄ ii. Per om meētel. Meli⁹ ui. ifra de boi cōpo in li
uio. Anders ſchillett bia. Ar. a ūrio ſēſu quod ē in iuſ
fortiſſimū ut notaſ. eſt de bis q̄ fiūt a pla. c. cum ap̄fica.

Et xviiiſte lādrucht is b̄vſo di mā oderē oen band
iefta ā bielde iout ſyn gued ſo is dat alle riucht dar
byt bi veō āderda ſchil dis ſelua deis deer byt babba viſ

Hō ſay ſuapp drānd
ſonēde iſau ſay f
ſcūr 1f. rannat ſ
fiend ſay ſuapp
bloed refiſt ſyſe

Hō ſay & ff.
uao ſchillett

Hō uac dho in
ey roſen ſt̄ ſo

Hō ſay ſay ſay
grāde deer ſoyd ſ
biſſar ſyſe

Dit ne se dattē bē tria need of nimē. need raef. iestā need
brand. iestā nacht tiefta. ende dat se buu rkuud. ende gae
kund dat hem se gued ra wed. iestā baernd iestā stellē so
ne thoer byt bim naet anderda. h want nimmen anderis
gued fora waria mei dan syn ayn gued. so haet so di mā
oderem iout op trowa ende wōd. ende riuchta fia mons
waxtet of minret. bede al even. ief bit alsoe comt dat ma
syn huis in breke. ende syn gued nimē. en dat aldeer me
de wōstolen wōt. iestma dine tief mit riuchte biradic. so
io we byt weder ende frē me dae manne ield ende di ce
ra belft nime di grewa. **N**ota. ex: de deposito. c. i. licuit
aut dponēti p uolūtate sua depositū suū fuocaz bñcūqz
q dūf nli ē. d. i' nazala z ff: e. l. i. §. est apud z §. pe. Tū
cēmodate uel deposite rei ūstitutio et res tēterior facta
reddita no uidetur ff. e. l. iiiii. §. iiiii: z ex de deposito c. boz
na fides. Anderda ois selua decis. Ne sit in mora als
tenetur de fortuito ff. e. l. si in aliam §. fi. Need raef.
nacbt brand. Fugatur iusticia si uiolencia inferatur : ff.
locati l. si res merces. §. uis maior nisi sint. in tolo. cul
pa. uel mora. uel minor restituendus fuerit. uel pactum
interuenerit. uel se obtulerit. seu precium interuenerit.
host. z azo in summa.

*by fronte tot
mey*

At nyoghenteensta land rincht is. Iestma een
man bitbyghet. dat by een famna aen nieten y
men haet. Iest byse iccht soe ielde byse tweede
Iest by bisecke. soe ontswerre byse achta sum aen dae
wyth edem. Item nota de raptu uirginum. de mate
ria huius iuris. Eciam uide supra de iure pretorio.
Dit is riucht b weerscma een wyf en t coenimpz
Et eciam uide de materia estdem ir. da systeet da kesl z

Alt. xxste landriucht is. hweer so di man flucht
oen beerferd so bete bi di man twybeeth om di
ne lioedferd. ende sa pond dae frana om dis ko
ninghes bā. Twybeet. De hoc. isti. de iniur. §. atroc
ex psona vicit enim iniuria atroc ut si magistratui aut se
natori iniuria fcā fuerit. ff. de iniur. I. de iniuria

F. Nō hma syorbz, h.
Ferd. Ief hoo defec

Alt. xxiste landrircdt is. Jef di noerdman nynt
een man ötankes. ende hine sines ötankes wta
land feert. ende bi oen een torp faert en buccke
ne schade det. dat bi een torp bacrnt iesta wyp nedet. ief
ta man slacht. ende baet so bi eueles deth. ende als bi da
na flucht iesta dat by leesd wirth. als bi weer i dat lād
cōme. endma him dat toe sidse anda lyoda warue. ende
an bannena tinge so queth bi dattet also se. deer ne baet
bi oen britsen. hor schelta ban. ner aesa ga doem ner koni
ges ferd. ner lyoeda wirde. bwant by deda als him syn
bera baed da bi syn schalck was. so schil bit syn bera al
beta. Syn ayn schalck wacs. Seruitus est cōstitutio
iuris gentium q̄ quis alieno iure ē naturā subic̄it. seruit aut̄
ex eo appellati sūt q̄ impatores captiuos uēdere iubent
ac p̄ hoc seruār nō occider solēt q̄ et mācipia dcā st̄ q̄a ab
hostib⁹ maū capiūt istit. S. in. ps. §. seruit⁹ et. §. serui. isti
q̄ mois ius pa. po. sol. §. q̄ si ab hostibus captus fuerit
pens q̄ quis seru⁹ hostiū fiat et t̄kles si fuersi fuerit oia iura
p̄stina ūcipiūt. Als him syn bera. Dñs ul pater p̄cipi
ens teneat obediens excusat. ff. d̄ ac. et obli. I. seru⁹. ff. d̄ re
tu. bis dāpnū dat qui iubz dare ei nlla culpa ē cui et̄

F. Nō fay Enſ. lijnd de
mij hā hera moner

Lkes wiues weetma dat is acht pōd acht eīsa en̄
acht penige. Enis edel wiues weetme is c. pōd. ff
d̄fligi. et sūp. su. l. at si quis. §. bec actio v̄ dicit q̄ sūptus

defūctoz prāntur secūdū dignitatez defūcti sic a sili ue
ticia datur mulieri. secūdū eius dignitatē z secundū viri
facultatez si nō nupserit infra ānūluctus quia uxor sena
toris amittit nomen dignitatis si sedō nubat viro mino
ris dignitatis z iferioris. L: de digni. l: mulieres : L: de
nup: l: cū te ex de fo. cōpe. c. ex parte. b. in fi. glo. vlti. de
sepul: is qui li. vi. ibi archi. est ar. ff. de il. z sūpti. fu. l. ac
si quis. §. bec actio v. equū autē accipiē ex dignitate eius
qui funeratus est z sequitnr statim p modo facultatum
sumptum fieri oportere.

*Fan 1 do 2 woed to
byrnesen:*
Alt xxiiste lādriucht is to bwā soma lād aeschet
soe andera di aldera en spreckt dit land deer du
mi aef aeschest onriucht ende to tinge om ladest dat lan
vede mi myn aldera myn aldfa ð ēde miin almoder icf
icse nomiaßschil ic namē se wel deelt mi aeck di di aef ga
to ene wilt eed dat dove ic fora ne thoer ic anderda. *1920 h. C. 23
A fine possib*

*Fan 1 do 2 mondale
en my E onfudje wort*
Alt xxiiste lādriucht is. aldeer een wifse onfuch
ten ende bio mit eenre berthe se ende bio ne hab
dulgh ner daed ner daedlika deda ner daedlika bloedre
sen ner bloedriñeda deda ende bio so fir wreueled se in
oer da binena burch dat dio berthe daed se ief bi se iech
te so aegb bise toe ielden mit ield en mit wrield dat ield
als visc lioed lowiad. ēde dat wrield bi xii. merkum ēde
her lines bote mit saun ieldū iefta viii pond viii eynsa:
en viii pēuigen ief bi aeck bisecka vil soe sikerie bi hem
mit xii wyt edē iefta bi gōgh niogē scherē ief bi disse or
del nēthera dwaē wil so bi wissie bi bi enis berschises kē
pa dat schilma bīna trim etmelū bisiuchtta iefta een soen
dvaē als visc lioed quaed. deer godlic ende nadelic ende
eerlick se ende riuchtelick. Fan trowa ende fan wurde

ward himelriick stift ende af wde wardet aeck forfold
Also waerd dat acste oen eerdrike:

At xxiiiste lädriucht is buersoma een mā biti
get dat bi nachtes habbe farē mit barnenda brā
de ende mit gliader coele toe enis sikeris man-
nes busc :ende him al syn gued of baernt deer by haeth
to hou ēde to huis oen werz iesta oen wbre .deer bi dīne
lichame schulde offeda ende dae siel of reeda .ief bi des
iechtā se soe cōme bi itta fio w bernū mit tien merka we-
da ende domie dae lioden ende itta herdsteed mit synre
baudleschen :ende ielde dae manne syn gued twifald icld
als bit syn buren mit bim oen briga willed ief byt bisecc
soe schil by to aller berna likera syn lädriucht ötsaen ej̄
strida mit ena berschinsa kempa .Ende dat fyfte om de
ne herdsteed :wirt by mitta riucht wrwonuen .so aegb
by syn baud toe lesen mit tolef merkum .ende oder toes-
lef merck om dīne herdsteed ende da man syn gued toe
icldane twifalda ielda .ende mit wr ielde .deer wr toe
icldane tria merck dae liodem om dīne liued ferd Tria
merck dae helligben op dīne frana alter om dīne banne-
na ferd :Tria merek da schelta ende dae aes gha om bia
ra ban ende byara swē unslitande se : Ief di oera deer
di moerd nacht brand deen is aeck mit wytendende mit
wirden biradet w̄t oenda lined warue dat by een arra
moerd deda eester der ora deen habbe dat bi dat vreke
ende dat moerd deen habbe om een andere deda so sche
de dat di aesga bi sine wysdome ende dae lyode nei bia
ra riucht soe issct aller berna aeck een merck dyoe herd
steed dyo fyfte aldus aeghma dae lioden biar a ferd toe

Hyr bighinnet da acht doemien:

beten

A dū biotym dae domenij

Gaersta doem is. Woeerso een ioncfrou
ecn aefte bigaen schil soe schil hyoe tolef
ieer ald wessa. Soe mei hyoe en foermēd
tjesa. ende ief dat ymmē wrsprecka wil
Soe aghet di aef ga to riucht to wiſe dat
hyo tat aefte moge bigaen. Nota sponsus & sponsa fie-
ri possunt qui sunt septē ānoꝝ. sed h̄ & uxor fieri nō posse
nisi sunt. xiiii. annoꝝ. Soe scil hyo. xii. ieer ald wessa
Etas ad mrimoniū ſhendā in feia ſecūdū. ll. & ca. cſt. xii
ānoꝝ. ff. de ritu nup. l. minorē notaſ de tēſpon. in pub. c
i. in glo. ii. & c. ſtinebaſ. ſed in masculo. xiiii. e. ti. & c.

*o ſyngmaſſy dae
ijus ſatn moden*

I ora doem is. vattet kyn̄d aegb syn̄ re moder
lutters laen toe iaen xii. ieer al on me. aller iera
lyck fyf ſchillinghen alſo e fyr. ſoe bycet bibot
habbe oen weemēd fā acht ſecken deer hyone fā oecht toe
bodene. fan fyore ende fan wallende wettere. fā ſade. fā
ſlate. fan borses boue. ende fan bona etzele. fan ſwynes
tufch. fan ſchetteſ boerne. ende fan bondis bite. ende fā
ſcherpa wepen. Ells hy ſine breyd halet. bit ne ſe dat bi
zwarā wil. Dera acht ſekena een deer hyone naet fan
bot habbe. ſoe mey hy bibalda da ſextich ſchillingen bit
ne ſe dat bi zwarā wil. als bi ſaun ieer ald is tat hy ſyn
gued moge bigaen ende biſtaen ende bireda. ende di aef-
ga aegb him vine eed to ſtowiane. ende bi iou we dā ſyn
re moder. xxxv ſchillingen. ende bi welle van mond ſyn
re moder. Soe mei bio mitta litteris laē capia ende ſel
la ende oen iesta iowa. ſonder des mondes oerlef. cñ iel
kirs haet hyo nates wald. oers van ber ayn ledena.

I tredda doem is. Dat di landsata aegb toe wi-
tane mit een ede. hwanceer bi da heer wrgulden

Fay dae doemē

babbe da forma twa ier: Dat tredde ier is ti lādbera
nier to witane bo lange biara centale se als bi him tera
beer iecht. Soe aegb hi dīne ker bor bine wrdiwe dan
bine sitta leeth.

J fiarde doē is Dat alle la wa agē foerd to gaē
als bia deden fan adam ende abraham ende fan
ysaac ende al biara iongberen al ont dīne liued
lika dey utz: Insti. de bere. ab intest. S. i: in auē i e. si i þn

J fyfta doem is. dat dae wesecken nyme bara
aldfaders en aldmoders lawa mit mara riucht
dan se agben wrbeck toe gbaen iefta oen dae
syda.

J sexta doem is datter nimen aegb sines stiep:
faders ner sines stiepmoders lawa deer o aegb
di halfbroder mit cenre hand to ti faen ende di
folbroder mit twam handem toe thi faen toe syn folbro
ders lawa. L. pia de success. l. affinitatis iur nulla suc
cessio permittrit et l. victo: Aegb di halfbroder. Dicit
qzo in ti L. coia de success. Scindū est igit q si quis te
cesserit siqdem sint ibi aliqui descēdentiū illi omnibus p
latis. s. ut si ex uno filio aliquis esset in decimo gradu cō
stitut super sit tameni cuz filio defuncti admittat et erit
successio in stirpes in auē te her q ab intes defe S. si quis
igit et S. si autē. Si uero nullum descēdentiuz rlinquat uo
catur primo ascendentes et primo pater et mater cuz qui
bus et frēs defucti uocantur qui ex utroqz pnte coniuncti
erant illi. Item uocant̄ consimilit̄ fratruz filii. si uero p̄
et m̄ nō supersint s̄z annis et annis p̄ni et m̄ni dicimus q cū
eis admittiāt pdicti frēs et cōsimilit̄ f̄m filii. Si aut̄ sunt
frēs ex utroqz pnte cōiuncti tātū et nō supersint cōiuncti ex
fi

utraqz nō succedūt cum ascēdētibz ī mō repellūt, ppter
cos. Si uero ascēdētes nō supsunt uocantur pmo fra
tres ueni cōiuncti z cōsimiliter frīm fily. Eis autē deficiē
tibus optinet regula prioris. prior erit in successiōe sub
lata oīm drīna sexus patrie potestatis z cognatiōis in auē
de here: que ab intest. in pni. z ht frat fil y. S. reliquū. L. d
be. legi. auē. cessante z auē. post fratres fratrūz filios sic
est de iure. Sed frisones aliter seruat de cōsuetudie ym
mo uerius ex corruptela quia fratriis filius ex utroqz pn
te non uocatur cū filio ad dereditatē ani z auie. Sed so
lus filius cum filia tāqz p̄imior in gradu. hoc repeate s̄i
sextō z septimo landriucht.

I saunda docm. istat dioe folssuster ny me ber
broders lawa ende ber half broð ny me se half
truch dat biara odera ieldera him al fraēd mas
Contrariū est uerū de iure auētcoz de here. ab intest
S. reliquū z se. L. de legit. bere. auē cessante.

I achtenda docm is. hweerso di man gecc fan
syn aefta wiue to enis anderis māncs wiue. en
bi deer een berthe oen tiled. bi des fiandes spō
ste. Ende dio berthe dan wāxt en w̄rslain w̄t. dae icldā
en da la wa. aeg dio frowe. deer dio b̄the bi des fiandes
spōste ödrein vard als of bioet mit berre ledē vōnē hecd
en dio nene fia follinge deerda berthe tos vrald droeck
aldus ist riucht al der vrald ende ewa'der fresena.
Ef een man baet öaefte bern teyn. ende bi dā iout gned
mira iefta mara. so motē da bern lawigia op biara bern
al to da tredda. alsoe motē bia lawigia op biara folbroð
en op syn folssuster ist dat bia fā enc line bern se. so b̄ya
dā des bilio wet. so moet dat flotieftige gned weer in al

debet bit is wt cōmen. Den aeste bern teyn. Nota li
 bern aut naturales tātū. et nō lrmī. de quibz hic loqtur ab
 testato succedūt patri in duabz ūcys cū mīc eoz aurilic
 hoc dico uxore et ple legittia nō supstite in auē qbz mois
 naturales efficiūt sui §. discretis et ibi ui. pleni⁹. et in bo
 his mēnis succedūt in totū. insti. ad sena consul. orfici. §.
 nouissie. Spe. ti. de success. ab intest. v. nunc de naturali
 um. az in sūma de naſa li. No q̄tuor sūt genera filiorū. f.
 legittimi et naſales ut nati de legittio mērimouio ut xxxii
 q. iii. liberti. alij legittimi et non naſales s̄z ciuiles ut ad
 optiui ut ex de p̄gna. lega per totū. instit. de adopti. alij
 naturales et non legittimi ut nati ex cōcubina q̄ in uxore
 pt haberi ff. de p̄cubi. l. i. et ii. De his loquit hic. Ell̄y sūt
 nec legittimi nec naturales ut spury māseres et nochi li
 in nullo succedūt nec ex testamēto p̄no aliq̄ s̄quunt. L.
 de icest. nupc. auē ex con plexu. L. de natu. libe. auē licet
 De mat istor̄ et eoz successioibz et alimētis a pntibz pre
 stādis et eobz. ui. in auē Quibz mois naſales efficiūt §. dis
 cretis et hostis in sū. ti. de success. ab in testat. et ti. qui filij
 sūt legitt. instit. ad sena con. orfi. §. nouissime. Sciendū
 ec̄ illos liberos q̄ wlgo q̄siti s̄t ad mēris bēditatē. hoc se
 natus cōsulto admitti. wlgo q̄siti s̄t q̄ nō bñt. certū prez
 ul cui⁹ pater wlgo ē. inst. o nup. §. si aduers⁹ mētomagis
 naſalis admittit. L. ad sc. cō. orfi l. pen. vel wlgo q̄siti s̄t
 q̄ certū prez s̄z illicituz puta. q̄ ex coitu nati s̄t q̄ lege dāp
 naſ. s̄. aceti. adulterii: nephary. et t̄les nō succedūt in arē
 q̄ mo naſa. effi sui §. si et si wlgo q̄siti s̄t. p̄creati ex p̄cubi
 na uſ ex coitu nō dāpnato succedūt i totū et p̄i duabz un
 cys n̄ existāb⁹ lttimis ut i §. discret⁹ et sicut succedūt na
 turales liberis pntibz quādo et in quātū ita et i tātū succe

debent parentes liberis naturalib⁹ e⁹rio ⁊ prānt alimē
ta ut dcō §. discretis ⁊ L. de natura. liber. l.ulti. ⁊ in auē
ibi posita licet ⁊ sicut naturales succedunt matri sic ⁊
proximiorib⁹ lince mīne ⁊ e⁹ sic intelligit ff. unde cognati
l. bac parte ⁊ l. si spurius ⁊ minister ⁊ dcō §. nouissime ⁊
ibi bona glo. Spury autē manseris ⁊ nocti nec pri suc-
cedunt quia iura agnacōis non habent ut notat hosti. in
summa. ti. de consang. ⁊ affi. post pñ: nec alicui ex linea patr
na si quid tñi flinqt r̄stituendū est soboli lt̄me aut fr̄i so-
rori aut patri uel matri. Si pdicti nō exstant aut exstant
dissimulant uel tacuerit. i: duos menses inadit fiscus res
tales ⁊ torquet amasiā ut ueritatē dicat de ībus sibi uel
alys relictis in dicto auē. licz §. fi. L. de natura: libe. l. i.
beres inscit⁹. Si talib⁹ legatū tacitum cōferat q̄rtā suam
amittit. L ad le. falci. l. ecia ff. de usu cū quidē §. in tacito

Hyr bighinnet da acht wenden:

Ale fresen tighadden toe ieens dyne. koningh
kaerl hor se mosten alle secken mittra wyt
edem fan wisa: da noem by em: sex weer off
deer alle fresem froem ende fere was

At aerste is hweersoma bi liachta dei ende bi scht
nende sonna tweer beer fanen op riucht en twee
beer kedden mit oen ledena to gara laet: haetsoma tec
riucht oen dulgen iesta oen daden dat ois al iecbta se.

At oder is: iestima ane mūtbere bisucht mit fade
ende mit schrede. ende mit falscher muntha an si
ne schrene iesta an sine schate an sine bigberdele
an sine budele so nemcima dera veda nene vyt ced bieda
ff. ad le. corne. de falsis l. quicūqz nūmos aureos partem
rascrint partem tinxerint uel finxerint ⁊ si quidem liberi

sint ad bestias dari. si serui supmo supplitio affici debet
le. se. L. c. l. i. 2. L. de fal. mon. l. i. 2. ii.

At tredde is. ister een wed deen an een worpe
na waer. iefsta an bannenā tingha . iefsta an dae
belliga sinde so ne meima dera deda nene wyt
eed byeda .

At fyarde is hweersoma een wyf an nede ript
endma bia bifynt binna doram ende binna drō
pel. endma hya deer wt wint mit lioda tuangh
ende mit frana ban ende hyo wopen ropende is . soe ne
meyma dera deda nen wyt eed byeda .

At fyfta is. hweerso een man oderis gued stelt
oender neyl tyuestera nacht binna dorem ende
binna drompel endma oen him dat fynt oē syn
banden: an sine boesme. iefsta an sine becke. so ne meyma
dera deda nene wyt eed bieda hwant di bondena tyaf
ne mei nene schieldigra baria. ende dis rechtiga ne meyma
naect bisecka .

At sexte is. hweerso een mā fiucht op een oderē
liachtes deis mit igge en mit oerde en mit fines
selnis hāden en alsoe fyr oenfiucht datma him
een synre sex ledena binimpt dattet gersfallich wirt. ief
syn lyf. ende hi fan dana geet mit blodiga wepen. soe ne
meima dera keda aeck nen wyt eed bieda .

¶ Um p̄sidere t̄z decan⁹ i siodo accersit⁹ adise as
ſeſſorib⁹. pmo dicat atipb. vei ſcē ſps. v. emitte
ſp̄z col de q̄ cor. diñ q̄rat a circūſtātib⁹ ſi ſit tpc
ſiodalia exerſendi. q̄ ſensientib⁹. ſic ichoat noce tento

L le da deer to diſſe godes huse to ſind he. niça
re dat adie ic foerd. daisē to ſinde cāme: iefma ſe
ſtit

venspreckt datse sindelic āderde. Ferd ban ick mi selm
ende mine mannen. ende alle mannem to da sindc enī fan
da sinde fanda huse endc toe da huse dat enich man ode
ren wald iefta onriucht dwe dat wrbiede ick bi da ban
ne. Ferd ban ic disse godes huse. ende alle godes busen
oen .also dena gnedē als redelick in dine wethem beert
ende riuchtelic in commen se. dat him nimmen deer oen
dwe wald. iefta onriucht dat wrbiede ick bi dae banne
sind slitane wrbiede ick. wnablest wrbiede ick. alle deer
we soen wrbanne ick efter dam dat bit toe claghe cōmē
is. Wa fogeden to disse haudsto. ende to da capellē deer
byr wt maked sint. dae ladie ick foerd. ende monia se bi
dae eede deer se sworen . dama se thoe foegbeden kace
Joff dit godes huis. enī disse capellē deer al byr wt ma
ked sint. Al soe tacht ende timerad se oen bove. ende
oen boff werum. oen yrsen. ende oen eke . ende oen tec
ke . oen doerem ende oen drompelem. oen boeckum en
de oen byldem. oen tzyelken ende oen corporalen . oen
gbarem. ande oen alter leckeneni: ende allc secken . deer
dae heren dae presteren. thi dae goedes tyenst byhoeff
sint dat iena se öbanplichtich se. Alle dae ienne deer to
dcr haud stoe iefta toe dae capellū deer aldeer wt tacht
ende timerad se eniges ieldis schieldich se ina waxschot
ma buter schot ins dece: ma ina mira schot iefta iua ma
ra schieldū. deer monie ick alle lioden to datse disse goe
des busem biara schielda eer der clage bitellic . also fyr
so se onbanplichtib willet bliwa. Deinde puocet scas
bios cū nenerit dicat eis Ick monie io bi da ede deer y.
sworen dama io tida riuchta kace ende bi turw seluis se
le dat y da wod sidse ende da leyne lere ende wrogie wa

baet y witen deer wrogelick is . se bit oen britsen fyr
 Zind an betta manslaetien hoerdom icsta wihoer wili-
 ga icsta ta werie . bwaso byioua lioten icsta wida lvo-
 den rawet . icsta onfuchten babbe . dat y se ws foerd bri-
 ge . bi disse schua moninga . so monie ic al iu we lioden by-
 da ede decrse da bimel koningh toe bulde sworen ende
 bi biara seluis sele . so baets so hia bet witē dā iena datset
 iena brige . en iena ws foerd bringe . alle falsche clage en
 alle oruechte wrogige da wōbiede ic bida bāne . en spreck
 deer biboef se . en wi willet iern riuchta als wi best con-
 Item mādam⁹ pacē nobis ⁊ sociis nostris . nē en mogē
 sive faūlis nobiscū sinodū sac̄ uisitārib⁹ in exitu ⁊ redi-
 tu ⁊ in omnibus requisitus sub pena xx . mercar̄ .

Item omnibus ⁊ sigulis sac̄ sinodū uisitantib⁹ simili-
 ter pacem sub pena x . mercar̄ aurear̄ .

Itē q nullus pponat actōez ciuilē s̄b pēa quīz solidor̄
 Itē q nulls pmittat iſilētiū l tumultū sub pēa quīz talenti
 Itē q nulls uiduas pupillos ⁊ orphanos uexet aut moles-
 tet i plois aut i reb⁹ in iudicio sclari s̄b pēa quīz mercar̄

Item manda⁹ omnib⁹ ⁊ singlis psonis ⁊ curatis quib⁹
 eniqz nob̄ s̄bditis uniciqz eoz insolidū ut prudeant ecclē-
 suis suis de legitimis ⁊ iuratis aduocatis infra quidenā
 in mediate seqz̄t̄ s̄b pena quinqz mercar̄ .

Item mādam⁹ curat̄ ⁊ aduocat̄ omnib⁹ ⁊ singlis ut pui-
 deat eccles suis in tect̄ ⁊ edificiis ceteris ⁊ ornamētis in
 calicib⁹ ⁊ corporalib⁹ ⁊ pall altar̄ i missalib⁹ ⁊ cercis ⁊ ce-
 teris q spectat ad ornatū diuini officii ⁊ clausuris ecclē-
 siaꝝ in debita custodia sac̄mētaꝝ s̄b pena quīz solidū an̄
 omniū sanctōꝝ . Item māda⁹ curatis ⁊ aduocatis ut faciat
 nob̄ debitā denunciatiōem ⁊ p̄ sinodalib⁹ nisi de licentia

nostra amplior eis fuerit facta progratio sub pena quinque
mercatum unicuique eorum in solidis. Item manda oibus et signis
debitoribus ecclesiarum presbiterorum et ceterorum quecumque
ut soluat eis ante festum omni sanctorum sub pena solidorum nisi
superiores inter se habuerint dies et contumescerint. Item man-
dam oibus et singulis curatis et aduocatis ut soluat nobis
cathedraticum secundum modum consuetum ipsius sinodalibus
sub pena medie talenti. Item manda oibus et signis ubi
quod per totum sinodum constitutus ut reficiant vias publicas
ad ecclesias, fossas ecclesiarum. Et tille et settent teutonam per su-
dalia sub pena solidorum.

Hyr bighint dat syndriucht int ghemeen.

In syndriucht, als di bisscop sine syndre
keda vil. en hi sine boda an dit lat sent. so
schilma sine sind sex vikē eer keda eerma-
ne halde. soe schil self cōma ief bi mei ief
bi naet mei. so schil in cōma syn choer bis-
cop mit breue en mit isigel en mit een guldene finghliuin
Ende sidsa dat syn bera also sieck se: iefsta sub wr birgh
dat bi toda setta sind naet cōma mochte. so sel syn echoer
bisscop sidia all aerst op dyn wrberigba deer di decken
wrberich brocht baet tria ieer. ende nioghen finden. di
veeken schil vessa fri en freesch en fulf berhe bore en syn
vyed ende syn riucht onforlore ende enis leka soen. so
aeg syn sind di hand poster to kedē. ende da liued to sekane
alle huismane. ede als di bisscop tree dagē findet baet
so schil bi setta ene deckē ende be syn ban bifella bi trim
schillingen. so schilma dis deckes sind. xx. nachta cer ke
da eermen halde. Mu agen da liued. eedsuaren to settent
da schillet vessa fry ende freesch ende futre berthe boren.

Ende also biocchededich dat bi dis biscops bā beta me
 ief bit oen him falt ende syn lādrucht oforlorē. Ecd
 suara. Est testis uel iudicis et comitatis iuratus
 et persona publica cui credit ratiōe iuramēti. et de p̄scrip.
 ad audiētiā in citacionibz et dñūciatōibz illoꝝ criminū
 q̄ sūt notoria. L. de accu l. ea q̄ iii. q. iii. §. aliquādo ss ad
 se con turpil. ab accusatōe hñiciatores et uocat aliquā
 do officialis deputatus ad crimina denūcianda iudicibz
 ut in e. cirtūtelliones xiii. q. v. Hodie istoꝝ sunt et alii vi
 delicit et p̄sbiter et aduocati testes siodales q̄ deferūt cri
 mia ep̄s sine decanis xxxv. q. v. ep̄s ex de test. cogen c. p̄
 terea. spe. ti. de accu. §. i. hic scias. Soe agen da liued
 ende di p̄ster to tziesē ende oē dine sind to brigen nu aeg
 him di decken to fara dine sind dine eed to stowien. als
 bi dā dine eed swerren haet. so aegb bi di deckē een ferd
 bā to duauen bi des biscops bāne dat bi nimmē dñe vald
 iefta ūriucht iefta act eueles sprecke iefta dwe. om wro
 ginga bine schil des biscops bā beta ende tuibcet da eed
 suara soe schillet da liued dine ferd sterchia. bit ne se dat
 byt habbe forwrocht mit sine handem iefta mit sine mō
 de. so aegb di huisman sine seluis deda to witen ende fyf
 synre buren to folgien. bact bi da eedsuara deen habbe
 als bi naet blicandis ne haet. soe schil di eedsuara bida
 laden la ya ende bi dae boten als een oer leeckmā. soe ne
 schil di eedsuara naet wrozia binc habbet achtet mit sy
 ne prester ende mit sine buren.

Aet so di deckē vroghet buta da eedsuara. iefta di
 p̄ster. iefta ād lichtre liued. so ne thoerma da vden
 neen ādert to wā bodb to iecht vurd ner to seck vđ ner to
 nene weer vđ cōma. aldus ist sindriucht aller fresena.

Ef di eeds wara enichne man wroghet om sibbe ende bl
dat sibbe naet birecknia mei so is bi ban schieldich.

Ef bi enichne man wroghet om sonendeis fira
so is di fria fresia nier to witanc tolusū, oenda
belligem dā bi aegh enich bā to betē. iefsta enich
brisched to ontsaen ief bi öschieldich is. sinte maria al
so. sinte michael. ende alle godes belligen also. apostolo
rū fira. ende sinte laurentius fira sefasū.

Esma een mā wroghet om een onbinaemd moerd deer
bi teen habbe oēda wine en hi des bisecka wil so moet
bi tolusum onriuchta ief bi schieldith is.

Ef di eeds wara wroghet om een reesraef. ief bi bisecka
wil. soe is by nyer tolusum to onriuchten dan bitbore
enich bagbera ordel oen gaen.

Ef di prester ende ti eedi wara wroghet enich man om
een alter raef ief bi dis bisecka wil truch sine onschield
soe aegh bi dis tolusum onriuchta.

Ef di prester ene lecckman bitighet mit sine fria foeged
dat bi him birawed babbe. lessa iefsta mara. al so als byt
bitvirda wil ief bise iccht. so schil hyt saun beet beta ief
ta sefasum onriuchta. Ief di leka da prester een faxfagh
detb so schil hyt saun beet beta iefsta tolusū öriuchta.
Ef di leka dae prester bitighet eenre quader teda. Soe
aegh bi him mit sine fria fogbed mit ene eed toe sikeries
iefraeен beetb beta.

Ef di tecken enich man aefchet dat by syn sind
naet al soe socht babbe als bi mit riuchta schul
de. soe schil by sefasum onriuchta. iefsta syn bā
beta. Ieff him dy tecken bytbighet dat by hem
dis forma deys wrberich were soe schil by hem iefasā

onriuchta iefia syn ban beta. **D**is ora deis at soe'. Zeff bi him dis bitiget dat bi him dis tredda deis wrberich se. soe is di decken nyer mit papen ende mit flower leec mannen hine toe bitiughen dan by dae lada se to bieden. Soe hwaso tree daghen berich anda sinde stinsen baet so ne thoer by dis fiarda deis. hor bod ner bā ryelda

Ef di deckē een wýfaeschet. ende her oes bitti get dat bio een man to wrhoer babbe óder her aefte manne ief bio dis bisecka wil. so wil her vlo paephed ende wíse leka lioed fynda een hand ordel so steet her aefte man ende queth. bioe sese onschieldich so is byse nyer mit ene eed to sikeriane dan byo dat orzel oé to gane: ief bise nact sikaria nelle. so schil bio self oen da ordel sikeria. ende ieffe god sikered. so aegse her aefte man weer to nimen. Ief biose aeck wrbaernt soe aegb bi dene ker bor bise hangie. soe bise baudie. so byse drinse. so bise baerne. soe moet bise fiarda kest. iesta toe him nima ief bit him di wisa prester retb

Ef dy decken enich má aefschet. en by deer naet to ádert is; éde bi sine boda aldeer seint. en dat needsch yn aldeer biut. en queth dat bi so mogē de ne se dat by deer comma moge. iefsta dat bi wrech on wad wett' were cer di sind ket ward. ende bi dat oppe da helligem wil bringa. so ne thoer bi fora wrfaen dan toda nesta sind deer bi aldeer balda schil.

Ef binna da trim ierim da decken ymmen wrberich wé soe schil by dyn man dis fiarda ieris da biscoop bringha Ende di decken ne sel neen man toe ban duaen. soe sel dy biscoop dis fyarda ieris aller aerst sindia op dyn wrberigha man. **D**ier di decken wrberich is alle dae

tree dagen ief bi him eer naet bikanna wil. soe schil him
ti biscoop efter him laya. toe trim tzierekū al deer bi dine
sind halt. ende ief hise wrberich wirt: so schil him ti bis
cop efter him laya to da stoel toe vtrecht deer schil hine
tree dagen laya. ief bi deer naet cēma ne wil. so aegh hi
ne vis fiarda deis mit riuchte toe ban to tuaen. ende ief
bi oenda banne sterft. soe ne aegh him neen prester to bi
sellāne. ner neen liacht wr to barnene. neen pater noster
wr to syongane op neen hof to lidiane. **S**yn goed deer
hi baet dat schil oen hof wara alle gader.

Eff een man een bern thilet an een wiue. Ende
byse naet iechta nelle. als hit boren is. soe schil
byoe ber wed iaen op dyn deer byoe op sext
eer hit enich prester aegh toe depen. **E**ff een wyf
staet an dæ synde. ende queth dat by des bernes fader
se: iof by dan queth. dat by se nae toe wye wan. **S**ae
is by nier oppe dæ xii. scheran to onriuchten dan bioet
op bi se toe brigen. ief bi hi wrbaernt soe aegh hyt bern
toe ontfacen ende dine mena eed to festian. ende tac ban
toe betane.

Eff een wyf ber aefste man aeschbet anda banda
synde. Soe aegh him ti deeken mit laynghen
toe andert to bringane. iof bi mei. iof biscka vil
soc is byoe nyer mitta aefta tingb: iof byoet hat be hit. e
tee winnen. dan hise tera aeftenga toe entgbaen: ief by
dis riuchtes al wrberich wirth. soe aegh byo dine ferd
oen dac guede.

Erg scheerna serst is. xlii. nachta. Ende tan ti
man toe synre baudsto toe commane mit syn
fxore. Ende mit synre ysiane mit synre socken

ende mit sine waxe. syn ambucht to herane wytat to ny
 mane. lyc missa toe capiane ordel wenga toe winnane,
 mit twam schillengen. ende da schere inda tzierka to ga
 ne. Hand yrsen aldus wrnacht to dragene. sine lyc mis
 sa to herane. Corpus domini to nimane: ordel wenga toe
 ienst een to winnane mit een schillingb penningha. Au
 schelma dis tredda teis da hand schoya di prester ende
 sex man mei him fio wer fandis balum. en tweeñ fandes
 wines balum fandes deckes halu di pster en tweeñ man
 mit him. ief bia aet sanet soe sint nier dae fiower da bad
 to belane dan da tree to wrbarnene hit ne se dat al dioe
 meente anders bly wil. Hyr biginnet das syndriuchta

Dat synd riucht gaf ws di pacus leo to roem
 Ende heet dat wyt bilde also fest als wi di
 ne cristena nama halda volde. ende wi da su
 verna riucht berich wolde wessa bwant wi

fresen alle noerd beerden ende heiden weren.

At is riucht bweerso een viiede stoe is ende di
 prester een weden alter baet ende deer lyc fel
 linga ende kyn kerstinga sint so aeghaller ma
 na lyc syn deeckma toe iowane tida godes huse deer by
 bina settien is: Deer aegh aller presterna lyc toe syndia
 ne tria icer al ot dis biscops icer cōmet mit mara riucht
 dāna dis deckens ban bera thoer. iesta dis puestes

Is fiarda ieris aegh di biscop to sidiāne. ief by
 comt en sine sind schillet alle buismāscka iefim
 mē da pster wrberich is bina da trim ierem. so
 neg di biscop all acrst deer wr toe sindiane. en ief di bis
 cop dis fiarda ieris naet ne cōt: so sel di pster dis fiarda
 ieris sidiā als bi oede da tria oer icer eer di biscop coem

Et is riuct dat da caplla papen da biscoop tienſ
a schillet mitta haud preſter. al bi dio deer bya
deer gued to ledet. so schillet bia dē tienſt duaē
of da dececkina deer bya nimet. ende di deer neen dececk
onſucht di ne thoer neen tyenſtowaen.

De schilma riuchta aller aerſt. dat deer to claz
ge comt. Als deer is wrwordē di lyck wey en
di tzierck wey dat hi naet is fiorw molles foten
breed dat da fiorw mogē dine fyfta to kerka drega dine
data toeder molda bistedigia. dine heidena cristē tuaē
dat selma rychtal hei dae riuchte iof ney grata godes
nedē deer ne sit allegað nene lada weder scrioun. Deer
schillet vessa reed fiover iegen toda godes huse to dae
quika ende toda tada. hit ne se dat hit stande bi een beer
wey. so mei di beer wei wessa ende di tzierck wei ende
di lyck wey al een wey. Iefta by stande an ene stedis o
were t atma moghe comma mitta shipes boerde toe da
wyda bowe. Aldus ist synediucht alre fresena.

Als deer een stryd is op heuen. een ontyd an
paefcha moern. an pynxsterha moern. ende an
cristes moern inder tzierka. ende dat hellighe
corpus domini britſen is. di tzylick ſtirr is. dat fot britſen.
da helligha biriind. ende di preſter toe dae bloedis
wt ryn slayn is. soe is deer britſen. munitas ende. faeri
legium. Soe is dy eughel ire. soe schelma om dae open
bera ſonda dae hermscheed ontaen. ende dae ban beta
mitta alra bagista ban mit twa ende sauntigha pondia a
gripſera penningben. Doch soe ſchellet da frēſen nedē
na nieta. deer undeken di forma aefga deelde ende eſter
him. berdrick bafcreef bi des pacus berghnese dat deer

Ymmier scholde ghaen wr hals ende wr haed di pennig
deer toe der montha nyē were. Eldus is dat sindriþcht
aller fresena.

weerso deer fuchten is inda godes huus; ende
deer naet blicande is. icfma hit bikanna wil. so
scilma bit beta da bā mit tria en̄ sextich scillē
gha. ief bia se aeck naet schieldich sint. hor so bit faxfan
gen sint. so duuſt sleken. duuſt steten duuſt werpen. soe
is di huusman nyer bine to fikeriane tuaen̄sauntigasam
mit sine flower factū oenda helligū dan bi doz daia sid
iefta enich ordel iefta oētingh dā bi dat bete deer bi naet
ucersoma claget dat deer farē se in. deen babbe
oer dine vedeles vp en̄ dioe viede eerde ep. ned
se en̄ een reesraef deē se en̄ deer oē britsē se facrilegiū en̄
muitas so e thoerma dera gretene nen̄ aðt iowa bit ne
se datma suigie sacrlegiū en̄ grete muitatē so schil dat or
del dela een papa en̄ tucer lekē so is bi nier oēda helligē
toluasū to oſuarē so aeg bi to daten sind iefta ordel iefta
enich oētingh drect bi dera ladena so is bi dis ra wiſ aile
schieldich so schelr̄ ða ſōda da bmscheed oſfaē en̄ ða
bā beta mit. lxxii. scbillengen. ende dat reesraef ſaū beer
¶ec actio ſue accusatio locū h̄z violato ſepulchro ciui
um nr̄oꝝ n̄ hoiſtiū. i. quoquomō fcā ſterioſ ei⁹ ɔdicionē.
q̄a diruto ſepulchro l̄ lapsō l̄ statuta ſ moūmēto euilſa
ſue ſit applūbata l̄ affixa moūmēto ſue n̄ 2 daf actio in
factū 2 iſdictū q̄ ui aut clā 2 ɔpetit herdi ſepulcdri. Si
autē dñs nēo ē cūpetit ageř uolenti ff. c. ti. l. i. 2:ii Et eſt
pena uiolatris cētū aureoꝝ qui aut inhabitauerit duceſ
toꝝ aureoꝝ ff. 7 L. c. tit. in pluribus locis. Et 2 eciam
cīalis actio instituta quo ad uiolatores ſepulcroꝝ nā

Si corpora ipsa extixerint uel ossa emerint brilioriſ qui
tem fortune ſupmo ſupplicio afficiant honestiores i in-
ſula deportant et religant aut in metallū dampnent ff.e.
l.nli. Eterea uero plura uide in ſumma azonis e.ti.

weerso di preſter claget dat bi bifuchten ſe op
da fria fielda ende oen him britſen ſe ſacrilegiū
ende munitas. So ne thoer by dera baga grete
ne nen andert iowa bit ne ſe datma ſwigie ſacrilegiū en
grete emuitatem. So ſchil dat ordel wiſa een papa ende
tweer leken. Soe is bi nyer oen da andert toluaſum to
ont riuehtane dan bi to dayen aegh ſynd iefta ordel ief-
ta enich oentiuch breckt bi dera ladena. So is by al ſchiel
dich. So ſchil bi da bā beta mit twa ende ſauntiga ſchil-
lingen ende da papa ſauu beet. Patronus non plus
uſurpare debet in uacante ecclſia q̄ ſit a iure permittuſ
Sed q̄ ſtatutū eſt ad deſenſionē non debz extendi ad de-
pſſienem. ex de peniten. c. in quibusdā circa mediū. Maſ
ſi quis ſuum prelatum occiderit uel muſilauerit ſi p̄on⁹
p̄uatur iuſ p̄onat⁹. ſi uice dominus uice domino ſuo. ſi
uasallus fendo. ſi aduocat⁹ aduocatia ſua ſi beneficiatus
beneficio ſuo debet p̄uari debet p̄uari et heres uſq; ad q̄r
tam generatōeſ. non habeant illa beneficia. nec heres ſui
poſſiunt ad ſacros ordines p̄moueri in ecclſia ſeculari
nec in religionem habeant prelaturā niſi diſpenſatiue et
ſic nocet irregulartas pueniens ex delicto alieno et eſt
ſpeciale in hoc caſu. hec uiue in. c. all. in mediate ſ. Per
cutiens clericū romā petit. Excipiunt. etas officiū ſcola-
ludus pellere uitium uī ordinis ignarus ſoror uxoris filiam r̄

weerso di preſter claget om ſyn fadefs gued ief-
ta em ſyn onbānenā gued ſo ſchilma him. tis acr

Na dey anderda iefma wil ende iefma naet wil. soe schil
dat ordel andert wisa cen papa ende twee leken to da
nesta synde to iecbt wd iefsta to seck wird iefsta to riuch
ta wera wird

Ls di pster claghet op dine huusman om dine
saunda dei deer by schieldich is to velen wr di
ne daeda deer by gued fan nimen baet. soe mey
bi fordera neen pronda aescchia. Claghet bi van om tria
offer een an cristes moern. een oð an paesba moern. dat
tredde aen pinxstra moern. So schilmase him iowa al
so fyr so dat huus rekende se. ende by babbe kv ende cy
dat is syn paeplika pronda. soe ne mey by fora om neen
offer clagia. Claghet di prester om fyower seel moninga
een an bwita tornsdei an guede monedei a site micbeel's
dey ende an alra seleua dey. soe ne mey bi fordera neen
seel moninga aescchia. Als by claghet om disse saun ting
so schilma him dis forma deis anderda iefma wil iefma
naet wil so schillet ordel adert wisa een papa. en tweer
leken ayder to iecht wird. iefsta to seck wird. so is di pster
nyer dat binaemde gued in to winnen. mit sine custer oð
dat by alle dagben ita ende drincka scbil of sine paepli-
ka pronda.

Ls di leka bitiget da prester dat bi him een de
da babbe deen. soe is di prester him nyer toesi
kerien mit sine fria foget deer bi kaes dae bi di
ne alter otfingh van bi aegh dinc field ferd toe beten en
da leeckman enich bota breckt him vera ledena so weet
him sine foged alle schieldich. Haet bi him bira wed de
ra fys sinena een iefsta vera sex ledena een so ne moet by
ester dam to neue alter neen missa syonga. neen tada bi

fella neen heidena cristen dwiccer bi dine paues socht
baet willen ende berfoet ende bi veer brocht baet bref
ende insigel so is bi sine sondena siker. so schillet him al
le lioed deer eefter berich wessa . Cleric⁹ per se uel p
alium nomine suo perpetrans homicidiū uel membroꝝ
mutilacōem efficitur irregularis ex de cle pug. in duello
c.i.de raptorib⁹ c.in archiepiscopatu i fi .z non solū mu
tilatio siue trūcatio sed si manus uel pes arefiat ex deli
to cleric⁹.ipse efficitur irregularis.

Lsma wroget eden deer swerren sint om land
caep om seluir om goud om slain peningē o stā
dena huis om quick om wepe om weed.en om
alra banda gued.so is di huisman nyer him self toe siker
ien ende fyf synre buren him toe folgien dan bi aegh toe
d iyen sind icsta ordel. icsta enich oen tiugh. breckt him
dera ladena so is bi dis mena edis al schieldieb. soe scil
hy om da sonda da hermscheed ontfæn. ende da ban be
ta mit.lxiii.schillengben

weerso deer fuchte is wr sette soē.en wr swer
ren eden.ende wr kesten mod. so selma da ban
beta mit.lxiii.schillengē. so schillet sc om da so
da daberm scheed öfnaen nei biara presters reed.en seka
dine paus willē en berfoet. o dine swota suēg in d cristen
beed aegh bi nēmen ielkirs neen hermrcheed to ty scri
wane wātse habbet forwrocht godes hulde en synr bel
wso enis mānes kempa howē wirt en gena
mit stryd wrwōnē. so aegh bi self dine meneed
to bikānen sōder wrogiga. en di decken synre
bā monia iefmet bikanna wil bwāt da wid en golias d
ne forma camp fuchten om twira koniga wilker aldeer

Om aegh ellick man syn seluis deda to' witen. em dat di
camp is dera fyf ordela godes cen. tera trina beta ende
dera twira caldera

weerso een man of een wyf wrwōnen wirdet
mit wetē cāpe. ende dattet bi cōmt mit rinchte
soe sintse dera deda alle schieldich wantet him
god op wylshact. Nu schilma da ban beta mit. lxiii.
schillingen. Amme da tziis ordel also

weerso een man ictia wyff bya baernd bat ket
anda wallēde wege om een ūnaemd moerd. off
ta om moerdbraa. so schilma him ordel sikeri
ga wisa ander wallenda wege. so is hi uier sikeringem
dā bi aeg to daten sind en ordel. Am dat bandysre al
so. Nuella z purgacōes wlgares. s. ferri cādantis uel
aque bulietz. sūt bodic p̄hibite qa d̄cus tepta z innocens
freq̄nter zvēnatur. ex. v. p̄. wlga. p̄. to. et si c̄licus duel
lum suscepit ul optulerit dponat. v. cle pug i dū. c. i. z. ii
uaso bi baernt ida ketelfag. so sciller da heimsc
heid ontfaen om diue mena eed en da ban beta
mit. lxiii. schillingen. Nota q̄ secūdū iura so
lid⁹ et aureus idem sūt. L de suscep. ppo. z archa. l. quo
tiens li. xi. z L. de veteris numisma potest. l. solidoz li. xi
z libra auri zstat ex lxxii. solidis. l. aureis instit. de pena
weerso een man godes riucht te. li. in fi. g. fi.
brect. en octauian⁹ endc moyles c̄wa. en alder
wrald. dat bi schettē wluat so aegh bi di riuch
ter tre kerzē to iowē als bi li wet habbe. en ectmel al om
mit tuam hieldem spand. dat bi dis da wird iechic deer
by teen habbe. Endc dat by dīne kerkebbe. hor bi sine
macht by taclyue off synde Endc syne sonca betterie

Soma een kolck delue deer dat quick in moge ende dat
ma him alles nida bringe : Iefta dinc tredda ker dat ma
alle dat heer gadrie fanda sebettena stirten. ende makie
een band ende byndē aldeer mei ende baerne. Hoc ca
su arman tur iura at gladio feriatur inst. & pub. indici §.
Item lex iulia. L. ad le. iuli. de adulte. l. cum vir nubis in
feminam. ff. ad. le. cor. decicar. l. iii. §. qui boiem libidi
nis & in auç. ut non luxurient cōtra naturā. §. ult. col. vi

weerso sibbe siden sint ende dā biara sōdē riou
wē sint. so schillet se gaen toe byara decken en
biede hī rinebta bā tree schilligen. dat bise sche
da wil. ief byse scheda nelle cñ by mara gued habba wil.
so schillet se gaen to hera prester ende schedet biara self
Elkerlyck orem w̄swara. ende di prester seil dinc ead
stowia. ende neen ban schillet bia da decken iouwa

weerso sibbe siden sint .ende se to gara sittēde
sint cñ di eedswara se wroget cñ bia di decken
scheda schil. so schillet se om da fonda da berm
scheed ont faen ende da ban beta mit tria en sextib schil
ligen. Et mulier p causa licita a viro suo diuociaō
scipiet dote suā integre. & etiā peipiet ɔmodū oim bono
rū q v & ipa ɔir acq̄sierūt & ɔpauerūt e᷑ de dona. iter uix
& ux. c. i. ubi d̄ hoc & c. ii. & filii eoz si bāt erūt l̄imi si ale
pntū ignorauit ipedimentū & bāna fuerit pmissa filii sunt

weersoma cen mā biclaget om l̄imi. c. cū inter
een ònaēd moerd so is bi nier tolusū to òswa
rane dā bi aegh toe daiane sid iefta ordel. iefta
enigh oētingh brect bi dera ladena. soe schil bi beta dae
bā mit trim merkē en dinc liued ferd als bit riucht is. cñ
dat moerd also dyore. soe een manslabta.

weersoma een vrouwe wrdget dat bio een vr
hoer, ooen babbe soe aeghse her foermond to si
kerien ief bise siker weet breeft her dera ladena
soe weetse her foermond al schieldich. soe aegh di foer
mond vine ker. bor bise fille so bise haudie mitta swird
deersc ob gbig da se dat aeft biging. so bise to bi nime
nu. hia se sikeria nellet. Soe schelma ob dae sôda. ta hm
scheed ofsaē. ende da bâ beta mit tria en sextich shillige

*De pena adulterantis mulieris L. de adul. l. gratius
dicitur q̄ si maritus adulterantem cum sua uxore interfici-
ceret zē. So aegh di foermond vine ker bor bise han-
die. i. secundum antiqua iara. Mitta suirde L. de adul-
te. l. quāuis in fi. z l. castitati hoc bodie est ruocatū p̄ auē
bodie ibi posita. So bise to him nime. Quia ei remitte-
re p̄t adulteriu. ex d. iii. iurā. c qzadmodū ; xxii. q. i. q. aut*

weersoma claget om een aeft dat hit to britsen
se endma bit riucht greta schil. soe schilma hit
aldus greta. dat dio frie fresinne coem oen vis
fria fresa wald. Mit hoernes bliud. ende mit bura oen
blest. mit bakena brand ende mit winna sangh ende bio
breydlike sine besina op stoed. ende op dae bedde her
res liues nette mitta manne ende an moerne op stoed to
tzierka ging. kerck stal stoed alt' arade da p̄ster offarade
ende dat aeft also bigingh. also p̄t di fria fresa mitter frie
fresinne schulde. soe schilma dat aeft birda mit saun bu-
ren ende mitta prester deer dae missa sangh ende dat of-
fer ontfingh. deer hya in dae kerka latte. ende mitts kus-
ter deer dae clocke blette. Soe isma nyer mit disse nyo-
ghen tyogen dat aeft to sterkien. dan dan hit aegh enich
fresa toe breeken

weerso een prester in een capelle comt mit blo
te ende mit lioda wilkerre. soe aegh him di per
sona dine alter toe bifellen dae kerka dae stola
dae boecka dine t̄zilick dine fana. ende alsoe deen gued
als deer binna is. to bishodane deerma godes tienſt mey
d̄waen schil. als hy gode toe ionghista dei anderde wil
dat hyt huede also acftlyck. ende naet wrhuere. Loc al
la haechtidū aegh hy toe bicedane da halta. ende da blyn
da da siecka da dulgeda dat bi bun ierne bringe. w̄ytat
ende missa bides pauses banne. Is bit aen wetter lande
een ſchip toe babben deer hi eefter ſyne gae moge mede
fara to fandiane da ſyecka. Is bit an gaſtland een binxt
to babben deer hi mede ride eefter ſine gae toe fandiane
dae ſyecka.

Forma instituendi. auēte domini nostri
ihsū cristi z auēte apostolor̄ petri z pauli z auēte michi
i hac parte pmissa z cofisa i p̄nti beneficio te iſtituo z d̄
iure tibi collato te inuestio z in corporalē possessionem
fructuum reddituū ac oblatiōez oīm p p̄ntis libri ap̄phē
ſionem. ſapple dando ſibi lib̄z ew̄igeliaꝝ te introduco
tibi carā aiaꝝ tocī prochie z custodiā ſliquiaꝝ p̄ntis ec
clesie pmitto in noīe patris z filii ſpiritū ſci amē cantā
do. Te deū z anti. Aeni ſcē ſpc cū v. de sancto ſpū Iſta
forma habetur de iii. ii. p inno. c. cū qdā.

*Forma iura
menti.* Ego .n. pmitto iuro z fpōdeo ab iſto die z i pos
ter reuerētiā z obediētiā domino meo dnō epō traicē.
eiusqꝝ ſuccesſoribus canoice ſbſtituendis ac fidelis ero i
canoibꝝ ſeruādis rebz eccie qꝝ pſeruādis pensionibus de
bitisqꝝ ſoluendis antiquis pēlionibꝝ nō agen̄d ſic me de
us adiunet z hec ſcā ew̄igelia z tūc iurās d̄z ponere ma
nū ſup ew̄igeliū. ego ſū pastor boꝝ qñ iurat.

At is riucht. Aldcer di srya fresca eke oder
 ne to dada slacht. Ende dat bine ielda schil
 Hoe aegh bi him to biedane. twa pond toe
 iaen. dat by riuchta ielda ontsaē wil. soe ist
 riuchte ield acht pōd tien eynsa ende fierteenste trimie
 ne penningh. So is vio riuchte mēenteel fyower pond
 ende fyf eynsa ende saunda tweede pennigh. Nu schilma
 se da megem dela Nu schil di broder babba een pēdief
 bi deer is. ende ief bi deer naet is. so aegh hit to ninen si
 nes broders soen iesta sines susters soen. Ief bya deer
 wintera sint. so nima hit di eerfnama self. Nu aegh di se
 vria niogē cinsa ief bi deer naet is. soe aegh hit syn bern
 iesta sunre suster bern. ief bia deer ne sint. so aegh hit di
 eerfnama self. Nu aegh di cem een hael pōd. ief by deer
 is. ief bi deer naet is. soe nime hit syn bern. iesta syn sus
 ter bern. Ieff byac deer ne sint. soe aegh hit di eerfna
 ma self. Ende deer foer toe ferdiane ende toe alle fanz
 gha likum deer by oenfucht. Nu schillet dae eerster sus
 ter bern oen dae fader syda habba. acht penningben en
 de tria eynsa. Ieff bya deer sūt. ieff bya deer naet sūt
 soe n̄met dy eerfnama self. ende vnu eed di eerfnama
 self toe swaren. Nu agben dae eerster suster bern oen
 der moeder syda fyff penningben twae eynsa. Ieff bia
 deer sint. Ieff byae deer naet sint. byara bern toe nima
 ne. ende al deer weder toe ferdiane. Nu agben dae
 deer dyne ferd eed swared dyne fyaerda penningb off
 toe nimen. hit ne se dat him sun ewen knee kestigbia. en
 de quo. t̄ies du hor du swerre ende lethe wella al cuē
 deci. Nu sunter ieta toe swaren acht freed eden. Nu
 agben oen der fader siida dae fyowier fangben elker

lyck xxxviii. penningen aldeer agen bia to ferdiane foer
a.langne ferd ende alder langne ferd. Nu sinter treclin
gan fyower fangen fan synre moder sida. nu agen ta fa
gen elkerlyck xxxvii pennigen. aldeer to ienst agen bya
to ferdien. a.langne ferd ende a' der langne ferd. nu agē
bi elkerlyck deer him vine freed eet swert mit sine mōd
kessa ende deer mede da fayte w̄rtigia. Jef immen dīne
fangh nimen haet deer bi mit riuchta naet aegh soe schil
hine twyschet weer iaen. ende mit twam p̄ondem beta
waso vine fāgh nimen haet en wer sine even knc naer
dela wil so sel by dīne fangb twyschet weer iaen en mir
tuā pōdē beta Ellsma cnich mā weddat to ielde so is det
deitig xxi nachta ief byt lasta mei ief byt naet lasta r.e mei
esta xxi.nachta. ief byt dā iera naet mei lasta dae tredda
xxi.nachta nu schil bi itta forma dei iaē siow pōd en fyf
eisa eā saunda tweede penningb. Nu cefta binna cen en
de tweintich nachta syou wer pond fyf eynsa ende saun
da tweede penningb. Itta treedda deytingb eft fyower
pond ende fyf eynsa ende saunda tweede penningb. Nu
selma entlike freed halda. Soe ist riucht dat by toe va
lestā dey alle laesta schil ield. ende meenteel. Nu schil
by dae fryonden monia. binna tria ende sexstich nachte
deer him dae meentele iaen schillet. elkerlyck toe sine
fordele deer dīne fāgh sannia schillet. mit twā orkenem
warnet bya se him. ende by dat dae frana claghet. Jef
byt bysecka wil. soe sebil bit sidsa twcer orkenen dat
byse moned. Jef bit dae tween orkenen sidsat soe schil
byt twiischet iaen. Ende mit twam pondem beta

Efma om ane daedne man gretha schil. Soe
spreckima aldus. ioe sprect dy eerfnama toe

Ende ick sine wird. Ende by an myne gretwird geet
 Dat yane goedne man sla yn habbet binna dae alra ha
 gista ferd. dat dullich oen hym teen babbet. deer bi lyf
 lacs fan waerd. ende ban schieldich worden .al soe oen
 riucht bappa rincht. Soe y nu mit riuchta dac ban age
 toe beten .ende dyne ferd toe ielden. brand. ende. breck
 toe thyelden. Eer we ende land toe remen . Dyne ferd
 toe ielden mit twya tachtich ponden. tachtich beren ens
 de tachtich lvoedem. Soe aegh dy grewa dyne man to
 bannen by des koninghes ban . dat by dac gretene ion
 we iecht wird .iefta seek wird . Nu querth di man hyne
 thoer aldus gret. hor iechta ner bisecka. nu aegh vi greu
 wa dinc aefga toe bannane toe een riuchta doem . soe
 deelt di aefga dat bi om disse dacdbante .aldus gret iech
 ta iefra bisecka schil . Nu biseckt by .ende biut toe riuch
 tane. Nu biut di eerfnama dyne oenbringb. Nu querth
 di man by se nyer mit sine oedlademi . oenschieldich toe
 wurdane. soe by thore dyne oenbringb ontfafen. nu aegh
 dy grewa dyne aefgha toe bannen dat bi riucht deer oe
 deel . Nu deelt dy aefgha dat by nymer se mitta oēbrig
 him schieldich toe winnane dan by se mitta edem . deer
 by byoeth oenschieldich toe wurdane. Nu di eerfnama
 di oenbringb deel is. Nu schil by swara op dac heiligē
 Ende naemt dinc man deer deer slayn is . al soe als by
 gret waes. dat aegh by toe swarane. Nu di oenbrigb
 sweerren is. Nu aegh di grewa dinc aefgha toe banne
 ne thi een riuchta doem . So deelt di aefga dat bi fœrd
 ghaen schel ende weddia twia tachtich pond. berē tach
 tich ende tachtich dae lvoedem. Nu bi weddet baeth
 Nu schil by ane burgha habba deer al soe ryek se deer

beta moge herem ende liodem twia tachtich ponida. mi
ist riucht dat bi aegb ane ferd nacht ende dei. dat bi mo-
ghe lād ende liued rema ende sun liuf helpa. Nu sprekt
bi foero op dae sex. ende bigret dine sexta nu queth him
di grewa toe ende wisa liued dat bi deer mede ne weer
an ferthe ner an fulliste. ner fiuchtende. dama dine man
sloegh binna da alra bagista frede. also onriucht buppa
riucht als i nu mitter haulesene beta schillet ende brand
ende breck tielda. Nu aegb di grewa dine aef gha. toe
een riuchta dome. Nu deelt di aef gha dat neidam ocer
bi an dat seck wird bitinget wirth. dat bi da sikeringha
babba schil dine schelta. deer him dae ban wr latb. ende
dera tolua saun ief hise haet. soe schillet se tiuga dat bi
deer mede ne were. an ferste ner an fulliste ner fiuchtane
dama dine man sloegh binna da alra bagista banne. also
onriucht wr riucht. soe i nu mitter haudlesene naet be-
tha ne thoren. Dat is alle riucht. ief him dera. wtha
brecket dat is bi wiis deer him di. aef gha wiisd haet. soe
schil bi mitter haudlesene beta. ieff bi mitter haudlesene
beth. soe ne thoer bi neen brand thielda. ieff bi naet be-
ta nel binna dae aefta deitinghe. Soe aegb di sc. elta
dine bannere toe diedane. dat bine tweer daghen bod
ie. Soe schel di schelta. dis fiaerda teis bine felua bo
dia dat bi toe houwe comme. ende laest. als him di aef
gha deeld haet. Nu aegb di schelta dis fiaerda dcis toe
bow te commane. ende dat keda. dat hir. e bodet babbe
als him di aef gha deelde. Nu aegb di grewa dine aef
gha toe bannere. toe ene docme. soc deelt di aef gha. dat
di schelta dat tioegha schel. dat bine fol boedet babbe
Ende bin schillet sex fulgia. dis koninghes oerkenen

binna dae banne. Hu ist riucht dat di greuwa dene
 aegha banna schil, tbi ene riuchta doeme. Hu deelt
 di aegha, dat heidam deer bi boedet waes. ende wrbe-
 rich thioeged waes, dat bi mit twaem pondem betba
 schil, endina hine eefta tree daghen dat boedia schel.
 dat bi twae pond bringhe ende dae haudlesene. Soe
 aegh di schelta dis fiaerda deis eefta toe commane, en
 de toe kedane dat hine fol boedet babbe. Hu aegh di
 greuwa dene aegha toe bannane toe ene riuchta ooe-
 me. Soe deeit dy aegha, dat dy schelta, dat bit yogha
 schil dat byne fol bodath babbe. Ende him schillet fol
 ghia sex dis koninghes oerkegen binna dae banne. Hu
 dat thioegh ghinsen is. Hu aegh dy greuwa dyne
 aegha toe bannane, thy een riuchta doeme. Hu
 deelt dy aegha datma byne tree daghen boed ze, en
 de dat by fyowwer pond bringhe ende dae haudlesene
 Soe comt dy schelta dis fyaerda deys, ende se yt dat
 dat byne fol boedet babbe. Hu dat by bytioeged is
 ende by nyoegben hwa ra boedeth is. So aegh di greu-
 wa dyne aegha toe bannane thy een riuchta doeme
 Hu deelt dy aegha, ney tam dat by nyoegben hwa-
 ra boedeth is toe howe, ende dat een ende tweyntich
 manna thioegh ghinsen is. Hu aegh aller scheltena lyc
 tbi a wane binna sine banne dae branden toe baernane
 ende dae kedingba toe twaen. An moerne aeghma
 byne toe sekane, tbi houwe ende toe huse alsim dis ko-
 nighes fyand schil, byne schima dan toe brand ende toe
 breck twaen. Ist dat bi icta cōma wil, ende beta als by
 wrberd haet eer di fana op were, soe mei hi babba teg
 ende burgbia. Tegh by naer ne comt cer dy fanna op

Fons fons

were . soe ne mey hi babba dey ner burgba . mer mitter
ena hand weddia . Ende mitter ander hand laesta . Icf
hy naet betba nelle . Soc aeghmen toe brand ende toe
breck toe dwaen . ferdloes toe lidsen . hem ende al syn
gued . wt dae fordel toe lidsen ende toe wyxen . al ont bi
beth mit fyoerteen pondem . ende mit fyoerteenste try
mene penningh . Nu dac fersta dera saun di oébringb
swerren is . Nu aegh di grewa dine aelgha thi banna
nie toe een riuchta doem . Nu deelt di aelgha . dat nu bi
toc brand ende toe breck deen is . ende ferdloes leyd is
Soe hwa soe bine busct . ende bowet deer ecfter nacht
ende dei dat . hi beta schil mitter haudlesene . so hwasoe
sijn gued flet iesta flét busct ende bowat . dei ende nacht
soc aegh bi dis koninges ban toe betane mit twam pon
dem nu aegh di schelta dat ferdloes gued to bisittane to
beerna hand ende to lioda wilker . *1 base*

Lfma greta schil om een lamthe so quethma al
dus io spreect di man to dat y bi babbe deen een
tullich dine middel ende bede da eiden en oen
da tullich een lamthe also onriucht wr riucht . soe y nu
mit riuchta aghen toe iest him to beten ende tine ferd
deer mit riuchta deer to heert ief bi him dera onschield
wrmetb soe is bi nier mitta oenbringhe da bota to win
nen dan bise onschieldich to vdane .

W een tullich schima aldus greta dis is bi ecft
nier mitta oenbringhe .

O sprecket dis man toe dat y bine fri oen fingen oer da
fria fielda oen dis frana wald . ende y him nemē an twe
wald ende oen sines seluis onwald . al soe onriucht wr
riucht so y nu mit riuchta beta shbillct mitta haudlesene .

Icf by dis ferstis ieret. so aegh bi dat ferst ief bi bint to
 riuchtane soe aegh by da lada dat sint tolef edē. Jefma
 bine wil bagera greta so schilma aldus sprecka. ic sprec
 io to dat y mi laten mit iu wer onriuchter wald to iu we
 boue ende to iu we base ende y mi deer bilden. a heftie en
 an beerbe ynden an in wer wald. ende oen miner omald
 naecht en dey en cald yrsen spanden also omuecht ouir
 riucht soe y nu mit riuchta beta scbillet mitter baudlese
 ne. willi ieckta ende beta. willi bisecka dis wil ick yo al
 so iecbta als di aesga deelt to landriuchte dat y dera. de
 da alle schieldich s'int ief by queth. dat by aldus gret ne
 thoer. hor ieckta ner bisecka. Soe wil ick dine aesga ban
 na toe ene riuchta dome. Soe deelt di aesga dat bi aldus
 gret. ayder ieckta iesta bisecka scbil. Nu bisect by ende
 bint to riuchtrane. nu bi an dat seck wird bitingbed wirt
 an disse bannena tinge. nu is bi nier mitta schelta en mit
 dera tolua sau bine to iecktane da di odera se to osuara

Ller lyck deer huus ende hof babbet di. ne.

aegh aller iera likes een penning to ieldane toe
 riuchter konigh schielda. Aldeer by ryckera is
 aldeer aegh by tree penningen toe iouwane alsoe soe bi
 babbe fyf inbeemde schetten ayder tam ende vderitam it
 sinta walburga missa da syn clawa oender eerda foel.

Dine huuslaga aegh di schelta to ontsaen in siue ban
 ne bwant bi dis koninges foged is ende dis grewa. dis
 koninges schielda deerma huuslaga haet di scbil wrgul
 den wessa eer sinte bauo ende imigius missa. ende ief bi
 se wrberich ende wrberich halt. soe scbil bi ayder dyne
 huuslaga twischet ielda. en de mit twam schillingben be
 m iesta se rasum ons wara.

At is riucht h wamso di schelta des bitiged dat
by sine huuslaga babbe bibalden.een icer ende
een oder .ende dat tredde .da riuchta koningh
schielda ief bi dis riuchra koningh schielda naet kann
ne wil .so a: gh bi him .xviii. manna eden to stoyen ende
to swarcen .ende deer efter al tida ocn orkescip andert
toe lastene ieffe ti huusman naet icle da ne wil . ner dusse
edē tiaen .endma him op tuget een tuigh ende een oder
dat tredde ende dat fiarde .so aegh bi toe laste .viii .schil
ligē da schelta om da wrberiga bā .ief hisc naet weddyā
nel ner efter lasta so aegh hinc dat fyfte tingh .toe synē
fordele to lidzen .soe aghē vis koningbes orkenen in to
gaen .ende deer wt to achtiane da wrberigba ban .ende
da biwysda bota .soe hwaso dat wert mit wiche .en mit
wepen so schil by mit twam ponden beta . Ief bit aeck
nimmen ne wert endma dat bislut .so bant di schelta dy
ne aegha toc ene riuchta dome .so teelt di aegha dat hit
wita schil di aegha deer hit mede bitinged is .ende dera
tolua saun hor bi se berich dan wrberich . ief di schelta
dat bituget .ocnda tolef ende di aegha deer hit mede bi
tinged is dat him dis man alra aeftera bānena ende alra
riuchta fyf tuigh wrberich vordē se . Alse dat acste tuug
tuaged is ende di tin glose sege ginsen is so aegh ti schel
ta dine aegha to bannane ti een riuchta dome .so teelt di
aegha dat di schelta gūgha schil to da fordele aldeer dat
huis bilitzen is .Alle riucht ist dat bi dine vaegh in brec
ka schil ende neen sletten inda huse .so teelt di aegha tie
schillingben da schelta om dae wrberigba ban .endedae
gre wa tuae pond dat is riucht dis wrberigba ban deer
byt bituinged sint datina se aegha to lasten .

At is riucht bneersoma een sio mer foted schet
an raef nynt ende ti man vis bisecka vll. soe is
ti man nyer. ief bi vine schelta baet en dera tol
ua saun bine to bitiugen. soe bi oppe da helligem se toe
ontgaen. ende ief bi dis tiuges breckt so aegh vt bim sex
asum to onriuchtane. Ief bi bitinged virt so is dio bote
da schelta tucer schillinghen da grewa twa pond.

At is riucht. elkerlyck deer een kase deth bin
na da huse iesta een raef ief bi bitinged vt ende
iechrich biradet. so ist tu ybeet ende dae schelta
tweer schillenghen ende dae grewa tuae pond.

Ik bitigie io des dat y disseñ ma een huisraef deen bab
bet binna da huse alsoe onriucht buppa riucht als y nu
mit riucht to ienst bi beta schillet dat raef dat eenschvet
ende dat oer ende da schelta tucer schillingen. ende dae
grewa tuae pond to ferd.

Le riucht ist dat di beerwei schil vessa. vxi. mol
les fota breed tinc aegh di schelta ende da lioed
mit bane to balden. Ief di schelta dine bannena
beerwe y to wauirke schowet mitta aefta orkescip. en
dat waewck aldeer bitiuged vt so schil bi beta to ies ti
ne schelta mit twa schillige. en dus wrnacht a wke staen
en dat waewck a folia yke briga tuisscha dit en wr achte
dagé dat aeg di schelta bi mit ba to bifellé dat hyt alsoe
lauste en ief hyt also naet due so aeg hyt to ies dii schelta
mit tuae schillige beta en foerd a wke staen. Ief hy syn ban
nena wey naet wtsa nelle. ende hyne dreuna leth virda
icer enpe dey. soe aegh hyt to beten to ieens dine schelta
mit tuae schillige ende dae grewa tuae pôd. Ief di schel
ta monet om vanuirck. Soe monet hy aldus ick monie

lo bi dae ede deer y swerren babbet ende bi iuwer sicle
dat y dae wird sidze hwae dat wan wirck wirtsa schel
iesta dae wita beta ende dat wan wirck an fulla wircke
bringhe.

SIt is riucht. **H**weerso een lyck wey an wan w
ke is deer ti dae godes busē gheet. datma deer
neif yfaesta tingb binna fyf daghem om tingia
truch da need. bwantma dat godes huis deer seka schil
di beydene. ende di cristena di sondiga ende di silligba
ief dat wan wirck deer bitinged wirt so aegb byt to icst
dyn schelta to beten mit twam schillingē. en dae gre wa
twa pond. Ief bi eer da tingbe naet toe dome comt en
bi wrberich wirt. so aegbma dis tyldeys dat tingb toe
keden ende des wernsdeys toe balden. ief bi des werns
deys wrberich wirt. soe aegbma dis teis dat tingb toe
keden ende des tornsdeis to baldē. ende ief bi des torns
dei wrberich wirt. so aegbma bit di teis to keden ende
des fredis to balden. ief bi dis fredis wrberich wirt soe
aegbma dat tinegh dis teis to keden ende dis saterdeis
to balden. ief by dis saterdeis wrberich wt. so aegb byt
to beten to icens dinc schelta mit twam schillingē en to
ienst tine grewa mit twam pondē. Ief bi deer bitioget
wirt. soe aegbma oen to faren ende da wrbeergbens of
to baliane. comt bi to dome eer di fana op were so mey
bi babba dei ende burgha. ief by bidat al ont di fana op
were. so ne mey bi deer efter babba dei ner burgba. ief
bi dan beta wil als di fana op is so schil bi mitta ena bad
weddia ende mitrer ander band lasta.

SIt is alle rucht. **H**weerso een torp is deer een
hemmerick baud is. dat deer een wei om schil

gaen xxvi fotē breed , diin aeg di schelta eñ da lioet mit
ban to baldē Eller deer ida torpe sittz eñ diin beemsteed
babbet da agen dine wei to wirtzē . also fyi so dio hime
rik to cōt fāda wteraslaet . eñ di scil viii fotē wyt wessa

S It is riucht Ell deer di syl an wāmirke is . edma
bit di schelta claget . so is dat riucht . datma bit e
aezb to sco vane . mitra aefta orkescyp . so aeg di
schelta to moniane . hor bit se wāwirck . so ful wirck Ell
soe tiaēde eñ also temende als bi mit riuchta scebl . End
ief dat wāwirc deer scowet wirt eñ seid . so aezb di scel
ta dine aesghe to bannane dat bi riucht dele

A lle riucht is bit . Eller deer byz scot schieldich sit
to disse bānēa syl . drē halde mit bāne eñ mit dome
da habbz allerlyc to iest dyn schelta wberd tueer schillē
gben . eñ da nw to iowane . eñ tida nestā tīghe to lastane
bit ne se . dat hia bede tīghia moeghe . so aezb dy schelta
da . iii . tinghe . eñ to aller tīghlyckū da wrberiga ban to
moniane . eñ da bi wysda bota . ieffse disse wrberiga bāne
toda nestā tīghe naet laesta ne willet . So aezb di aesga
dat fyste tingh to wisane toder see burich tida mena syl
Jesse deer naet laesta nellet . so aezb dy schelta dine aes
gha to gānen ti een riuchta dome . soe deelt di aesga . dat
di scelta een oenscr greta scbil . eñ al syne lād natbē deer
aldeer scot schieldich sin toda syle . so aezb di schelta di
ne aesga to bānene to ene riucta dome . so deelt di aesga
dat dy schelta ende vera toeluasū . eñ dy aesgha deer bit
mei bitibz is . dat hiaet bitingbia schillet . dat bi mit wr
beriga banne aldus fyr bitibhet is . Al dit aefste tīg gbi
sen is . no aeg di schelta dyne aesga to bānene to een riuc
ta dome . dat deer to farra gret is . eñ al sine lādnatē deer

aldeer schot schieldich sit toda sile neidā dat bia mis wr
beriga banne aldus fyr bitighed sint een tingh ende een
ocr en dat tredde ende dat fiarde .en nu dat fyfte dat sc
iowa schillet da schelta x schilligē en da grewa tua pōd.

Efma monet om een syl .so bigintina aldus ick
monie ioe bi iwe ede . ende bi i w sele dat y w
sidse hor disse bānena syl .also wrocbt se mit bo
re ende mit bolte mit eerda en mit eke dat bi öbanplich
tich se ende also tiaēde en temēde als bi mit riuchtta schil
Zlt is riucht dat toder bānena se burich een vei
bina gaen schil xxvi fota breed .ende binna dae
wei schil wessa dis dyckes bilde tria .ende sex
stich fota iefma bi deer mei balda mei .iefma naet mei so
selma deer toe babba oer lxiii fota toe dikes bilde .

Zlt is riucht dat da lined deer dine dyck haldet
mit banne ende mit dome .iefse villet mitta dyck
in fara en dat lād wt lidsa dat bia dat mit riuch
te naet babba mogē hit ne se datse dat op da helligū sw
re an ene ede datse deer dine bānena dyck nact lägera ne
balda ne moge mit boz en mit holte mit cerda en mit eke
so deelt di aesga dat se naet lengera in gaē ne moge .nu
di eed swrē is dā ba lettera lxiii fotā en aldeer staē schil
let ief da lioed eta een ecd biedet dat biane deer naet hal
da mogē mit bore en mit holte mit cerda . en mit eke nu
di eed swren is uu deelt di aesga dat bia lingera in gaen
ne moge mitta diicke dan da tredda lxiii foten soe fint
da lioed nier him to warane danse him aegh in toe rema
iefta enich tioegh toe ontsaen .

At is riucht datt schillet vessa alle wett' gōgen
schet to da bānena dyck est' sinte benedict' dei

bi sinte valburga missa to solla vke datma moge deer on
 der era en̄ óder schera. Dat is riucht aldeer tis salta
 wetter ingög wt an da bānena dyck tuisscha sinte. bene
 dict? ende sinte urbanus dei. so huaso dine dyck aegh en̄
 dat salte wett' in let ende da lioden schada deth so is dat
 alle riucht dat h̄yt beta schil to icust dine schelta mit tuā
 schillingē ende foerd an vke staen. Dat is riucht deer
 mit riuchte des bitiged wt dat syn dyck dis salta yet's
 in gōg deda tuisscha sumeris nacht ede lettera euē nacht
 so baet bi w̄berd to ienst dyn schelta tuer schilligen en̄
 to ienst dyn grewa twa pōd ende dus wr nacht an vke
 staen. ief bi an vke aldus naet ne stet so aegh bi to bete
 he to iest dine schelta mit tuā schillingē ende dae grewa
 tua pōd ende foerd an vke staen soe aegh di schelta dine
 aegha tolbannene thi een riuchta doem nu dcelt di aegha
 ief bi nelle disse wrbeergnisse beta. ner syn dyck wirtsa
 nu agen bi da lioc oen to farane mit disse schelta orleß
 ende disse wrbeergnisse to balianc. nu agē bi da athē to
 mōianc dat bi an sine dyck fe ende dat bi vracht an vke
 stāde ief bi dis fiarda deis naet an vke stet. soe aeghma
 da brāden wr to stecken. so aegh di schelta dine aegha to
 bannene thi een riuchta domē. Nu dcelt di aegha datma
 om dine bānena dyck beta schel mitter haudlesene. ieff
 by beta wil. ende oen syn dyck faen. soe mey by babba
 dey ende burgba. Ende ieff by naet beta nelle eer difa
 na op is. soe ne mey by eester dis. boer dey. ner burz
 gba. babba men mitter ena band weddia. ende mitter
 ander band lasta. Nu by naet lasta wil. Nu dcelt di aeg
 gba datmen schil toe breeck dwaen. ende ferdloes him
 ende syn gued. Eester dam deer by scrdloes leyd is.

W^ouso bim hufet ende howet. soe aegh byt mit twam
pondem to betē sit bi ieer ende dei ende bi naet beta nel
soe schelmen als dat ieer om comt vta land triwa ende
vela: soe aegh di schelta s^yn eerwe to bisisten to heerna
band ende dera liodena.

No faynor shaw

w^oso des dikes helde delt iesta dyckt iesta mit
spada greeft iesta mit ploge eerth iesta mit val
ne wrwint dat schil bi beta mit dis koniges bā
mit twam pondem. ende da schelta mit twam schillingē
Ef deer een huismā claghet an bannena tingē da schelta
an sine banne dat dim een wrscher deen se oen dera meē
scher an s^yn aīlka eerue. so is hi nīcē deermet op sprekt
to riuchtane. ief byt bikanna nelle. bit ne se datma bim
bitiuga moge mit saun attbem. ief bi bitio ged wōt so aeg
bi da ban to betē to ienst dine schelta mit tuā schilligen.
Ef een huismā een schet oē eenī meensch nimt en̄ bi dat
naet bi wisa ne mei dattet erich wrsch se soe ist een raef
So aegh byt dis sexasum toe ontsuaranc ende ief byt bi
kant so schil byt tuy schet beta.
Ef een mā ò eē ouer delta claget a s^yn aīlka eerue so aeg,
ma dat to bischoiē mit des koniges orkenē en̄ mitta lād
natē iefma dat bischowet dat bi da w^odelta deē habbe so
aeg byt to betē to iest dine schelta mit twā schillingen.
Ef een huismā to ene tige op ene odera claghet dat sū cer
ue dulue se en̄ mit raef deer of lat en̄ byt bitiuge mei. Al
so graet so byt achtia vil mitta lioden so aegh byt bitio
gede raef tuy schet beta. to ienst dine clagere dae schelta
tweer schillingen. ende da gre wa twa pond.
Ef een schelta dat clage cōt datter een goed stellē se. en̄
ief bi dā seent to iest dine tief. deer dat goed nimē is. en̄

*Jo Jan St. day weef
or Turney*

ende hine da schelte naet ne ádert so vil ti schelte greta
 L bitigie io vis dat y to iest anē tief seēd habbet teer io
 gued stellē haet. ende ls mi naet so ádert als bi mit riuch
 ta schulde. ende habbet mi bira wed mines riuchtis soe
 gued so fiow eisa ende fiorteenste trimene pēnig. also ó
 riucht vor riucht so y nu mit riuchta ro iest mi beta schil
 let. so aegb bi aldus gret aider iechta iesta bisecka ief by
 ontsuara wil so fintet sex eden.

*No fay day
no fay day*

At is riucht als ti tief fisen is édma bi da schel
 ta brickt. ief bi di bals wrdeeld wt soe ne aegb
 di schelte tine tief hor bigia ner bliða. so aegb
 di baneſ bi to byndē cū to þ galga ledā so aegb di mā dy
 ne ker hor hine selua hue so hyt mit sine guude winne
Eft een fynd fōdē wt cū deer nimen eft comit binna iccr
cū bina dei. so agē di schelte half cū di mā half deren fō
den baet. *De reb⁹ iuent⁹ secūdū. l. vi. insti. de rey di*
nisi. §. thesaur⁹ ⁊ ē thesaur⁹ pecuia ab ignot⁹ omis uetus
tate t̄pis abscondita ut ibi in gl. L. de thesaur⁹. l. i. et si p
artē magicā inuenitur tūc cedit fisco ut in tca l. i. als nīl
babebit sculterū. Jure autē canonico qđqt inuenisti . ⁊
non reddidisti rapoisti qntū potaisti fecisti quia plus nō
inuenisti xiii. q. v. si qđqt. Sed iure canonico ⁊ nouo iure
bona incerta uel certa qñ n̄ exstāt hii qb⁹ facienda ē iſlitu
tio dispesāt i usū pauper⁹ seu eccliaꝝ p ep̄m l ab eo missū
ē de iudeis c. cū sit ibi vonec i usū pauper⁹ xpianor⁹ secū
dū, puidētiā dioti. epi ouertāt ⁊ d̄ pe re c si cps li vi i gl.

Eft een schip an dine onir comit édma hit pēda
wil. soe aegb by to gaen mitta schelte cū mitta
tolue cū to iariane datt̄ bi dine roder to wa wil
cū öder pād setta wāt bi pācis to ienſt him schieldich ls

Ieff bi dera schielda biseckt . so is di scipman nyer mit
ene ede . wt sine scippes boerd to riuchtane . soe hi thoer

Ldeer tueen maen cm een cerue pand tielde
en tua sprecket . en bi ayder dera nestera weriana
wrmet . en dat byt an werrem bede ieer en tei . sike ende
onsand . en hi to sine hus . en to sine howe binette riuchte
lic ende onraeflic ende dat wil ick also sterktia als di aef
ga to ladriuchte deelt **M**u deelt bi di aefgo . bockera fan
biarem dera toelua saun . deer him oppa dae wara setta
wil . so schil bi ief bi sitte moet . Wat is riucht dat di scel
ta dera sega mōia schil en als dio sege ginsē is . en di ora
oppe da vara set is so aegh di schelta dine aefga to bāne
ne ti ene riuchta dome so deelt di aefga dat bi deer op da
wara set is . dat di schelta aegh bi deer een ferd to bānen
dat him nīmen deer an ra wile ner naet ērniuctis deer an
due . **M**u bi oppe dat eer we cōmen is . mit sege en mit bā
ne . ende mit dome . nu is dat riucht . dat bi also sitta schil
ieff bi naect sitta moet . so hua him oens precka wil . dat bi
schil byne kestigia . iefsta op tingia . iefsta bi sitta leta . Jef
di ora quet . dat dat eer we syn ain se . en di ora quet dat
tet syn se . deer eer oppe dat eer we ende opda wara set .
Muse bede dera aiulikera weriana wrmetz . nu aeg di
schelta dine aefha to bānane to en riuchta dome . **M**w
deelt diaefha dattz wita schillet . saun des koniges orke
nen in der bimeric deer dat eer we leit . nuse bi wysd sint
en atd bi tes wrmet en wt biot da orkenē . nu is bi nier
mit sine orkenen deer eer anda wara seth is . dā di āterā

Aschil di forma sidza bida ede . deer by da konin
ghe suoer to bulde en bi siner seluis zele . dat bi da
wird sidze . dat dy man deer oppe dae wara des cer wi

set is. dat hy dat eerue mit mara riucht voer ayn aeg. en
 mit mara riucht deer op sitta schil. voer ain. so hyt bi ie
 ma schil. So schil elkerlyc sidza dera sex mit son derlinga
 moninghem. dat bi riucht seide. dat deer hy byz om dat
 Eff een frowe ber des foermeth. dat cerwe seide
 bio oen ber manne voercoft babbe half be en half bodel.
 ende trymenc syn ain. la wiked en ola wiked. ieff di eerf
 nama des bisecka wil. soe is bio nier. bync to icchte mit
 saun orkenen dat schillet weissa flower an syner sida. en
 tre an her syda. dan di eerfnama mitta seck wird ty oga
 ne. Nu ist riucht dat dio frowe schil dat ber half i briga
 ieff bio dat trymene babba wil. Iefma deer om mon
 nia schil. so sprecktma ald. Ic monie io bida ede deer y
 da konigh to bulde suoren. en bi iwer seluis sele. dat Ic
 dae wird sidze. hor disse frowe an disse mane foercaped
 habbc. half be. en half bodel. ende trymene syn ain. ende
 bise mit cape ada wara latte. en bio no anda wara sitta
 schil. mit mara rincht da hioet enighma rema thoer. Nu
 scbellz da sex folgia. en da schillet elkerlyc sidza. mit son
 derlinga ede. deer bi da konigc to bulde suoer. en by sy
 ner selues sele. dat bi dac wird sidze. dat dis man riucht
 seide. nw. dat deer bi byr seide om dat cerwe.

Anno 1520
 At is riucht. iefma een bera oen sprekt dat bi
 habbe een man to mec en to mele. ende hy him
 habbe eesna ioun. dat bi deer foer aderda schil
 so baetsoma bi op sprect. iechta. iefta bisecka. beta. ieff
 hyt bicaent. riuchta. ief hyt naet bicaent

At is riucht. ief een huusnata syn bera off stelt
 ende bi des iechtich wrwonen wt soe schil hy
 beta toe ienst syn bera dat een schet en dat oder
 biiii.

So ist riucht dat di bera foer synne buusnaet. da schelta
dat weer ield iou wa schil .om i yn ayn gued .om dat bi
he taegh mit met ende mit mele;

L bitighie io des dat y mi mine tollen bibalden babbet
also o riucht wr riucht so y se nu mit riuchta ielde schil
let. nu ist riucht dat hi aldus gret a derda schil. toe iecht
wird iesta to seck wd. Zecht hi soe is dio tollen twischet
ief byt biseckt soe sintet scr eden hit ne se dat di schelta
babbe tveer synre buren deer deer to andert weren. da
ma bim monade ief da tueer; dat bitinged dat hi da tolne
veigarade so is di schelta nier mit tua orkenē bim toc bi
tiogen so bi disse lada babba moge ief da tueer dat bitio
ged. so is dio tolne twischet. ende va schelta tueer schil
lingen ende da grewa twa pond

Eff een man een orem bitighet dat hi habbe sū
ros an raeft rede riden an sine mede .ende an sy
ne willa. so aegh byt to beten ief byt bikāt mit
tuam schillingen iesta tuirasum onsuara.

O bwaso vera seecknese wernt datma syn gued
biseka vil so schil hi da bānē iowa tua pōd

Llerlyck deer faders lawa. ehi moders lawa otfi
se habbe dera aegh alllyck ane pēnigh to iowane
thi huisla ga iesta alle ga's dine mara tre pēnigē vta huse

Pedagia noua istitui nō dñt sine cōfēsū pncipis d cē
si ca. inoua? pedagia dicūt et q dāt a transiūtib? in locis
pstitutis a pncipe de v. signi. c. super qbusdam.

weerso een hēmerick maer is aldeer da hēmeri
ka gaer cōmet so aegh hine to flatane deer ter
mit sine lande to comt di maer schil acht forem
wyd vessa. dyne aegh nimmen toe sellen ner to capien.

wiso di hannerha dyck bischowat wot to vanck so
baetsoma deer ic wint. so agen da dyck arbe dine
hale deel en di schelta vine halendeel is di ues ga der me
de so heertet oen trim.

wisoma een gued bisitta schil mit des konigbes or
kené so huā so bit di schelta bifelt dat hyt an bode
ne nime so aeg hyt to ōtsaē. icf hyt with seit so is bi ban
Efma een māne bitiget dat bi ane huis breec. schieldic
deē habbe ocer di viid i gōge en di reek wt. so aegh bi al
dus tigades tuirasū ūriuchta iesta mit tuā schillige betā

Hyr biginnet da vilkerren vis lädis mitta fyf delen.

Fit is riucht en wilker der vysesta en der riuch
tera. Dat neen abbet een biuesed kid toe claeſt
ne nime buta reed des eerfnamens en des mon
des. icf di ora claged so schil di deer dat kūt nimit. en di
deer dat iout aider in dat läd beta mit tachtich pōdē. En
dat kynd veer op syn gued bi bode des lädis. Jefter een
frow nimen wot mit ōwilla. ende bio dat ket ende claget
so schil di deerse iout ende di deerse nimit a yder beta di
ne ferd mit tachtich pōdem ende da frowa hia aider iou
wa een handlesene. claget dio frowe als bio fri is datse
to needvyf vōnen se so scbilma bit beta mit. lii. pōdē. icf
hyt bicand steed. biseckt hyt se aegh bio dine ker ber bio
dat op him bringe. mit ber ede ende mit saun dera tolua
Soe hyo him to reme mitta sinem. Hwasoe oderne wr
setta sone ende wr swerren eden ende wr kcsten mond
daed slacht so is di ferd tolfrich pōd in dat läd. anderde
daeds lachra tachtich pōd. Hwasoe oderne bi redena reed
ende bi leidera lega opēbeerl yc daed slacht so is di ferd
tolfrich pōd. Hwasoe fiucht to enis äderis mānis huse ief

Deer een mā slayn wirth'inda huse. so is dy ferd tolftich
pond hatsoma deer wt fiucht neen fero. ¶ weersoma
een mā da age, o wirdelic wt brekt deer sū riucht bihaldē
baet. so is dy ferd tachtich pōd. ¶ Versfallich lya. xxxii
ponda. Alle disse ferden selma i fraenkere býriuchta en
lasta. ¶ Truch slain haud. wt schettē agen. lam lya a dy
ferd xxxiii pōda. ¶ Nulligh truch vine bwck. ¶ Truch. dine
bals. ¶ Truch dat hand en oder dulginga frasa dus lyues
dy ferd isxvi pōd. ¶ Nulligh truch dine ecrm. ¶ Truch da
band. ¶ Truch dijn schöck. En truch dijn foet. Ende alla
oenbrins seerl. di ferd is acht pōd. ¶ Disse ferdē selma bý
riuchta wta bifag en lasta. ¶ Bloedresen eude faxfangh
en baet so neric is mitta eden toe ongaē. dan di onbrig. di
fedr tua pond. en dat scillet da attē bý riuchta. ¶ Huer
so da atthen een mā schieldigiet. dat bý dyn ferd britsen
babbe. so schil bi mit twā pontē beta. Icf bi biseckt. soe
schillet bia bim dat wrtinch weddia des forma teis. icf
ta syn eden ofaen. iefta fri lete. dat tiugh schillet tre attē
twāē. ief da tre atbē naet en cna sid. so bera bia syn eed
en tueen folgren. ¶ Huaso di schelta wrberich tinghet
fyff tiugh so schil binc ladia to fraenker. en deer wrtiuga
iefta toda bifages waer deer hi' in sittē is. en deer wrtiua
ga. mit saū dera toluem en mitta aesa ga. en mit bim selm
so is syn bā. x. schillēghen. en da fellinga deer om dat bý
wrberich waerd. in dine warff mit twā pōdem. ¶ Huaso
oerde om een bael pōdis schada. iefta bitiget. so zie
se bi deer met oensprect. hor by mit ene ede onsuerre. so
bi dae orē dat to reme. ¶ Huaso orē off aeschet enis hal
nis pōdis wirdē iefta meer bīna da pōd so moet di deer
met oesprect. mit ene cde ontgaē hit ne fe. dat di ora hui

kestigte op ruccei eden. **A**mme neen schada. ner om hen
 pēningh schielda moctma bagra kestigia. dā op sex eden
 bine habbe riuchte orkenē. **H**ucerso di ene papa claget
 op dine oderne so schil aider een riuebter t̄ziesa ende da
 ruccei mitta deckē da seke eida eer bi wta lāde sure. bwa
 so faert ti fora la yngem wr bod dera riuchtera soe bete
 bi mit xx ponda ende dio fer om naet. **H**woso di papa ief
 ta di lcka ayder op oderne clagiet soe schil aider een pa
 pa n̄yma ende da riuchteren een setra deer da seke einde
Hwuerso di papa fā noth schada en̄ fā smella schada cla
 wta bifāgh clagiet aldeer toe nimē lada iesta bota. **D**eer
 we duistslekē als bla schaed so schilmase da riuchterē le
 ta siaen deer eft itta riuchtā deitingh dat is. lxiii. nachta
 lechitet him dae riuchterē dat biart schowed habber soe
 moet bi mit ene eed winna sine bota breckt bi dis orken
 scips so moet bi bitigia **H**waso bitiget een orē dat bi cen
 raeſ deen habbe oē syn lāde om een raeſ eerd iesta sceerd
 iesta meta iesta eth iesta delta soe moet by deer met ocn
 sprekt mit een hala pōd beta iesta sexasū ontsuara bine
 wilt suara mit ene ede dat bit ne se dat byt fan wan wyt
 schip dede iesta fā wāuisighe deen habbe ende bete dine
 schada deer bi deer oē deē babbe **H**waso mit saēnada sidē
 oder; lād een walde deth soe schil byt mit tuāpōdē beta
 en̄ i dine bifāges wif mit acht pōdē huāso t ynse disse bota
 to litick so schil di deer met oē sprect beta als di ora swa
 ra vil tu ysdhet dat bit fol bet se en̄ stedigie niogē edē hit
 ne se dat by babbe riuebte sikeringe n̄ yoghen eden bwa
 so odercm mit wepeneder band. ende mit lādbede in syn
 eer we walde deth. soe schil by deer dat land aegb. hab
 ba dine ker dat bi da bote nine acht pond iesta tu ybeer.

so dy adera vñ mit ene ede ontgaen ende nlogen ede fol
gie him tuntich pōd in dine bifangh ende nene sikeringa
Hwaso in oderis huis geet an sijn willa ende an dis ode
ris ö willa so scbil bi beta dine in gōgh mit ene pōd ende
dine wt gongh mit ene ora pond. iefsta sexasum ötsuara
Hwasoe oderis huis in staet mit haester hand ende mit
ira mode dat. di vynd in geet. ende di reeck wt. soe schil
hyt beta mit een bala pond ende toe ienst dae athen mit
twā pōdem. iefsta sexasū ötsuara bit ne se dat bit da athē
bitiuga willet. Hwaso oderis huis in staet mit saénada
sidem. soe schil bi beta mit twā pōdem to ienst dyn deer
bine schada teen baet en in dine bifangh mit acht pōdem
so scbil di huusbera suara vine oenbring. en mit ene eed
vita baet syn schada is en niogē eden folgbia en dat twi
beet beta. Hwaso äderis huis in staet mit landbede. ende
mit weepnader hand. so scbil hyt beta to iens dyn huus
bera mit acht pōdem. ende inden bifangh mit xx pōdem
Hwasoe anderis huis baernt iefsta breckt. speerfallich
ende balekfallich di ferd is tachtich pond dae huusbera
tribeet als hyt swara wil ende bim nioghen eden folgia
Hwaso capet een schet. iefsta schepen weed. iefsta fyord
hned dueck ief di clager deer bit seld baet om syn virdē
so scbil hyt mit twā orkenem winna al deer by sittende
is. bit ne dat di ora dat wrield aldeer habbe so is hi mit
ta wrield nier. ief him dis breckt. so scbil di ora mit sine
orkenē syn ield wina. Hwaso orem baet ioun hādiefrich
gued op ield oē orkēschips äderi so scbil hyt winna mit
sine burē ief di ora dat wrield aldeer baet. aldeer ti clā
ger sit binna da hēmerick is bit een pōd ief mintueer or
kenē ist meer dā tua pōd saū orkenē. Hwaso elaget om

een raef in syn ayn eerue so schil bi dat lād naemna deer
 bi dñe schada oen deen habbe vil di ora dis ain wmetta
 etta dei deer di ora nimt. so schil bi dis forma deis todā
 scheltra tiaen ð dñe aidom. iefsta inda atthem ief bi to da
 scheltra tiucht so schil bi in dñe bifāgh twā pōd setta. en
 di ora deer to iest iefsta va claegeb beta. Hwaso een lād sel
 la vil dat byt wr sine gbae kerka biede. alle dā deer nest
 vessa villet tree dagen ief hit nimen capet ð dat bod. soe
 aegh by to da waer to cōmen ende aldeer toe biedē tree
 dagē alle dam deer nest vessa wil. ief hit dis treddi deis
 nimmē capet deer nest is. Soe agben da riuchteren bi
 he to ferdien deer bit oen biara andert caped cat bim nī
 men wald iefsta ðrincht dwe deer deen. Hwaso claghet
 om nyer caep ende di ora tioeghtet toe da aina. soe fyr
 soe by dat tiugb babbe dat byt ieer ende dei bjuetten en
 de biserten babbe so moet bi aldeer mei fri wessa breckt
 bim des tiuges so fyr so di ora dat nies birecknia mei so
 moet bi him dñe caep rema. Hueck riucht i sine ecdspil
 mede nint se bit. Greetman. Ebera. Attha. scheltra. tolfa
 ta. aegha. abbet decken. papa. eeds wara bānere. wil dy
 clagia deerse iout. soe schil di ora sine ker babba bor bi
 mit sine ede dis ðtgonge ende mit him sex synre burē so
 bi da orē toe reme miyalso dena tinghe. ief hit is buppa
 twam poudem ist binia twam pondem. iefsta twa pond
 mit twā edem wrt by toe riucht wrwonuen so schil bi
 dis ieris wta ede dat is riucht allf fresena. Saxes steke
 ende armborst schette ayder tu ybeet. Hwaso op oderis
 hors sit an syn willa ende an dis oderis ðwillā. so schil
 bi beta dñe op sedel mit een pōde ende dyn offsedel mit
 een odera. iefsta sexasum onf wara.

Jir sint lada scrioun. berde fāges ende duust slekis
duust stowes ende duust suenges. so schil di man an sine
nates bād faen ende suara dat him god alsoe helpe ende
riuchte band trōwa. so bi dera deda ūschieldich sc. Om
fāsfāg so schil bi faen oen synre gara en suara. so him sū
re schette fia ti frome vde so bi ūschieldich sc. Itē bloed
z̄lene tuirasū ūsuara. mete dulgb flowerasū ūsuara. Far
fāgh weedscreed fliues vp. bloedresene. duist steet duist
sleek dis is di fria fresa nier op da helligē to uitane dā
bi aegh enich tūgh to ūtfaē. H̄yr biginet dae bireckna

*mr. bīchmā dae
vōthēna bochtē*

Duist sleeck. duist steet. duist. da bocha.
schou. duist suengh. ende bde fengh all ceek
fiorw pennigen iesta mit eenre hand ūsuara

Duist sleeck deer is xxi. nachta weden. ende
wāfel dio bote is xii graet iesta tuirasū ūsuara. een beet
en oenbrins. Duist sleeck deer is xlvi nachta veden ende
wanfel dio bote is. iiiii. schilligben iesta flowerasū ūsuara.
een beet ende oenbrins. Duist sleeck deer is lxiii. nach
ta weden ende vanfel dio bote is sex schilligen. iesta sex
asū ūsuara. ief da riuchteren iesta da toluen babbet dat
bischowet. so is hi nier mit ene ede oen to brīgē. een beet
ende oenbrins. Tien duist slcken xx xxx. ende een duist
sleek in een kase dat is al gaer seid een duist leeck to rec
nien. alsoe fūr soe hit nact weden ner wanfel is. David
dusniga is dat een mēscha slain se also seer dattet bi itta
ara dauid ende duset so is dio bote xvi. graet. Een beet.
Duistslekis bote op syn fria bals fyffigeren breed tus
sba weed en. schreed dio bote is flower schilligen. iesta
flowerasū ūsuara ende neenō bringh daya al soe fyr soe
hit mittē blata bād deen se en bi bela fel sc. Een beet en ū.

Swymsleks bote is fyf einsa fiow schillighen en fiow
graet dat is dio landis vilker. Item neida bota fyf schil-
linghen so schillet swara tueen trowe maen dat hia oot
oen sagen dat bi oen suyne lege. iefsta flowerasū ōsuara
Tree swym sleken. **T**rec eerdsallen. ende tria vapel pi-
na habbet al een riucht ende al een bota. **D**a hagista fyf
schilligen. **D**a middelsta xxvi graet. da mista xiii graet

Ax fangh acht graet. iefsta twirasum ōsuara. Bird
fangh om den mond xvi graet. Faxfagh binia oen da bu-
ke xxxii. graet. Fax fagh op da aegh blid vi. graet. Fax
fangh ondera eerme. iiiii. graet. **H**eer screden acht graet
Bird off baernd. iefsta kaeld. iefsta off scberren wr syn
willa. soe is dio bote fiardahael pond. **H**iamsoma syn
baud bischert mit wald datma him holt. ende bynt dat
is acht pond ende sexteen graet. **Z**efma een frowa mit
wald ber frislen off snyt. soe schelma ber beta mit acht
eynsem. **Z**efma een man syn beer of singht so is dio bo-
te fyf pond. iefmet al heel off singht soe is dio bote tien
pond. ende da lada sex eden fan disseem.

Weersoma een frowa faxfagen deth iefsta duustsle-
ken. iefsta bloedresena. iefsta ielkirs dulgiga. en bio
naet fiuchtende is so is ber bote da fiarda pennigb mara
somet een mā dwec. **E**enbeet ende oenbrins. Flues vp
Hueerso een man vint veet ende vasich fā een orem dio
bote is viii. graet iefsta sexasū ōsuara. Flues vp i een bā
da sylroda dio bote is v. schilligē iefsta sexasū ontsuara
Zeft een mā vord vorpen in een ouad vett dat mit aghe
dē mei siaē hor himel ner eerda ner dine grōd rka mitta
bāden ner mit fotē soc schilma him beta mit eenre lioed
wirden. **T**rybeet ende oenbrins. iefsta tolwasū otsware

Loedresene viii. pennighen. iesta tuirasū ðsuaria
Dio bloedrsene blicanð ondez da clæn. xxxii. pē
nigbē. iesta tuirasū onsuara Bloedresena onð da fris
lem. viii. graet Bloedresē onð da andlete mit volite. i
pōd Bloedrsene trugb da tōge. v. shillēgē Bloedr
sene ēter dera tōghe. iesta dullich onð da tōghe. als hit
ielkars is oenda felle Bloedrsena truch dyne hals eū
truch da sida. etta eind. xvi. engelsch en̄ bida oðera eir. d
also fulla Jeff een man wirth māgera bloedresē teen
mey by da bispāna soe schilma dat beta. ief hi dat suaria
wil dattz bi teen se to ene steck. ofsta to ene sleek. so mei
ma da twa bloedrsena garia to ene meteduligh. En̄ tria
bloedresena to twa meteduligē. en̄ to centre bloedresena
meima da garia Itez fyf bloedrsena schilma een man
beta. en̄ naet māgra. ner bit se dat da teen se toe een stec
ke. ief to een sleeke ende da bispāna mei. ¶ weci so een
man op syn fria hals slain wirth. en̄ bi baet een bloedre
sena dio bote is xvi. penighen. ¶ weci so een ma baet
een bloedrsene also seer. dat hire oē to bed lidse en̄ bwr
kwd is en̄ gae kwd. en̄ bi syn p̄ster fādlet. soe is bi nyfer
da bloedrsene to wytā ende riuchte itaingha aldeer toe
Anda baude. ¶ uasoma slacht iesta mit yisē syuth
iesta mit holte. ieff mit stup. oen syn baud datma
bi synya schil. So aegh bi dan des snides tua eisa. so aeg
ma bi om toe mette bida lingra igh. bi des tūma knocke
la lāgh. aller meta lyc. xvi. penighē Ens dat mei een ede
oen to brigben. dat by den snei naet teen bat be oem ne
ne fya follighe. mer om sines sonda. Jeff dii man trinch
griond wert. so is dio boet fūsta bacl merck. dat schillet
biboda p̄sterē ende riuchtez. bi biara edc. en̄ bi biara sele

Pm

dat hi des naet oetbara mochte. Inreecit haud viii schillingen. Di beenbreeck inder brein pana siow schillinge. Tre beenbreekē schilma beta ider brein panna. en naet meer. Dis elkerlyck schilma beta mei siow schillingen. Dio screden cenda haud is fyf schillingen to bote mey bit meer halda so een meta. Dis forma tenis wt gongh vera brein panna xxxii gract. Dis lettera benis wt gongh vi graet. Dis tredda benis wt gongh viii graet. Somlike bota willet dat dis forma benis wt gongh se fiouwer schillinghen. dis lettera tueen schillinge. tis tredda een schillingh. So schil hyt suara mit ene ede dat niet mocht te bera clippa in een lewyn. ief hit fcel fan sine knc wr ix. stape ielkirs thoermet naet beta Brein dulg. xii. pēd tolef pōd. Beis östal vi graet tobaliē mei en eed. beestal lich vi graet sōd eed. Ergēs ida baed ief en mā sprekt dat dā fiareodel ergra se ida haud ief oen syn haud so schil bi babba een pond. sprekt bi dat by da baldeel eergera se in syn haud so schil bi babba tria pōd dat schil by wina mit trim edem. Dio eergens wr al inda hand acht pond. Dio da wid ida haud. iiiii. pōd. Huerso en mā dulg z wt i syn baed ief oen syn haud da wid bi syn haud al deer fa so is dio bote achteenstael pond. is bi tacf. Da wid bi syn haud. binna icer ende binna dei. so is dio bote al soe He mei hi an bedde. an wige ner an weiden an huis ner an godes huse ner mit sine wiuc. al soe wessa soe by eer mochte. Her bi sine fiore. ner an nener ferthe deer bi fer ra schil. soe is dis aller ekis toe bote xii graet. bikantma dis dulgis eenbeet ende oenbrins.

An wirsena kerf. dio forme wirsena kerf xxx pen
nigē. dio lettere also stoer dio tricde alsoe dera el

kerlyc: een eed. Hawerso dio wſē truck flain is op dat
been endma hit naet swa mei dat hit glida ne mei. so io
dio arste wiſen een pōd. dio oder xxx penningē. dio tred
de xx penningē: Jef dat dulgb geet alinga der wiſena
ende bio naet to koren se soe aegh hit naet meer to bote
dan hit ielkirs oenda felle se.

Anda agenen. dat fore aegh mit xiiii pōd dat wiſ-
ster mit xiii pōdem to beten en bi da ſida. v. merck
ſonder wald. Ongeliis inſcatinga ſex graet at aegh
ſcaerblund dioc bote een merck. Jef di aegh appel wita
baud is so is dio bote x pōd ſelc haet xx pōd en bi dae ſi
da xxxii pōd. Hawerso dat age al ſtafelich is in da heide
de en bit naet biseppe is so ſchil bi cen meta dulgb oefuara
so mei bi also deen itaynga wita oen der ſioen alſer i
der bere so is dio bote oera ſioē oera trira deel elkerlyc
treddhael pōd fäder bota ſo fyf ſo dat mete dulgb oen
brocht ſe. als fäder beer. Eerges fäder ſioen. hwaso et
ſioē fäda age dio fiaerndeel ara is. ſoe aegh bi toe bote
treddhael pōd. Tribbet fäder ſioen. ſpreckt bi dat dae
treddele wiſerrē ſe. ſo is dio bote achtabael pōd. Reg
breedkerf buppa da age xxxii pennigen. is aeghbreed
kerf binia da agbe xliii pennigen. Alida kibacke huā
ſo syn kibacka twa worpē wt. iefra mit een ſwde ſla yl
en bi synre ſödena naet bicant wt bio bicant ſo ſchilma
bē beta mit xx pondē. bicantma bi naet. ſo ne moet by fo
ra oefuara dā bi da tree delē wiſerren babbe ſo ſchil by
babba x pōd dat pōd is byr ſaun graet. Tuira tzakena
breeck dio bote is iiiii ſchillig. i. beebleck oender tja
ka xxxii pennigen. Snawel breeck iiiii ſchillig. en haer
beenbreeck deerma dā ſchoye en datſe xxi nachta wedē

En wāfel so schilma dat beta aldeer to eenbeet en oēbris
Inreed inda tziaka xvi gract en inden mōd also stoer.

verbreeck.also fyr so dio were til se fāda tosches
so,aegb bi enis inreed in sine mōd en cen weerbre
kis en een wlytwimelsa,so is dera elkerlyc xvi gract ief
dio wecr een dam stāden haet soe acgb tis weerbrekis
bote naet meer dā ielkirs onder adletē. dat dullich schil
ma beta nei synre meta. dit is al gaer oenbrins.

ulitewimelsa is xxxii pēnīgē dat schil wessa ēder
ecra nearersta wſenc dat dullich aldeer thi to beten
alsoe gsaet als bit is .oenbrins.

Enda tonga.dat dullich icsta bloed oēder tongha
also als ielkirs oēda felle. Trybect.Bloedresene
trugh da rōge fyf schilligen en.oenbris. is fellis oen
fiecht xiii pennigen. dis adema wt gōgh xxiiii pennigen
Werwē wt gōgh xxiiii pennīgē. di beebrec oēder tziaka
En di beenbreck dis oberna benis dio bote is elkeelyck
xxii pēnīgen. Lussches breck bote is xxxii penninghen
Rees breeck xvi pennigen. Lusch gersfallich viii pōd
Rese gersfallich iiiii pond. Fander spreec. Huaso syn
spreec binimen wirt so is dio bote x pōd so ne mey by
meer oensuara so da tree delen.eenbeet en oenbris. Fer
gen thera spreec en dera hef.huaso dio spreecbinimen
is toda fia indeel so is dio bote vi eisa thida balndeel xii
einsa fint da tredelen a wei so sintet xviii cynsa. Glader
bere ist also.aldeer to so acgbma dat dullich to beten

ada noes.Huāso dio noes. al of is so sitet vi pōd
en bida sida xxxii pōd. Berstelkerf oē dere noes
viii scillijs di scillijs is býr i grata.beebrec oē dera noes
xv gract icf dis beis act offlai is mit' noes so is dio bote.

xvi graet. Ende triibheet En dat dulgh om to mertē bida
igge en allcimetal yck triibheet. En bo disse boekem xxxii
pond. In reed ida noes xvi graet dat dñlligh decr to

Enda Arem waso trug; sijn aer staet. ty betē.
wirth dio boet is viii graet. Berstelbreeck oenda are
xvi pénigen. Truch dyne aerlippa füff graet. El yderis
aerclewis boete. iii. pôd. dat is sex cysna. Bird breeck
fâda aeré xxx pénigē. Ief dat are al of is slain. icfta korē
dio bote. iv. schillégbé. en bida sida viii. pôd en xiiii cysa

Enda balse. Huereso di bals is truch staet. so sell
mahine metta bida cortera igge. all meta lyc. viii.
graet En itta aidera ein. xvi pénigen. Ende truch dae
sida dat selue riucht. Been ereck oenda balse xvi. graet
Inreco indē bals also fulla. so fyri so bit metta dulgh se.
en dat oëbrocht se. so mei bi da bota mit en eed wina dat
dulg beta der to also i'kirs wt bet. en dat dulgoða strot
bolla en dat oëbrocht se so mei bi des bota mit en eed wi
na. So moet bi foerd swaria mit eed den gerstelkerf so
is dio beete. xvi. graet. ergens tera sprecker. Huer
so een man in dine strotbolla dulghet wirt. ende wirt bi
dio sprecke dac fiaerndeel ara. so aegh bi siower pond
wirt hio da helfte ara. sex pôd. Sû da tuer delen a wei
tien pôd allerlyc oen to brighen mit een sôderlinga eed
Fâder bere. Fâd sione En fâder töbga dat selue riucht

An da beenbrecken Beebreck bynia da brein
xvi graet. Di beenbreck oender tziaka en di
beebreck tis öberna benis dio bote is elkerlyc
xxxii pénigen. Di beerbreck oenda balse xxxii pénigen
Di bennbreck opper axla xxxii penniughen.

Hyde becns breck. xvi. penninghen

Barts benis brec' iii. schilg'. Beendreck onda scbolde
rum xxxii. pen. Ribbes benis breck een einsa.

Trya reb schilma bete ende naet meer. Rib mit. suirde
to koren. xxxii. pen. allerlyck **Q**uem benis breck. xxxii.
Regbenis breek tua einsa. pen.

Beenbreck oenda eermis mergh. en oen dat tiegh merg
flower schillégen en dat inreed in dat eerm mergb ende
tiegh merg also. iii. schillenghen.

Hertbleddis beenbreck iv. schillenghe

Di beenbreck oenda eermis chet xxxii. pen.

Di beenbreck ocnda hand wst. xi. graet

Di beenbreck bin ya da wrsta knoela en dat wrsta lyd
oenda singber. xvi. pen.

Dy been breck oen der ander kaet alder nest vi graet.

Dy beenbreck oeder nesta kaet tua graet i beenbrek
oeder knesci wa iii. schillége. Aldus sit da beenbrecken
oenda scöckü als bia öda eermé. oenda tané als onda fin
gberé **D**isse vscz. da dulgh deer to ti beté enena
wtgög dis forma benis wtgögb sóver dera breinpána.
bueerso bi is öda been. xxxii. pen. es odera benis wt
gögh xvi. pen. es fðda benis wtgöb viii. pen. mit ene
ede scil bi dñe beenbreck wita .cer bi dera bema wtgög
mei habba. also als bi dat mete dulg öbrocht hact oē diē
mā deer byt oen kaltret. so scil bi die beenbrek en bra be
na wtgög aller eeck mit ene ede oēbriga. ief bi da boera
babba wil bi wite self dat bi riucht due dis öberna beis
wtgög aeg nē bote áda lti dweie lydwei op da hals
knaep iii. schilg' dat dulg deer to ti beté is bit bloedre
se is bit mere dulg also fyr so bit oēbrocht se is bit aet ma
ra aldeer to ti beté. **L**yduci opp ayla xvii. penningben

Lydwel itta eermoga xxvii penninghen.

Lydwel itter handwirst tweer schillinghen.

Lydwel itta wrsta knocla een cysna.

Litta middelsta knocla sextcen penninghen.

Litta wrsta knocla bi dae ne xl xii penninghen.

Heykerff xvi penigan. **L**idwey oeda baude v schillig
dat dulg deer to ti beten. **A**ld sit da lidwegen oen scō
kū als bia oeda eermē sit. oeda tanen als oenda figeren.

Synkerf. hals synkerf iiiii eisa. boxena synkerf in ay
dera boxena tua sīna elk syn fā dam aider tua eisa.

Heel synkerf iiiii eisa. ielkirs sint da sūkcrf bibala disce

sex algaer een eise mit ene eed to wīnē dat dulg deer toe

Ruch gūgende dulg truch dyn eerm. thi beten

en. truch diin schōck di ingūgh en di wtgūgh ayd

een eysa so fyr so deer belis fellis een meta tuisscha se is

deer neen meta tuisscha so sitet twā bloedresena. **H**uecr

so di ingūgh en di wtgūgh. en di wtgūgh is oen figeren

iefta tanū aider een einsa boder so deer mira iefta mara

belis fellis a tuisscha se. **T**ruch da bād di bee'brec truch

gōgende dulg truch da bādbird een pond dat du g deer

An lātbe ieft imen sprekt dat bi oē. to thi beten

sine eermē iefta oen sine bāden oen sine scōken. ief

oen sine fotē lā se so is dio bote xxvi eisa. Jester immen

baet lā figeren iefta tanē so is dio bote een merck. **E**c

gens oen eermen en scōken bāden en foten. iefster immen

eergēs bab buppa dera lātbe so is dio miste eergens vii

eisa. dio middelste xiiii eisa. dio maeste eergēs xxi cysna

dit is fā eermē en scōken. Jefst figeren iefta tanen habbz

eergēs so is dio miste een eise dio middelste ii einsa. dyo

maeste tria einsa. Item dio mare eergens oenda figeren

Dlo aerste xxx einsa. dio oder. lii. dio tredde lxxiiii bi bwi

Am tuma. Is di tuma la en. ta penig to recknien
dat bine bibalden haet so is dio bote iii pond. Eergens
oenda tuma ief di tuma haet een eergens. so is dio miste
x graet. dio middelste xx graet. dio maestie xxx graet. Ell
le eergens schilma del tiaen to da neilen naet op da liue
en bia sint inda eermen en in da schoncken altyck.

Ama of. ief een mescha dat wrste lid fada tuma of
is so is dio bote iii cisa is bi itta nesto knocla off. soe is
dio bote viii cisa is di tuma al of so is dio bote xii einsa.

Inger of ief dat wrste lid fada scot figer of is dio
bote is ii cisa inda nesto knocla iii cisa itta uesta knocla
viii cisa. is bi al beel of so is dio bote xi einsa. Is dat
fornsta lid of fada lange finger dio bote is twa einsa inda
nesto knocla iii einsa etta nesto knocla vii einsa is bi al
beel of x cysa. Is dat fornsta lid of fanda gold figer
so is dio bote twa einsa. etta iii einsa. inda knocla deer
bi viii einsa. is bi al beel of niogen einsa. Is dat forn
sta lid of fanda lytka finger dio bote is twa einsa in dae
nesto knocla iii einsa etta nesto xi einsa is bi al beel of viii.

H And of. Ief dio fore bad of is itter bad wist einsa
xxviii einsa neidam dat bio da seiniga schil tuaen
toe ienst da quada gast. Is dio winster hand of xxvi
cysa. dio hand cravil cruum een merck. di eerm grüp
een merck is bi lam.

H Det off. Jeff di winstera foet off is. itta ancke
le. Soe is dioe boete. acht ende tweintich cysa
neidam dat bi dijn instaep twaen schil. Is di foet foet
off. xxvii. einsa. Is di foet strick balt een merck dit win
ne bi mit se sine sibbem.

Delkerf xxiii. penninge. Iefta lesska onda yleto
Kore sint in da hande en onder da fotē aller eeck xvi. pen.
Ete dug. dat mete dulg tuscha weed ende serced
so is di mā nier mitta oenbrīghe dā da lada. so is dio bo
te. iii. schilligen. Yelkirs sint da mete dulgh xvi. pēnige
ende dat dulgh mit enc ede oen to bringhen.

Etē dulgh. Inre inden bwock acht schilg. en. iiiii.
graet. is bit lingera. so aechma bit to beten buta. neyder
meta. Eldeer to mei hy beenbreck ende benis wt gong
suara alst riucht wēst.

BLoedresā. Inre. in dine bwock. viii. scilg. Bloedis
inrym vii. schilg. Raes heed des lines. dio boete is
tree pēninge. min dā xxiiii. scilg. Rucht lyf huer
soma een man trncht. lyf siuth. iefsta staet. soe aegma bl
om to metten. dine curtera wei. Soe aegma dera meta al
leriyck to betē mit xvi. pen. En dat inre mit viii. schilg.
Ende dat wtwardis also wel. Haet bi een cergēs da al
deer to ti beten. ergens inoer dat lyf. Dio miste vū
cinsa. io middelste. xiiii. cinsa. io maeste xvi. cinsa.
Hueerso een mā dulg. wirt buppe dera sprideka. en hy
dan suara wil da fiaerndel ara. so is dio bote vj. merck.
wil bi suara da haeldel ara. so is dio bote xi. merck. wil
bi suara da tre delē ara. so is dio bote xvii. merck. Item
wil bi suara dat bi alle dera sōdēna naet een babbe deer
bi mei borē ward. en op waxē was da tre delē a wei. so
Gersfallich lappa huererso en. is dio boet xvii. merck
mā een dulg wt homē. slain. iefsta bīē. en een gersfallich
lappa off is en bi dat gersfallich suara wil. so motina bi
naet o suara bi babbe all weikes eē meta. so motmē met
ta om bi da i geē liowa dē fiaerndel. so is dio niete aller.

lyck tribet. soerd moet hi suara een lamthe. en di sewil
wessa een beet. Jes hi suara wil bena wtgōg. al eenbece
so moet hi suara iii synkerf en tre beebreckē. bede tribet.
Man dulgh meima meer oensuara. da treec beendreckē
ende trira bena wtgōg. en tria synkerff. disse bota aegō
hi allerlyc mit ene ede to wīne. hi wite self dat hi riucōt
due. Guert hi benis wtgōgh. so scbil hi dan een sinc eed
babba. dat met mochte hera clippa ief bit fā sine kne foel
wr ix stapē in een lewyn dat. i is en beckē. telkirs toernij
naet beta. Scourwet al dio meent an hi en beebrec' ende.

Daula. huaso dulger wirt een lá lid so ist oēbrins
in dine naua bina dine ringe dio boet is. xx. graet. Dis
naua biekis boet is sextabael schillig. Dio eergens sida
sida sextabael pōd. Longe screden vi. schillige. Multa
screden v. schilligben. Uās preke. xvi. graet. Hemeliga
r. graet. Uyf streue. xvii. graet. Spedels pris. xxvi. pen.
Epel en incepta x. graet. Herte end keldr r. gract ayder
mit en ede to balien. Nos dulgh xxxii. pen. Dio fymel
breeck iii. schillgen thera fyf sine allerlyc dio bote is vi

Ald waer. da wald wax bot is vi. pen. schillig.
Anda pint. huaso oderē syn tilliga binint dio bote
ia v̄ merc. Queerso en mā truch syn machtā schettē wt
trinch dat fel dio boet is ii. cīla bit ne se dat hi fora sprec
ka wil. so mei hi babba tria synkerf. dio aerste baet dio
staepsyn. dio oer dio wieldsyn. en dio tredoe dio fruct
syn. deer moet hi fā bitigia tria obinaēd moerd. da aegō
ma allerlyc to betē. so diore so en mās lachta. iefsta to ua
su osuara. Huaso orē bi sine machtu nipt. en bine qualic
bādelet. dio bote is xx. pen. Haamsoma slacht. wr sine
machtu bi ira moede. dio bote is .xxvi. pen. Scalsleek

Anda kuntha. Ief bio also dulged. **H**it schilligē
wt dat bio dae beren naet to tancke tienia mei. so
is oto bote fioerteenstbael merck dat wite bio self mit
hiere eed. ergheis dera vrouwa. dio eergens in dine
buuck iefmase oenk altia wil. dio bagista eerгense dioe
bote is niogen einsa. Jesse bida lesse lya wil dio bote is
fyfta bael einsa. soe schilma dis winna mit ene ede. **D**i
blodis inriin saun schilligen. **D**is nedera suolles bote
is. iii. schillingen da lada sex eden. **H**uaso siinre sōdena
mist deer bi mei boren ward iestma dat bicant iester een
mā quetb dat bi wr al syn lya da tree delē wrlerre baet
en dyn fiaerndeel bibalden. so is dio bote. xliii. pōd. ief
ma dat naet bicant so ne mei bi meer ōsuara so da'trecede
lē bra all eeck mit i eed so is dio boet allerlyc xi pōd di
ne fiaerndeel ne mei bi babba want bi naet gersfallich is

Huaso orem grypt oē syn bals dat di adenia hor wt
ner in mey dio bote is x penningben. **H**uaso orem on
der syn agen spyt ūwdel yc dio bote is xxvi pennighen.

wersoma een mā ūschieldich oenfucht ende halten
oen besten en'oen beerbeiden dei en' nacht so schil
ma dat beta mit een lined ūden dat is ii pennighen min
so achteenstbael einsa iesta toluaſū onsuara

En brāde. bneerso een mā oē sū litbez baernd wirt
so schilmet bi epena metta alst wydſt is al bida ligera ig
ge allnr metta lyc vii pēnigen min so x einsa. **H**uaso o
derē bacrnt so schilmet al gaer ū metta bida igge en' bida
sidē so is aller metta lyc tribeet iof byt bicāt iof byt naet
bicāt so is di oder niet mitta ūbrig so di oder to ūgon
ge en' da tredecle aller eeck tribeet. **H**uaso een mā of een
wyf bacrnd wt ū biara lyf mira iesta mara en' bit cōpt sā

In mode sā haest iesta sā haest hād so is dio bote tuibet
 wāt hit een meta so schilma hit metta ò dina rei deer hit
 lāgist is en naet òme en ist een ticka brād so bete by dae
 maesta so ist aeck tribeet. **A**ā bitē bwso di mā dīne o-
 derne hit en manetich wāt so schil bi dat dulg beta tribeet
 bor hit mara somira se en bā scieldich wessa so is di o-
 nter to ötgōgē dis bites en suaret dat hāt babbe deē mit
 wepebād hād en riuchte bota to rekē dā di oder mitte oea
 brig. dīne bāt en dīne brād metma rit bi epena dulg by
 dera meta en ielkirs nen dulg. dīne bāt en dīne brād aeg
 ma mit gold to bettē wāt bi mei nūmermeer to haegbāt
 wāda deer ò schilma bine al mit goud beta theer aegbāt
 frana viii pōd toe ferdan. theer schil by dae xii eden om
 tiaen ief bi dīne oēbringbāt quaen nelle. dat gold toe iaen
 om dīne brand ende om dīne bytbāt.

Aecerso een mā dulgid wāt en bi dat kalde yrsē bin
 na hē orecbt so is diō bote viii pōd iesta xvi pono
 Mīpt bi viii pōd so schilma hē deer toe ielda of bi sterft
 Mīpt by xvi pond so sint da bota fol bi wāysd wīrt by
 lyf iesta daed fanda dulghe bi schil oen syn friōden ferd
 eden suara to māne liif ende to landes legbere.

Alet so een mā deib mit tuiscbē mit sare mit scerpa
 wepen en mit armburst dat aegma al tuibet to be.
Tē ic welyc mā aegbāt sūt bota to delē wāt sūt broderē tane
 so lāge so bia mēbodel sint en bi syn vi lya gās haet dat
 sin da twa agen da tueen foten en da twa handa.

Alsraef dera frowa op ber burstē op ber axlū. icif
 op ber tziakū dio bote is iiiii pēnigen min dā xviii.
 eisa en tuibet da lada vi edē. ief ber di mātel of britsen
 wāt. iesta dat gold so is dio bote ix einsa en tu ybeet.

Zipeldranck. als raet eednōd dio boet is
elkerlyck xviii. pōd en xxii. pen. ieff mit ene ede toe on
swaren. en somlica bota haldet achteenstabacl cinsa.

Zin bier werpen Huaso orē mit bier werpt. onder
syn aegen. dio boet xvi. pen. iefta fiourasū ūsuara. Halt
bi dīne cop en suingt mitta bier. dio bote es. iiiii. pen. ief
ta miteenre band onsuara. **L**aen to reint. Huasoe
orēm clāē to raint. oen syn willa. en wī oers oen willa.
dio bote is. xvi. pen. ieff wil dat suara. dat byt him naect
habbe teen. hor to leck ner toe laster. en nim nirla er. de
treed en siet meer gaer. en deer mei set ende seend.
Eff enis manes hors in een tieder off keppel. iefta i oen
syne stalle. ietb aen byt. soe thoermet naect beta. ieff by
stande an beer wei oen tzierck wei. of an een aptimānes
bisc. so schil biit beta als off biit selm deen hede. **i**eff
enis mas hors dulgz wt deer bi mit ledēr bileit baet ief
ta mit tame holt. so schil biit beta gelyc adma bit een mā
self due iefta teen ver. fordera ne mot bi né itaiga mecr
wita. mer bi mot wel kestigia ū syn scada. Jef dat hors
dulgz en man. als di bera dat hors mit tame holt. en mit
ledēr bileit baet. so scil biit beta iof biit self deen bete bit
ne were dattz buta tes bera wiitsciip were schyn. en
wī siū willa rōne Huaso op oters bixt sit i syn willa en
i oters ūwillia. so bete bi te op sedel mit. i. pōd. en te off
sedel mit. i. ora pōd. iefta sexasū ūsuara **a**n quada fia
ioulikes fiaes dulg schilma beta deer bit ledich blaepet.
Dis oxa en icylikiſ scettis born. en suyns tusch. en hoā
eitzel en katta biit. scilma beta deer biia leech blaepet. en
dis bōb. bit ne se dat biit nachtis due ief alsma staper op
bi. ief datmē slacti sine dāne deir hilt so toemet naect

betu fan disse sprecket bya ontwa soe schillet dat twa
 saun synre buren. Wit era ende io' likes reden schertes
 bote ende des swines ende des bona. en ocra katta oul
 lich mit haelre bote schilma dat beta. Ief hia oyn ówil
 la ende dae wā wytchip dera schaeschasticheed bis wara
 willer so schilmet naet beta. Hōdes hyt of hi ecr biscou
 den is als eens twa tria so schilmet beta lyck iest oī mi
 self ooen hede ende oers naet. Aldus ist fanda bond hit
 ne se dat hyt owe als to fara is bisscrioun so ist sōderbo
 te. mer owaet disse binaemda dier oers act soe schilmet
 beta als forscrioun stect. Supradicta emēda si aitali
 a nocuerūt. si ledūf astalia sicut inferius est exp̄ssū. Haet
 so des mānes a yn fia detb dat schil bi beta eenbeet ald'
 Ende oulget bi een dier iesta daeth oyn schada half toe
 beren en ferd berem ner liodē. also fyr so dio bote mara
 naet se van tria pōd ende fioerteen gract. Wit is stryd
 befrich schet ief stryd wōdich schet en bi formōnē wi soe
 schil bi beta berē en liodē. Intellige de puerō dolo ca
 pace qā pupillo z furioso sbueit i maleficiis qā facultatē
 deliberādi nō habēt quō reɔstitucrē q nescit quid facit
 urbec deda hweerso een mā een deda wibeck det
 iesta mānes wif tet ówillens. Ief hyt oēda wyt
 edū wara wil ther bin ówillens were so schil hyt beta
 mit haelre bote. en neen ferd da liocden ner da frana
 ws brād ief hit comt fā katta fā fāna fā bond fan
 knappa iesta fā òieriga kidū dattet huis wirth a
 baernē en sines bures huis aldeer fā haerne. so aegh dat
 di hera to betē mit haelr bote deer syn knappa dcē haet
 bia ne habbe wlerre da sex lidē een da twa hādē da twa
 saghe ende dae tueen foten. habbet se dera een wrierten

So ne thoermet fora beta.

Dan huisserd bwaso oē oder̄ huis staet so schil byt
beta mit een bala pōd. Beet di reeck wt en di wid
in so schil byt beta mit twā pōdē. Staet bi oen doer en
oen drōpel so schil byt beta mit acht pōdē. Beet by int
huis so is di ingōgh en di wtgōgh aider twa eynsa.

Tetē oēda porta. bwaso staet oen oers portc soe
schilre beta mit een bael pōd. geet bi inoer da por
ta so schil bi beta mit tuā pōdē staet bi een boerd wt soe

Dan wrwaldē dio alr̄ mīste tua. is dio bote ii pōd
pōd iefta fio wrasū ūsuara. dio mīre iiiii pōd. dioe
wruald alð nest viii pōd iefta sexasū ūsuara iefti hit bicāt
dio maeste wruald dio is gersfallich dat sit daeddelen

Eyschettige. huaso orē det een weischettige twa
einsa in woldēsera deel in weimbrisera deel twa
pōd. **A**c ymeringa. bwaso oder̄ een weimeriga det x en
gelsch i woldēsera deel i veimbrisera deel een bael pōd
Manoic tñi amē. **A**lli bera en welforstaen bo dat pay
mēt al byr in westergo en in astergo is ghedaē int acerste
di frescha schield is xxx gract fā starem to groniigen en
di grata is fio wer scrubben iof fyf liowēdra penninge
Ite dat pōd is saū gract wt al dat lād bede in acstergo
en in westergo land. **W**at grata pōd is een colēsche pond
dat is fiorō schieldē. en in da botē bi huita pēnigen so is
dat colēsche pōd xx gract en inda birecknada bora alsoe
Its di schillig in westergo lād en in aesīgo lād is vi gract
Aesīgo litika schillig di is xii. liowēdra pēnigen dat
sit tua gract en tueer liowēdra penninge. **W**i schilling in
da botē bi huita pēnigen is een grata. Item dio cysna
inda birecknada botem is xx penninge dat sint x gract

Dyo eynde ida botem bi huita peningen dyo is xx huita penghen xiiibuite penningen een graet. so is dio eindc bi hu yte penningen oerhael grata ende tucen hu yte peningen. soe sint tria eylsa bi hu yta penningen fyf graet.

Tem in da fyf delen in woudensera deel in weimbitse ra ocel ende in da heme vor al disse delc. so is dio merck x schillinghen dat sint tuer schielden. Item vor houde ra ocel. vongera deel. van thema deel. ferwdera deel. nietzierckstera deel. en ydaerdera deel. in disse sex delen so is dio liuedmerck siow schillingen en di schilligh is sex graet. Ief bida litika schillingb so is dio merck x schillinghen. Ende soe is di schillingb tuer graet. en tuer liou wdera peninghen. **D**yo schillingb merck is xii. schillinghen. so is di schillingb sex graet. **D**io pennigb merck is viii eynsa ende dio eynde x gract. **I**o grate merck is xvi schillingen soe schilma dyn schillingb recknia bi sex graet dat is inda landriucht to reckniē huer dio merck inda landriucht steet. **D**ioe liowerdera graet merck is xxix graet een penningh min. **I**o grate merck vor al ac tergoland dio is xii schillingben. **H**weersoma een man ielt bi alda ieldū. so is dio merck tolef schillingen. **I**o reilmmerck is fiardahael schilligh en een tuede schillingb wso een mā slai wōt. ida fijf delē i woldesera deel

iefta inda hemme soc sint da ieldē in elka deel xxii merka en dio merck is tuer schieldē dat is to gara xliii schieldē en so is di arsta fāg fā disse ieldē xiiimerck en tua eisa. en di lettera fāg is ii eisa mi so x merck. **I**e di ferd in voldesera deel ix merck. **I**e di ferd ida v dele lxxx pōd en it sit riuchte ielda i veibritsera deel da ida heme also ieldē sit xxx merka en di arsta fāg is xviii merck en dū to bi

setten mit tilla kesten an dyn cerfnaima wa'd. en dyn to
legien mit reda icl bi centre tyd ende di lettera fangh is
xii. merck dyn to lasten als dio seke seend is ende di kos
kest is. Item di ferd is in weymbritsera deel sex merck,

It sint da ielden in lyowwerdera deel in fer wde
ra deel. in dongera deel in dantbema deel in tie
tzierckstera deel. ende in ydaerdera deel. dcei
sint da ielden xxvii merck. Soe is dio merck xii schillinge
ende di schillingb sex graet.

Item dae litika ielden in disse forscryouna dele
da sint xxvii merck. Ende dyo merck is dan toe
recknien bi. xxiii. graet.

It sint dac ielden in boerndeel dae sint xv merck
ende dioe merck is tween schielden Soe sit da to
gara triticb schielden.

Hyr cyndighet dat Landriucht der frcsena. ende 'al
Hyr nei sofged. Keiser. Rodulphus. boeck.

Die alle dyns wel greden die blif tho hins
En peens huer seldan

nota bene

 It sint dae riucht ende di oenbighin tes
 Keyfers boeck Rodulph⁹. deer by dete
 binna borders da by da fresē toe farra bi
 la yde. ende spreeck aldus datse scold mit
 bi beerferd fara om tria tibg. Eller aerst
 Om dat heiliche land ief bit stoe an heitē hand. Een oer
 Om dat roēsche land ieft bit wolde vander cryftē hand
 Dat tredō om dat hws bi da rine deer heert' to da gues
 sinte martine. Dat fiarde om hyara ayn fridome. neller
 b̄ya dan disse beerferd mit him naet bistacu. soe wil bise
 fā biara fridoē quyt duacen. en willetse dan disse flower
 rding mit him oen gaen. bi wil biarem ryenia en staedik
 riucht dwaen. omda era dis freescha fridomes. deer bia
 wōnen beden inda hou to roem. byda alda tyde. fan des
 pavs en konigdes iesten. bwāt biat deer bicrōzbē. datse
 wōden des keisers nathan. en ace al mara heren. wāt bia
 moetē self riucht makia by biara lādis wilker. en bi wi
 sera lyodena ende dera platenā reed. ende dy setma scil
 alsoe wessa dat bi naet ne se seth. with da ewa. ner vith
 dae alda riucht. ner to ienst godes hulde. Ieft eenliocd
 warf iefta tuer willet ene setma makia buta rede dera
 wiseria ende dera platenā. ende dis lādes. so schilmadse
 sethma wit sprecka. ende ne schilma to nene riuct halda
 Di keyser Rodulph⁹ spreckt aldus alle da riucht ende
 alle da wilkaren en alle da sethman deer di keyser Justi
 nian⁹ hecē set ende Romul⁹ bed maked en Julius en
 Octavian⁹ hecē byscreuē en bybaēd. en di keyser Ibe
 otiosius efter byscreef. ende iēna riucht deer fresen sint
 da sit maked wt twam riuchtē. deer god moysi en aarō
 Gaf vp da birge to synay. Elarō dat gaestelik en Moysi

fan des pan

dat wraldische ende hy baed hūmen dat se alda wrald by
riuchta scholdē. ende alda iene. deer an goete festa trou-
ua wolden. huāt bi selua spīeck. huaso dat riucht bilde
dat bi bidat hymelryck gena wilde. ende huasoe hit toe
breccke. dat bi hyac inder hel bisluta wolde. als hy dae
egipterēdede ida rada see. dase syne liodē scadie woldē.

Hit wil ic nu leta staen. cū wil ioe nyā setna kwo-
dwaen. deer ic hab ider keyserē boecken en̄ indes-
paus boecken langhe socht. eer ick dine setma toe samē
babbe brocht. wāt bi in manigha dera koningha boken.
screuen stond

Hit is dat aerste. datma dyne haldere aeg foerd to-
fynden. anda liode warue. iefsta anda bānena sin-
de om rehelika thing. bibala om fyoow thingh. Rota-
ex. c. ex Iris de pba. ex. 2 ex gls. c. c. Qn̄ ptū iura s̄t ob-
scura. vel vactoris et rei pbacōes sūt eque yoonee 2 eq̄
les. p̄eo ē ferēda s̄nia 2 ɔ actorē n̄i his casib̄ i tex scpt̄s.
q̄a pmciora s̄t iura ad absoluēd q̄ ad ɔdānādū. ut. d. cap

Hit is dat aerst fā da fio werē. huerso een mā leyt
oenda lesta e yude. bactso bi dā deth bi fines papa-
rede. so aechma da oenspreeck foerd toe fyndaē. Tēf-
tamētū. p̄ quo bēs ff. detesta. l. si ps iudicaciū. qn̄ agitur
ve ioffi. testō pot̄ p̄ testō ē iudicādū ff. ɔ ioff test l. si ps

His dat oder. huerso een mā syn fria bals schil bi-
radia mit liode lādrincht en̄ mit des konighes oer-
kenen so schilma bin anda leoed warue syn fria bals to-
dela. al baet bi dae oespreeck. De b vi ff. de maūmis.
le aūpe. ff. de re iudi. l. in̄ pares ff. de re iu. l. libertas. xii.
q. ii. cū ūceptor. Libtas oib̄ ūb̄ fauorabilior ē i liberali-
b̄ cau iſ pes nuero si diuſe s̄nie. pſerūt. p libertate optin̄z

It is dat treo buecrō di fria frēc oſte dī frē
ſenna willet ſpecka anda bānena ſinde. om een
aeft dattrit britten ſe. en te hia willet bireya mit
lioeda landruct, ſoe aechma biarem foerd toe fynden

Soe ſchilma dat aeft gaeſ dela. xxiiii. q. i. si quis
accepit uxorem. vū. Stat testamentū. libertas. cōiugiu.
dos Si ſunt equales. que producūtur vñz by habentur
ex. de proba. c. ex lris. de ſen et re in. c. fi. de ſi iſt. c. iſt dil.

It is dat fiaerde. bneerso faeder. ende een moe
der. tyaet tria kynden. tween ſoehen. ende een
dochter. ende bara ielderen dā ſteruet. ende bio
dan een mā nipt buta reda bedera bioren. ſoe naet dae
bioren bio babbe hei guēd wiſchelt. om dat. dat bioct
deen haet. buta biara reed. u w queth her mond. bio nab
bet naet wiſchelt. om dinc frya wilker. deer her ende al
la frowen di koningb Kacrl Ghaf. ende di koning Wyn
wyn eſter biferreciſ. wātſe agē wald lynes ende ledena.
and che foermond toe tziſane. truch dat aeḡma da fro
wen foerd toe fynden. ende dac bioren wibek. iesta cen
ſoene deer wiſe lyoed lowiad ende reder. ief dae wiſa
lioed ne cōnet naet wrean wirda. ſoe ſchil doch ter fro
wa riucht foerd ghaen

*Auctor in sup. artis
vñ jadca caſſi*

Equaliter vero succedit. filia cum filio in bonis paternis et maternis. in autem. de.
here. ab iusta. ve. s. i. insti. dc. ſuccesſo. ab iusta in pri
mū. dc. here. qualt. et diff. s. sui autem. et nōc̄y. Eredes
ſunt filius filia.

*Eni ane foermond to tziſane. Dat
moniū pbitur cōſenſu viri et mulicris. ex. de ſpon. et ma
tue et. c. cum locum. et ubi non eſt conſenſus i. ec. matri
moniū. xxx. q. v. aliter. de deſpon. in puber. c. ubi non eſt
utriſol. cōſenſus ſuſſicit ad matrimonium xxvii. q. ii. ſuſſic;*

It sint dae fiover slettelen deerly keiser Rodulphus
sette binna bordeus bi des pawes hingbnisse. dae twae
fallet aer da gastelika hand .ende da twa oenda wrald.
scba hand. Jetta sintei sex bibalde dae swerstae
riucht.dae sint fonden indei konigha boeken. iefsta ioes
paues riucht bi socht. Da tria fallet oenda gastlika had.
ende da tria oenda wraldscha hand.

D It is dat aerste bweerso tuer syden to gara sit
te sit: en nen kyndē habbz iefst hit also salt.te ley
der bides fyandes sponst. dat biara aydera. oerna oen
moerd slaeght .mit stock iefsta mit stompa. iefsta mit een
scherpa wepene. ende bia vera deda bisecka willet. soe
schillet biase sikria mit biara hand papa. ende mit tuam
frya foeghedē. ende mit biara fiover facbtū. Ende mit
twa ende sauntiga orkenen binna biara kinne. Ende dis
se maen schillet on bewillet wessa. fan sōdlika dedem.
fan moerdbrande .fan schaeckraue .fan nachtraue: fan
manslaccta. fan boerooeeme. fan mennedē .dat bi karina
festa ne schieldich se: brecht him dan des riuchtes. so sit
bia dan des moerdis alle schieldich .nw schillet bia den
ker fan trim oen gaen .deer him da konighen set babbet
boeb. bi lia wera se. datma hem in een fiore wrbarne. dā
ma een stock nyne en slema hem a fara itter berta in dat
hit tefta itta reggbe wt gongbe. iefstma biarā biara syoē
bin yme: en reine dat land en lioed. en betterie biara son
da. doch schillase des kouighes bā beetha mit tuaensanti
gha schillighē. en dii pēnigh schil alsoe denis ieldis wes
sa als inda lād ghinse is. ende schil des paues bā beetha
mit tuaensantigha pōdem agripsera pēningben dat sunt
coelenscha penninghen. ende dat moerd al euen diocie.

Ende dine manslachta myt saun ieldem En baet so bya
 deer fan lyowat dat schil an koniges wara . ne mogen
 biaet naet ielda . so schillet da sibsta beta . habbet se kidē
 te yn da ne schellet des naet onnyeta . So schellet byaet
 mitte halse beta Au schillet bya . Pena istor et alios
 rum malefactor vi insti spub iudi . §. alia deniq Ban
 beta nota de bannis soluendis in publicis criminibus p
 poc vi . S. ida lettera kest Indalade ginsc . Alio scorso
 supra de iure synodali tytulo de adulteriis .

Dit is dat ob . hweersoma dii fryafresa tho bow
 bodet acn dey . éde diin odera ende diin tredda
 Ende by dan naet cōma nel . So aegbma byne
 Ita fyaerda dey to sekane to sine bow . mit brād éde mit
 breeck . Jeff by dan ne baet . hor buus ner boſſ . So aegb
 him syn greetman . siin riucht to dwaē i da lyuedwarue
 ende byne wt oer ferd to lidsane siin lyff ende syn gued
 baet soma bym dā deth dat is boetloes . Ende baet so by
 dan deth dat is twibeet . Als ieer éde dey om comt . So
 aegb bym siin greetman toda lyued waer to layen . hor
 by beta wil . als by wrberd baet . nel byt dan naet dwaē
 so aegb siin gued an koninghes wara . Alio by dan in oer
 ferd comma . ende beta deer by britsen baet . so aegb dy
 greetman byne i oer ferd to nymen oēda opēbera ware
 al dcer byne wt leyd . Ende ielkirs i nene stoed Dat
 oeder is . Nota hic quō quis pſcribitur . Nisi ppter
 cōtumaciam . Et nō p debito pecūario . Etta fiaerda
 dei to sekane . Ipsonali actōe oꝝ fieri executō i ſb⁹ ḥdēp
 nati hoc mō ut pmo capiāt mobilia ſi q̄ possidet . ſecūdo
 i mobilia . tercio paenitut ad noia ſcz suorū ſbitoꝝ ⁊ iu
 ra ⁊ ad ea q̄ ſcribentur ſſ . de re iudi . l . a diuo pio . § . inuen

ditione. Et ut lite non atesta e quoniā. Si. Formam et
modum p̄scribēdi iudicii vide. S. ida scheltena riucht ibi
Jesma ane mā biiclaghet itta horw and biine wtoer ferd
to liidsene. Verum propter crimen capitale. Et quod
fuerit capitale vide ff d̄ publics iudic. I i 2 secūda. Edvte
quod p̄scribitur q̄s p̄ crīmīne publicoꝝ indicioꝝ capitali
ſ. pro adūterio. homicidio. mordocheo. maleſicio. et ſi-
milibus et nō pro debito pecūriario. L d̄ pen l q̄ ſētēciam
latus est tpamentū. hoc nō tēatur ut non þus in q̄zpiā
capitalem penā promat ſeu erāq̄ ſniam q̄ in adulterii uſ
homicidii uſ maleſicio crīmīne aut ſua p̄fessiōe aut certe
omniū qui tolment̄ uſ itrogaciōib̄ dediti in ynu cōſpi-
rātes cōcordat q̄ rei finē ƿiict̄ ſit et ſic i obiecto crīmīne
ſeu flagicio deþbēt̄ ut vix eciā ipſe ea q̄ ƿmiserit negār̄
ſufficiat. Utq̄ publice p̄script̄ quoct̄ cañ occis̄ ſecū
dū ƿſuetudieꝝ prie fuerit pſoluēd̄ d̄ hoc ſt̄ op̄i doc uarie

It is dat tredde. hwo di fria fresia een ſoen. bi-
ſeent. ende deer aen ſlachte w̄ ſlacht iefta w̄
da an bare kinde bira wet. iefta moerbrād detb̄

*ſam hadeniche miſ
ſide dat di riucht ſt̄ ſit
ſt̄ ſy moffa con dei ſtar
moffa my*
iefta w̄ bannena raef fan gaeflika lioden. iefta ſchaeck
raef iefta bisit mit onriuchta qued. ende bi dan wille fan
des keifers bailem riucht ontaen. ſo ſchilmet wit ſprec
ka ende him to nene riucht ſtacn hwāt hyt ſelf to britſe
baet ende w̄leren. ende ſo moten alle da ien deer w̄det
e ſoden in aldusdeenra ſoda ende alle da deer naet fri bo-
ren ſint. en alle da iene deer nene fria ſpreeck ne habbet
Wit riucht ſette di. konigb kaerl ende di paus leo ende
leo baed dit da liued to balden.

It is dat fiarde. ende dat langſte ende bildma toe
riuchte al eer crīſtus berthe hwāt bit in alla lāden

riucht was dat alle dat folck fri was deer bina roem bo
 ren was hwāt bit bildē da brekera heren en̄ da egyptera
 ende da heren fā media ende fā babilonia deer weren ca
 der da hera konig nabugodonosor deer alle heiden ws
 ende also dedent da iudā da nomēt da romera herē oen̄
 biara vald da noem bit myn hera her romul⁹ deer ta lu
 rich makade. en̄ numa deer vine pennig heet müttia i des
 keisers forma. en̄ deer hildent. l i. mit grata arbeide. Et
 ot. iustianus quā deer god da nede gaf. bwant hi da alda
 riucht ende da langa riucht ende alle da riucht deer toe
 sweer en̄ to manichfald werē biriucht te en̄ kirtc ende io
 orlef dat alk lädic wilkeren kerre. en̄ cortera en̄ bische
 delikera riucht noeme truch theer we dis lädis ende ne
 richeid dera liodena. Dit riucht biscreuē da koninghen
 pipwyn en̄ di keiser philippus deer naet inda rime vas
Dil wil ick dit riucht in disse rime en̄ acck manegera
 so samen briga wātse alle screuen varen en̄ na to samen
 brocht. nu wil ick biscriwa en̄ sprecca aldus. Hwso dy
 fria fresia dis iōdis wt geet. cft sōna schyn. en̄ cer sonna
 op gógh. en̄ to enis adcris buses geet en̄ dat i breckt. en̄
 deer i crupt wt bi dā in da bole bigisen so baet bi mitter
 ismuge syn fria hals wleren en̄ naet fora to biseken tan
 itra liocedware. aldeer bi syn riucht ot faen sebil ief bi in
 dae hole slain wt. soe is syn hals wleren. Ief bi an dae
 flechtiga foet en̄ mit satiē bnte bigisē wt also dcē riucht
 Wilkeren en̄ setina deer iwe läde. en̄ iwe lioden nette se
 ief dat di öriuchtta to brecka vil mit nacht dedi. ief bi dā
 bi gisē wt so is si fria hals wlerē. ief byt to suide maker
 deis also dcē riucht. bit ne se dat byt om hōger iesta om
 opēbere secka owe. so baet bi syn fria hals naet wleren.

Doch schil hiit itta riucht aerst bisecka. wilma him dan
nen riucht duaen. soe moet bi da manne dine scade duaen
aider deys iesta nachtis. ielkirs em alle clena teda deer
twüflic sint da schilma itta riucht bisecka: Jefter een
munter in sire müthe bigripē wirt mit fatec en mit fälsc
bede. deer bi teen babbe bina sive müta. so scilma bi op
da staepelc sijn hand aefslacn. en iest byt feert in een oe
ra lād iesta to een baet merkade. en bi dan bifisen wirt
is hit dan binna da coelscha pōd. soe schilma bi da fora
hand ofslacn. ief hit is een coelschē pōd. iesta tera bup
pa soc is di hals wrlern. is hit toe snide ende buppa dis
se bannē soe niet bi dine ketel ontfane. Jefter een
schreeder bifisen wirtb mitta wrbannena weepen aen
sine schacte. iesta aen sine serene. iesta an sine biggerdele.
deer bi bicoren baet. is hit bina da coelscha pond. so scil
ma byne sine forasta tua lid of nima. sind hit tua coelsca
pond. iesta meer. soe schilma him dac sioē bi nyma. hoe
byt naet meer ne dwē; ieff hoe byt nene man lerre : wāt
bit aller aerst wrbaeden bede di koningb Ruma want.
byne müthia heet. ende aldeer ester wrbaeden hit heite
Julius ende Octavian⁹ ende roëschaberan beida heite
na konigben ende deer cristen weren. also vede byt mit
datelica gome. di goede sinte peter deer ti rome was di
forma paus. also habbet dit soer teen. bede konigb en
biscoppen. wāt disse tua tīgh i ayder riucht wrbaden
sint. Jeff disse tneen maen ayder fan sine acmthe gheet:
nioegen stapē. en comt dā wed gaen. en sprect dan biase
dra deda ösciieldich so scillet biase sikria mit riuchta lād
riucht mit vi edē en mit saū orkenē en mit also deā riucht
alsma deer to set. hit ne se dat bia eer se bischoldē een en

oersta. ende tredda stōd. So ne mei him dat riucht naet
 helpa eāhiara goed schil oen koniges wara . Jef en
 mā bibala een mūther bigisē wt op een tolnade merked
 mit faede en falschede. en hyt dā riucht to ene munthere .
 iefta ielkirs to ene māne. willet bia iechta. iefta dat hīse
 wrwina moege mit riuchta lādriuchte . soe schillet hya
 bia beta mei hīse dan naet iechtane brīgā. mit riuchte en
 mit orkēscyp. soe schil bi self scieldich bliwa . Hwōso
 ma een mā eft sōne sedele en eer sōne op gōge ti enis āde
 ris busē comt. mit sānade sydē. ende mit weepnað hanō
 baetsō bi deer in deth. dat is tuibeet. ende batsoma deer
 wt deth dat is boetloes en freedloes . Jefhia fāda hu
 se cōmet mitta quede. en bia dan bigēsen wīrdet. endma
 biarē aet deth. so ist boetloes . wāt bia scaekrāwerē we
 ren ende babbz wrlern dat hoff. wāt alle scaekraef ende
 alle nacht raess di paus wrbeden haet

Dat is dat fyfte. hweersoma dine fria fresa wrwina
 schil. dat schil wessa om fytting. ieffbiaet deer toe.
 tlaed. Dat aerst is om moerd en om moerdbräd. iefbia
 bighisen wīrdet. Dat oder is om een scaekraef. Dat ed
 de is om tiefta . Dat surde is om faed. Dat fyfte is vñ
 street. dit ordel mogē biboda en d'waē tre riuchterē En
 da scillz suerē babba āda bagista lioedware en lyc baeg
 So mey dio dede ane stal babba en naet heel bliwa bor
 san enē noch sā tu i . bit ne se dat bi ane ander deda bygri
 pen babbe. iefta hym to saynt se . Ielkirs om nen tbings
 meima diin frya fresa wrwinna deer gonge oen siin lyf
 iefta oēsyn quede . Bit ne se dat by deer comme mytwil
 ker oenda lyuedware iefta an bānena thinge iefta andā
 bannena synde dat moet babba een stal . Uitb by dā

an da minra riucht tree daghen bitinget. soe schijmet he
itb siire gae tzierka keda eer hinc itta liued varc wiogz.

*Fay monsny doot
wesey en friomen*
Het is dat sexte. woso een ma nimpt een frowa
ende bi deer kiden bitiucht ief di man dan sterft
eer da kinden icrich sint. Soe aegh syn broder
iefta syn broders soen. da bischiruense an da guede en
an da kynden ende ander frouwa. dat him ymen twe
wald iefta onriucht ont dae kynden icrich sint hit ne se
dat dio frouwe ene oderne man nime. Soe aegh hy dis
mondsclettes fan dera frouwa een colensche pond also
fyr soe by riucht mond habbe wessen der frouwa. ende
der kyndena. Hact hi dan der frouwa ende der kindena
een wrra der biara guedis vessen ende dat openbere se.
so is bi een baclmōd. also fyr so bit bi p wat se mit riuch
ta lādriuchte. Ief di mōd da kinden to bosta iouteer bia
to biara icrem commen sint. buta rede der moder soe ne
mei dio dede naet staen want hit di keyser wrbede hact
alle needmonda. Ief hit dioe moder detb buta reed dis
mondis. so aegh dio dede eft naet to staen. want him di
keyser dae mondschip toe deeld hact. Aldcer om aegh
neen frow neen deda toe owaen buta ber mane bioe ne
mei ber wina ner forliesa. Da frowen agben da bibode
der kiden ende dis guedis. hit ne se dat biaet wielse mit
trim tigem. Dat aerste is als bia ene oderne man nimet
so ist wielerren hit ne se dat bioet biburgie. da kynden al
so gned weer toe iouwen als bioet ontfucht. so mei bio
foerd inder boda bliuwa. al ont dae kynden icrich sint
Dat oder is ief bio dera kyndena cerwe wrbrinckt bu
ta rede dis mondis. soe haet biose iefta wrloren. Dat
tredde is. ief biose in een claeftera brigha wil. so ne aegh

bia neē abbet to ðesaē eer bia ierich sit icf dat eerwe wi
 bracht is mit claster ferd iefsta mit kape als bia ierich sint
 so sec bia oē biera ain eerue . mit lioda lādriuchte . deer
 bi tīkonigh kaerl ioe . wāt alle needmōdē fan onieriga
 kinden buta reed dis mōdis . ende dera bibield dat baer
 vi pacus ende ti keyser wrbeden . So aegh syn bros
 der iefsta syn broders soen . Instit . de legi ag tutela . § . i .
 L . e . Hodie uero nouo iure auctenticoꝝ agnati simul et
 cognati ⁊ p̄mior gradu prefertur in tutela sicut in suc
 cessione in auē de success . que ab intestat . deferūtur . § . ex
 bis . ff . legi tute . l . si plures et . l . si relinquero et . Insti . de
 capi diminui . § . ulti . in glo . Emen ende ceftter susterli
 ghen fander moder sida sint alsoe nei toe dae mondscip
 onierigha kindena . soe dae fedrien ende dae susterlingē
 fandes faders sida . Ju re auctenticoꝝ ut s̄ prima glosa
 H̄it is tat aerste als ane oderne man . L . quando muli
 er tutele officio fungi potest . l . ii . et in auctentica saēmē
 tum ibi posita et in auctentico de nupci . § . si autem tute
 lam collatione . iiiii . H̄it ne se dat biaet biburgie . Ho
 ta anteqꝝ mater admittitur ad tutelā puerorū debet pri
 mo corā iuoice obligā ūs suas ⁊ renūciare senatus conf .
 velliano ⁊ abdicare scđas nupcias ut in anē ūde sine . phē
 bitōe mris . § . fi . col . vii . ⁊ si secūdas nupcias cōtraxerit
 anqꝝ pecierit tutorē filiis dari ⁊ aūqꝝ rōem tutele ⁊ totū
 q̄qt inde dō reddiderit non solū bona matris sed uitricē
 se filiis obligata . aliis penis abiectis in auē de nupc . § . si
 aut tutelā ⁊ dōz mater ⁊ pelli ut ratione in tutele reddat et
 q̄qt iuentū fuerit ea debere integre psoluat ut ibi . Soe
 mei bio foerd inder hode . Sed non in tutela quia alias
 dabit tutor pupill⁹ a indice ut i auē de nup . § . si aut in fi .

Dat tredde is icſſ hyoſe dan inden claeſter bringhe
De iure canonico mī potest offere filiuſ ſligioni in
puberē xx q i c ii z q ii c i.idem in tutoribus cū egyptur
in pntibus xx q ii puella

Het ſint da riucht ſpreckt dy keyſer roliſſ deer
bi läge hadde ſocht myt grata arbeide eer ickſe
to gadera brocht beida fā da krekēa berē. Ende
ſanda dyonifta beran deerſe ſcr̄youn badden. Ende
da beran fan egyptera lande. Da noment da beran fan
media ende makadē ſe alto māichfald. Deer efter nomē
ſe da berē fan babylonia. Aat bit dii konigb alto ſtoer
de al ot bit da berē fā athēra lād toe gader weder broch
ten mit grata arbeyde. Al deer efter nomē da beran fan
lacedemera lande hoder biiaſe gettē. ner naet ſe ſie kyr
te vāſe da iudē aeift ſcrenē baddē. Eft̄ diſſe berā. nomē
ſe da berē fā roem. da tweē berā romul⁹ ēn numā di ena
da bnrich makade. ende dy oder da riuchtfette. Da da
berē werē daed. da wordēda riucht wandeled. da ſtodi
manich ſbonē dach. Al ot bit iuli⁹ ēn octauian⁹ bycron
gē myt creſte. dat hya diine mena feid fā pardlād broch
tē to roem idat boſt. Alddeer om ſchoepma bine dine nia
nama omda teyken deer aldeſter ſchiiden ende bictē bym
augustus. Aant tween koningen baddent begonnen to
ſcriwen. da dii daed quam ende da beran beyde nam. da
waes de leyder dat arbeyd ondaen. Al ont bitb dy
Keyſer. Theodosius naem. Ende dat arbeyd ſſolz
brochte deer neen man eer ne mochtē. al ont bit to. iuſti
anus quam deerma grata dueged fan foernā ſyn riucht
bi kirthe. ende mit dueghed gethe. Aldus bise bliu
wa leet al ontſe. kaerl noem deer ioe di fridoē fan coem.

Deer eer sonder ciem weieu onder alle mannes fotem
want ioe dy dyuel dyne raed ghaef dat y mit wilker al
deet toe comen dat y dine ayndoem nomen. ih dis nor
sche koninghes hand.al sonder band.want ioc di aersta
koningh by syne tydem al fry deeld beede.wantet ioen
alderen mit dumheit wrloren beden.aldeer um schillet
bia soder twiel.da belle bowa mitta dyuel.**D**it stoed
dy leyder manyghen schoenen dach.al ont ioe god syne
gnade ghaf.sinte Willibrord bi iw sante.hoe bi ioe dat
leerde.dat y fanda nordска diuelen keerde.dine raed by
mit io noē:datti toda roëschba berē coem.en iowen tins
euhe tiende:daise ioe bischyrmden fan des nordsha ko
ningdēs handen.dis tiende waerd sonderlyke ontfacen.
wāt y warē cer fri borē heran.wāt ioe di aerste konigh
est dae floede.fri veeld hadte.en iena fri ioun bede as ya
lād.al ont y mit rede in europa comē.aldeer y dyne ayn
doem nomē.al ont ioe god sine naede gaf.dat y da hec
ferd foerē in dat roemsche lād.en dae burich wōnen toe
iwerhād.ende dyne heidene daeds loghē.deerda bnrich
bera n werē to roē.al deerom coem y mitta oerdele toe
dae fridoeme:deci di leidez langbe was wrloezen

Dil wil ick ioe dit laeta staen.ende wil ioc ny le
ta foerstaen.hoe da alda riuct waren daen.wāt
se da iudan.ende dae greken aerst bigonnen.dae iocden
screuense fā hermoyscs boecken.en da greken fan biara
wys docme.ende fan iudaesche scrifte.ende da heran fan
egiptera land:dae greken dat biase bynoemen.ende aec
maekaden toe riuchte.bwatsoe biarem nette tuchthe.
wantsc dat byscreuen anda dyonistra.ieftse dede enich
man oenriucht.datseet oendae dyonistra byscochtbe.

Hu wil ic ioe disse flower tingb bi tioda deer ick
ioe om bodet hab^t Dat arste om dat heiliche lād
toter selua heerferd schil y helpe duaē, truch^t da
ecra des biēlscha faders, wāt byt io wal lania mei war
like, di konīgb fā himelrik, wāt bi dat selue lād kaes da
bi byr nedir an disse wrald cōmen was, wāt bi ons alle
Icesde sōder tui wel fāda heiscda diuel, ief ēmen dit land
wold winen fāda crystēa bād, so moetewi deer vñ alle
ſtua doed, en̄ lesa ws uter fiādes noet wāt bit is warlik
onsis saðs eerue, an biēlrik Dat oder is om dat roēsche
ryck, ief bit wold fād crystēa bād, en̄ selschipia with da
heideā bād, bi rede en̄ bifalsche^d vera quade roēra, wāt
bit heider also fallē is al cer, so sel y een heerf^b fara mit
ta paus en̄ keisere, wāt bia sin twarē iwe riuchre beren
nelli disse heerf^b naet mit bi duaē so mei io di paus bislu
ta di eniga wei deer tida biēlryc leit, en̄ y scill acc alsoe
wal fira ōda era, deer io dā wdet veen, ida roēscha lād
da io di fridoē ioun ward Dit is dat, iii, viii dat bws bi
da rie, ief dat enich lādis bera wold oēfaē, iefsta site mar
tine wold ūriuct duaē so moetti deer focr staē, mit cref
tliker bād, wāt bi da sloetelen feert toe iwer sicle in dat
paed tida lesta ordele Dit is di fiard, deer ioe selue to
beert, endē y oen gbaē schiliet, ief y ith gode willet hab
ba dat himelsche laen, en̄ da ewigha crona ontfacn, soe
moetti strida with da nordseba hand, endē mitta suer
na hand om iwe ain land, endē om iwe fridoem want, y
noemen diine fridoeme aller aerss, dae noe wter aicha
coem, wāt I sint fan koninghes slachte wt voeren, fan
Sem, deer di aerste koningb waēs efter di floede, deer
dis wrald enich kaes, want by ioe allen, fri wessa heet.

Da dionisstra bituon ghen syfteen crona hoghe. teermā
droeghe esfr egipto mit folia loue. wāt dioe falsche mū
the i egipto wrbaedē waerd aller aerst. Al byz ester na
ment dae heran fan media. dit riucht an biara wald. en
de makadense al toe manichfald. neida ebrawischa siðē
wantze alle nacht dedē wrbeden beden ende alle heidē
weren: doch se dat toe riuchte bilden. endē ielkirs litick
bifinghē. Dis wald stoe naet langhe an biara band. al
byr ester soe nomen dae heran fan babilonia. ende riub
tense bibalsum allerlikum aermen ende rikem. huaso da
folke wilde onriucht duacn. dam deedma dat hoefd off
slacen. want alle schaeckraef. ende moerdeda wrbaeden
beeden. ende se dat riucht feste bilden. al out di selue ko
ningh coem. deurse alle wei noem. Al byr ester noemeu
disse wald oen biara band. dae heranfan atbenera land.
ende maekaden dae riucht weeder: deer di koningh fan
babilonia hadde toe britsen. want biaſe weinten oenda
latinscha tongha. boefe nene heiden to breeka ne moch
tē. wātse dae riucht setten aerst. huaso mit tieſte woer
de bighinsen. datina him syn riucht dede. disse heranlde
bilden dit riucht mit eeran. al ont bit dae lacedomera be
ran noemen au biara banden. want biaet bilden mit sca
den. want biaſe hodder ne getten. ner toe nener dueged
setten. want biaſe alsoe leten staen. onſe dae roemeran
noemen aen byara banden. deurse ioe fan commen sint.
wantse dae roemera heran getten. ende setten. ende kir
ten. ende aeck soe bandense. ende bischirmdense: by die
balse. datbia emmen toe breeke. wantse aldeer worden
gbaederet. ende aldeer scillet bia warda toe britsen: eer
dae tongvista dei.

Mw horet ho haeg byt io biseel.bi synre crona.en bi tv
bymelryck scoē. Dit stode manich sconē dach al ont ioe
di diuel daer to brochte.mit synre falscheit en mit iwer
dwombeit.dat y deer toe kamē dat y die a yndoē noemen
fan tes nosiche konighes handē. ende dedin al mit scan
ten dat ne stoet meer dā eeu half iaer dat y ioene riucht
sloeghen daeo.ende brochten synner frowe in grat' need
en y iwe fridoē wed' noemen. al deer efter stoet manich
scoenen'dach.ont bit mit dwombeet vloren waerd. want
J. alle beydē wortē.en mit riuchte des dwels knechtes
wāt ioe di konigh al deer toe tuāgh.en al deer efter toe
maich arbeide.en dedi manigdē leide.dit arbeit was to
gract. neen man can ioe waerlike seggen dat. thi leiter
manighē sconen dach.al ont. J.to rome quaēn. ende yt
fa Raerl hādē weeđ naemē. wāt bit ioe dy paws byfcel
dat y bilde iwe fridoē ful waerike.býda bagba byélyk

Dit leta wi ny staē. en wil ioe mine fyf seidban
kōdich duaen. Dat acrsie dat ic wrbanne alle
mūtha an iwe lād. bibala da seluirna . wāt bit
dio haegeste is da bā ic io to haldene. Ick wrbanne alle
indyckē. ende alle dāmen wr een dyep.ende wr bānen
farā thi da kerbone. iefsta tēda tolnate merkaden. iefsta
to da syle deer dat wct̄ iot rēne schil. Da indyckē iefse
macked sin buta reed wisera liotena ende tes lādis. en
dera papena ende platena en by dā birawie da se burich
dis wirkis. so ne moet hy naet staen bliwa. Ick wrbāne
dat da burich ymmer dytze iefste dele dattz salte' wetter
in gōge. huaso dat detdi schil beta mit tri colisca pōdem.
Ick wrbāne datt' nēmen baectie da heerstreta. deer gacō
trich dat lād. iefste to een tolnate merkade. ofta toe enis

godes huse. **H**waso hyz wald oeu det. di schilt bera mit
 een coelscha pōd. Ick wrbāne alle needmōdē fā oniceri
 ga kynden. buta rede des mūdis ende ter bera. Ick wr
 banne dat deer immen aen iena lande myn riucht nȳme.
 mit waldo. iefsta mit falscha rede. iefsta mit bede. iefsta mit
 cape. **W**er bit schillet wessa da iene deer wise liocde en
 de platen in settet birede des landis. en̄da schillet wessa
 buta also dena deden. als ick buppa biscrioun babbe. ief
 bia meima wit sprecka. Ick wrbanne kerck ferd. bof
 ferd. soene ferd. **H**waso vera trya enich inbrect. so schil
 bi beta dyne ferd mit sex coelscha pōdem en̄ triin bocta
Hwaso i een bws ond een binē an nachta. stolkēs daed
 slacht en̄ bi syn riucht naet wrlerren baet. soe is di ferd
 sex colinsche pond en̄ twi heet. Ick wrbāne alle falsc
 ka wilkarē. deer dat neste lyf onterwia willet. want di
 wilker seit with da ewa. ende with dat alda riucht. en̄
 with godes bulde. wāt dat neste lyf dat eerwe aegb. soe
 fyr so bi fri borē see. ende byt naet wrlerē baet. mit tri
 thigē. mit mordbrād. mit manslachta. mit falska wrzeed
 en̄ lyff iefsta an guede. en̄ dat openbeer se soe baet bi syn
Nā wil ick dit lata bliwa. en̄ nel riucht wrlern
 io naet meer scriwa. **D**och wil ick io tīgb bibāna
Huāt alle da rincht ende alle wilkaren deer i we lād nec
 te sint. so fyr so se wit da ewa naet na se setb. ende i we
 fridom ende mene rede en̄ mene frede. en̄ mene beerferd
 mit i we saun selādē. om i we fridoem. dat byfalle ick ioe
 to baldane bi i we halse. ende bi dac himelrike. en̄ bi ion
 re siele. ende bida lesta ordele. **H**wanceer Jane bera wr
 io tziese. i we himelryck. I wrliese. Ick wrbiede io dat
 Jeniga lādis bera i we tins. en̄ tienda. mer da riudhta

a myser d'ouer
hof schielda. en da iene deer dat koniges teike mit bi brige. Al hyr eest wrbiede alle konigē en alle lādis berent dat in imen wald iefta ūriucht dwe an iwe fridoē huaso bit io det buta iuwe schield so haet bi sū haud wlerren with da roēscha herē. Nu wil ic io iou wa een traest en een helpa so fyr so y deer om bidde to almania dat ko nigbryek. Nu wil ic fā io scheda di rika god bivoed ons bedem. da fresē nomē orlef en forē an biara hof en di keiser en twara deer was een fri borē hera dit was ida tredda hōdersta ieer. an sinte iobānes dei to midda some ra efter kaerle deer fresē dine fridoem io da disse riucht worden maked. en disse bādiefta wt ioun

Du wil ic io tria tingh cōdich duacen deer io di kō nīg to salē haet condich daen deer melchischedch was naemd. nu wil ic corta disse dichta en disse tingh bē riuchta. Dit is dat aerste. Huer so di fria fresā is eens mit falsebeed bifaen so moet byt twischet weder iou wa en een ballef colischa pōd to frede bāne. aldus is dat acr ste daē. Dat oder. hueerso di mā mit falsebeed wt bifaē so moet bi sex grata pōd iaen en biara fridā weder nima en iiiii colischa pōd toe frede banne duacen. Aldus is dat tredde da orem lyc. en sinta nede deer ioe di konigh fan eberub haet cōdich daen dit moten alle fresē ūtsaen deer sint fri borē iefta fri spreke babbet ūtsaen. dit is om dat koniglike slachte daen ende om dae ienne deer conath da riuchte wrstaen. Alle disse ban deer in disse boke sint biscreue da schillet wessa bida grata pōde dat pōd schil wessa bi xx schilligē dach schillet fresen nedena nyeta.

Hodus spreec di keyser philippus en di Konick theodericus ende di paetus. alexander ende spre

ken fanda warden deer bya fan dae guede: Sinte peter
bearden ende seiden dat dio wird scholde dat riucht op
nima al tida bibala om fyf bischedelika ting. **D**it is dat
ærste. **H**ueerso een man iefta een frowe leit an' lesta ein
de haetsoma biarem to aeschet ende sprecket bia dannē
dat hit wrgolden se dat wd moet staen . ende baets so bia
sprecket dat moet babba ane stal. al is hit naet redelike
daē so moet hit da wird neder slaē wat byr steet scriou
fan inda lesta dei schil god riuchta da heemlika ting de
ra liodena ende openberia da tochten der berten. **I**n ul
timo dic indicij indicabit deus occulta hominū et maiest
tabit cogitationes cordium. **D**at oder is. **H**ueer so een
man ende een vrouwe dwaet een trouwa nyster neē mā
ouer. willet bya dan bisecka soe ontgongbse mit byara
sextierhand dat riueht moet da wird neder slaen mer bab
bet deer wr wessen tueen man soe moet hit staen . want
deer street fan scrioun inda ewangelio. **T**ueer menscha
riuech of tree is weer. **I**n lege mea scriptum est quod du
orum hominum stat omne uerbum want. fan der falsck
veed street scrioun aldus. Fulla sonderen schillet op staē
inder oprisenisse der daden ende des ordels ende gbaen
fan pina to pinen. **M**ulti peccatores resurgent in resur
rexione indicij et ibunt de suppicio ad supplicium. **D**at
tredde is. hueerso een man faert in een oer land iefta in
een oer kerspel ende bi een tingh nimt. ende feertet mit
him iefta dattet him ioun wirth . endma him dan eefter
comt ende mitta guede bifucht . ende tiucht hyt dan op
een orem so mey hyt ontgaen mit siner sextierhand . **A**ll
ist naet redelike deen . doch soe mey dit riucht da wird
neder slaen . bwant inder koninga buccke scrioun stect

Dy konigh fan babilonia en syn forste en syn folck. co
men ende seldē da weer heed to fara dat ansicht des vor
ste riuchters. en bi iarden ydele afgoden. Ende baeden
oēn da go'dena sela deer dy konigh sech heed. deer om
foerderf di konigh en syn folck fa honger. en god hdek
te syn ansicht fan himen. wārse qualibe wrochten. Rex
babilonie et pncipes et populū eius venerūt et vēdicerūt
veritatē an faciez sumi iudicis. et cupierūt prava iudicia
yooloz. et adorauerūt statuā auream quā p̄stituerat rex
ppterea sine racione. rex et pncipes eius perierūt fame.
et deus abscondit faciē suā ab ocul̄ corz q̄a male egerūt.

Dit fiarde is. hweerso een man en een frowe duact
to gara cleppen. iesta dio frowe sprekt dat bio see mit
ene kindā. ioff di man biseckt dis manda. so ontgonge bi
mit siner seluer sexter hand. ioff hi iecht dis manda. soe
wite dio frow da stonda mit berrie sexta hand. en di mā
di nime dat kyud. allinna wāt huit self alsoe meeride
Dit sint da fyf riucht spreck di keiser Frederick deer
da wird schillz neder slaen. elkers om alle ting deer ūde
lie sit moet dio wird foerdgaē. Also moetī alle d̄c ieē
deer riucht wrstaed ende willz ūfaen. konet biasē naēt
wrstaē also motē bia thenc mā faen: aeck so moter neen
mā fāda riucht gaen. sōder orlef. wāt deer steet scrioun
wesset ūddentich iēna wrstē Øbe. p̄posit⁹ vr̄is En ier
koniga bokē steet scriou dat dat folc gīgh to b samuel en
seidē dat bi himē i konig io deer bia mochtē ūdelic ūd lib
ba. en di konig scolde vessa also deē dat bi kude riucht v
staē aec ne schil bi bi a nen arbeid bisuera. en nen ūriuch
tes pligia. samuel spreec wēb tida folke bi wolde bi dat
riucht bisiwa en jaē deer bia ūdelick ūder libba mocht

Wer fula des folkis en wolden bim naet hera ende sei
 den seth ws en konig deer ws biriucht. Samuel spreck
 weder ellick gōgh in syn hws. Plures aut noluerūt
 audire vocem eius sed dixerūt. cōstitue nobis regem. et.
 Aldus mogben bit alle liocd wrstaen. deer riucht villet
 onfaen. ioff bim enich thingh comit to. decima sieldē wr
 nimt. en ne conet biaet wrstaen. so schillet bia nei biara
 psters rede gaē. willet bia ſdelike libba wāt dio riucht
 firdicheed wrsteert da ūriuchtſirdicheed wāt i ws hera
 passia leſtma dat herodes god wrſmaide en god sprecc
 to pilatus. Ic bin di wei der wird. ende liand. En s py
 latus wrſmaide god mit ūriucht ordel deer o wrdeſſbi
 en alle ūriuchta riuchteren mit him in euelick in lika ſec
 kū. Et legit in ſpassiōe dni Sprenit cū herodes cū exerci
 tu ſuo. Et eciā pilatus ad eū ait. Quid ē veritas. Et do
 minus ad eū Ego ſū via. veritas. et vita. et tamen ſpreuit
 en iuſto iudicō. ppter ea ipē perut et oēs iuſti iudices cū
 illo in erñū. et cū vna racōe. Jeſter enich landis hera. iof
 enich riuckter. detb een naēlick ūriucht. ende bit bifrou
 uet wt openbeer. di baet syn riucht wilerzen. ende syn
 era. so ne thoerma hem naet meer toe riucht staen. wāt i
 der appoſtela bucken ſcrioun ſteet. Pilatns is wt gin
 ſen fā ſine tinghſtoel. en ſinghb nei ydele ordelē ter hellē
 ende nimermeer weer to cēmen. Unde in act. appoſt.
 Egressus ē pilatus o ſtorio ſuo post praua iudicia. et.
 Alſo wel ſo ſchil di icn' om ſiaen huā byt riucht ion. bor
 bi aet ſdelic libbe. nei bi naet redelick libba. ſo moet byt
 riucht en orē iaen. ſo ne baet bi deer nen ſchield fā. wāt
 deer ſteet ſcriou di qua da redir en di quaeda tedit ſchil
 let mit liker pina pinigg wirela. Lōſéc̄tes ragētes. et.

Hyt biginnet da mercked riucht.

Dat is riucht dat di schelta moet tigia en tigh
halda. to alle merckadu teerma wtfirdich oen
is. hwanneer so bi wil. dat off nima hor festa
ner fira. om huis om bwistede. om bovel. om lama. o tief
ta. om falscha wichta. om falscha ielna om onriuchta tol
na. om fact om screed. om falsebene brad o moerdbrand
en om alle tigh. deer da mercked to heert. mer o nen ecf
we deer in. dine mercked heert. en bina der hemeric leyt
dat scilma riuchta als bit to ladriuchte heert.

Dwaso eca bws an ene mercket selt en bi dine
steed bihalt en di caper vine sedel foerd bitigz
cortera iefsta lagera so selma dat bisepta oenda
banena tinge bo lange biara eental were ief di seller moet
dine caper of suara huā icr bi wil mit alle riucht
Ef een merked ma een steed heert en bi deer also lange op
sit. dat bi queth dat bine caped babbe. en di ora biseckt
brect di capere dis aefte tiges so aeg di ora dat fri en tri
ra icr beer soeder eed. also fyr soe bise aschia wil en als
bit ald' biradet wt so aegh di schelta fyf schilligz

Dat is riucht dat om huis stedē wita schillet sau
synre buren. ende twee schepenen al soe fyr
so bia ayn stedē babbe ander buirschip hor bit
caep se soe beerd we. en dat schilma oeda tige op brige

Dat is riucht deer mit falscher meta oenda mer
ked bigripen wirt iefsta an onriuchter wichta
buer oen so bit is oriuchtelike deen so aegh bi
om dat oriuct da schelta xxi schillinge to iouwane also
fyr soe een scheppena ende tuer tro we buren bitingha
wille en in dine merked a's bit wilkared is. so is di wil

ker alsoe graet als bine dac lued mitta schelte enigbiert
Om wanmeta saun schilling; da schelte ende tida mer
 ked riucht als bit wilkared is.

Man bieres wāmēta buaso drickt lessa so mara so
 ne thoer bi dat naet ielda also fyr so bit binnā da
 bierhusē eniged se en mit riuchte bifulged so aeg di schel
 ta tueer schilligē dis bānes en di merked syn riucht alset
 wilkared is. sprekt bi buta huus om wāmēta .soe is di
 rupper nier mit ene eed to ḍōgaē dāma mit eniga riucht
 se to wrwinē. **O**m da ielna is dat selue riucht.

Ef een mā mit fade en mit scredane biginsen wt deer in
 dine merked heert Rimpima dine fader onder hammer
 ende onder tāga. Jefta dine screder öder dera schera ief
 ta onder sine falscha onder ke soe ne hcert deer fordera
 neē riucht to dāma bim da fordera hād of lee wirth bit
 solbrocht mit riucht so aeg di schelte dat gued to bisitta
 ne to beerna hād en da treftiga weder to delane en deer
 aegb di aesga bim een ferd oen to delane also fyr so h̄yt
 wille suara tueen tro wa scheopenē dat bi riuchtelyc ont
 sīsen sc. **G**irter een munter buta der smitte mit fade bi
 gripen soc moet bi riuchtes bruken toe enc swið kempa
Om dine scredere also .

Man wa deer inda merked lauwiget wirdet
 Soe aegb di eerfnama dine schelte to da huus
 to balianc dat bi him riuchtes helpe det hy dat
 naet ende di schelte dat wraeschie om dat bodel .so aeg
 bi sine bānere toda fordel to se ynden datma bim a fara
 wt achtie fyff schillingben wātse bit him an raeſ balder
 Nu aegb di schelte dis fyarda teys thi tae fordele to
 commen en sines riuchtes te monien wer wet hūſe him

So aegh di aefga to delen dat bi in fare. ende mi t synre
fora hand syn riucht wt achtia schil. wert bi immen mit
wald. di acch to iowane .ii. pōd

Rympt dy tolner riuchte tollē .en him tre schepnē
bitingia willet so aegh di schelta. foer alle da deer
bi tollē wr laet fāda fordele fyf schilligē. dat schil di tol
nei iowa. iefta mit riucht wara mit ene swird kēpa. ief

Dit is riucht. om ta di aefga deelt bi .xii. eden
moerdbrād anda merkade. wrt en mā mit moerd
brād bigripen. so aegh di schelta dine ker hor bi dine mā
bwe. danmē blynde. iefta barne. iefta an elēde scinde. en
syn gned heert an koniges wara en an heerna hand. scit
met een man op endma dat naet wr weer weet. so aegh
men oen to tingiane mit aefta tigbe. emmer wr acht dae
gē dat ne mei of nima ner fira ner festa wāt hit ida merc
ked schuin is. So ist riucht toda aersta tige. ist een eerm
man dat di schelta aeg bi onder burga to bringē al ot bit
bitingz is. ne mi bi neen burga wiha. so aeg bi to swar
rane so aeg bi to gaen danya. ot tida nestatinge. so aeg bi
di schelta to adert to brigen. al ot bit bitingz is. Ist een
ryck man deermet oen sprekt. so moet bi burgia op syn
ryk. al ot bi mit riucht fri wrt. iefta inda schield dwōnen

Hyr bighinnet da suarta swingben. wrt

Dit is cen riucht suart suēgb. Huaso fiucht wr
sette soen. wr suerē eden. en wr keste mōd. so
baet bi britzen dine heilighe ferd. deer bi selue

Dat is en suart suēgb huaso dat riucht wilkared
brect om giricheed iefta om ielkirs quada meniga
so breckt bi dat deer god selue baed. to tuang dera sōde
na. wāt dat riucht helpet dam deer him selm naet helpa

mei. bit scept riuchte wreeck. opda schieldende bit bi

Dit is en suart suingb. huaso schirmt da o'schield
syn riuchta syd wrieth so liket bi iudas deer god
selua wriced. deer oyn freed keste mitta mond. en dyn
weer to breeck. Huaso deth disse suarta suinghe. iefta an
der de da disse lycck. deer aldus quaed sint. so met him
neen pster nen hermscheed scriwa. bine seke dinne paues
to roe. iefta syn wieldiga boda. en him di paus. ende dy
pster sine hermscheed scriwe ende sette. nei nedē en ney
riuchte. al ont dat. schel hi buta kerka staen ende nen ma
hyndera coma. dan datter a twischa se nioghē feet. bine
moet neen paes nima. als dat ander folck bi schil to iens
syn stef passia. deer bi oenter hand haet. en bi mei nenis
orlefs nieta. bi schil magra duget missa deerma ider cris
tenheid deth. wat bi batt him selff deer wt brocht mitte
quader deda.

Itez dit sint da saun suarta suingen
Huaso deth moerd. iefta moerdbrād. iefta bōdena scaec
raef. iefta scaeck raef in gastelika logē. iefta gastelika lio
dē dulghet. frase des liues. iefta daeth. iefta ane slachta
slacht wr sette soen. wr kesten mōd. ende fuerzen eden
iefta huaso een gastelick bibodene onfucht mit symonie
dit sit da saun suarta suingen. deer nimen oenbinda mei

Myr biginnet da scaeckraeff bihala di paus

It is een schaeckraef. Huasoe faert obirades
mit onriuchter wald. to een standen hws en
deer binipt da liodē biara gued. deer scholden
biara lys ass fed. en da seel fan reda. soe brincht bi him
self in dera schakera riucht mitta raef. Jef bi deer to bi
tiged wt dat bi mitta fia beta schil so schil byt al tuibet
beta en dinne ferd tuifald alst da liued wilkared habbet

I It is een schaect raeſ huaso facert to een dirawed
ſcip ſbiradet mit driuchtē wald. aldeer di mā leit
ðriuchtē nerrīga deer bi of ſculde ſū lyf ſeda en̄ da ſcel
ſā reda ſo bricht bi bi ſelua ida ſcakera riucht ief bi deer
to bittet et dat bi mitta fia beta ſcil ſo iſt tuibeet deer bi
det en̄ diū alra bagista ferd tuifald alſt da liued wilkarē.

I It is een riucht ſchaeck raeſ huasoſe fiucht oen̄
een fieldſarane mā en̄ oē kramerē en̄ bi ā riucht
ta nerrīga iſ en̄ nimt bi ſū gued of deer by ſcol
de dat lyf ſā ſeda en̄ da ſcel fan reda ſo bricht bi bē ſelfi
da ſcakera riucht en̄ baetſo him di ora mā det dat wter
needwer dat iſ ſēder boet en̄ ſōder ferd.

D It is riucht deer ſū godes huus ſeka ſchil em̄
betterīga ſynre ſōdene ſo aegh bi ferd deer. en̄
dana ſo huaso bi ſchadet inda wei an lyfi ledē
en̄ in gued ſo iſt tuibeet ende di bagista ferd tuifald

H It is riucht deer ſyn ſind ſeka ſchil em̄ lainga
iefta ðnetticheed dis heiliga ſindis ſo aegh by
ferd deer en̄ dana huaso bi quacd det an lyf. en̄
an gued ſo iſt tuibeet en̄ tuifald ferden.

H It is riucht deer ſū tigb ief ſū wſ ſeka ſchil om̄ la
inga iefta ðielkirs treft dis belga riuchtes ſoe aeg
by fard deer ende dana ſoe huamſema aet detb cen̄ lyf
iefta oen̄ ledem iefta oen̄ gued ſo iſt tuibote ende di alra
bagista ferd aider turſald als da liued wilkarē habbet

H It is riucht keninghes ſetma. dat iſ treft dat met
halde da onriuchte to pinen .en̄ da riuchte liodem
to helpe wāt koniges ſetma dat iſ riucht also fyſ ſo kīt
naect ne ſe ſetb to ienſt da cwa en̄ to ieſt dat riucht

H it iſ riucht als ti grewa in dit lād cōpt en̄ bi vrba

riga liued schil seka so schil bi sū fana deer di freda
ida lāde warat widekin heet. di forma aef ga deer di aer
sta doē deelde bīna dac freeska merkum

Hyr biginnet da wilkerre fā op stall' bame

A dei noie amē dit is di wilker deer vard eniget. m. ccc
en xxiii des lettera deis eft site läbt? dei en wi elsgze mit
ta vi zelādū en tit riucht ti baldē. io arste seec icfē eich
lādis bera wil enich zelād schaya iesta schanda bit se bis
cōp ief grewa dat wi se alle mene in rede en in dede mit
līue ende mit guded usen fridoem to bihaldē. **D**io oder
seec is .datma alle stellen tingh hoe teen gued bit se al
deerma bit fynt dac riuchta band weder thi iaene sōder
leesne ende huaso dat gued ief di tieff ontbalt mit wald
di schil dat gued weder iaen en dæ riuchterē xx merka
fā ruwe ende fan rawede gnedē schilma aldus deē gued
riucht halda. **D**io tredda seec is datma alle baerne deer
nachtes brand duaet. en di deer deis brād owe di ieldē
saū fald ende da riuchrerē xx merka en huaso dé moerd;
brander ötbalt oyn schilma piniglia also als fā da ötbal
derē bische is. dit schilma balda fā da nottredderē also
wel. **D**ioe iiiii seec is huaso syn bera wrreth iesta selff
daed slacht om gued iesta syn friōd di schilma piniglia
als di moerdenaer ief als di nacht brāder also fyr als hi
mit riuchte wrwōnē wirt. **H**uaso monikē iesta iōcfrou
wē ötbalt deer fā biara plate monet sunt ti klast ti kom
mē di wrbt xx merka huaso bidere toat hise naet redelic
biriuchta moet di wrbert also wel xx merka. **D**io fysta
seec is huaso een papa fuct mit wield di schil bi to bet
riga iaen x merck en da riuchterē alsoe fulla. **D**io sex
teseece is huaso een riuchi' daed slacht in dac wei toe op

stallis bame aldeer iesta dāne so schil bi bi ielda mit ill
hūdert merka dē baudel da berū en dyn baudel da riuch
terē Elkers liued deer deer gaet da ieldema mit achtiga
merkū en da riuchterē also fulla. Dio vii secc is buc ze
lād orē een mā of slacht so schilme ielda mit. lx. merkum
en da riuchterē also fulla. Dio viii seec huaso da riuch
terē i sū dele wrberich wirt edma da oder zelād ti helpe
ladet also manich so deer kōpt dat aeghōdert merka fā
da wrberiga ti vrbrīc. Dio ix seec is huaso des bischi
nē wt. dat bi vepen drege di wrbert syf merck. Dio
x seec is bwso een riuchter ūriuchte riucht ieff fynde dy
wrbert xx merka. Dio xi seec is datma dīne ferde ion
welick balde ende aldeer epenbeer stryd' iesta sanis dat
schillet da riuchteren riucht sena iesta bia sint menevich
Dio xii seec is huaso een leka daed slacht di ieldene mit
vii ieldū en di iowe da riuchterē saun ferdē. en lamthe
ende oder dol gingba da schilma al soc wal saufald beta
Dio xiii seec is bwso een papa daed slacht iesta dy
ken. iesta subdiaken di ieltase mit tien fulla ieltem. en
mit tien fulla fertum. Elkers biara dulginga betma mit
tien fulla botem. Dio xiv seec is hueersoma cer knap
pa iesta een famna ti bede iest iesta nimpt buta rede des
mōdes ēde sibsta eerwena di baet wrberd hūdert merk
en dat kyno weder op syn guet bi bode oera riuchterā
ende da kinde da wald ti betane als di alte wilker seyt
Dio xv seec is fālāde deerima kapet iesta selt iesta wā
delet dat di nest se ti vīnane ist bera iesta fro we deer fā
da fedriē ief fā da swō sida wt kōmē se hit ne se dat di o
der niaer ida sib se en ida leger dis lādis en sint bia lika
sib dio swō sida en dio spidcl sida so is nier dio syd sida

Dio sexta seck is dat alle la wa deer la wiget wādet
 fā gode , datse aldeer la wie deerse di daed brēgve bit ne
 sc dat bi op syn lesta tiid mit sūn bigetria rede oderis or
 dineric bwāso dat i brect mit ūriucht wald di , werbert
 xx merka Dio xvii secc is dat alle ferdā stāde deer
 da gricrmā duact sōder wādel bit ne se dat da efckōmen
 de i inchterē bi rede iiii dera wiſera papēa en̄ en̄a plat;
 i da vele dat een dwe ūepēbē netreft en̄ netticheid ende
 se bit dā veer riuchte due. Dio xviii secc is huaso i . man
 daed slacht wr sette sone en̄ swērē ede en̄ wr kesten mōd
 di schil wt messa ieer en̄ dei buta lāde en̄ di paus ti sekā
 icsta syn bode. en̄ aldeer ti absolucrien bat by een stheen
 huus dat schilma thi werpa . baeth by een holtey huus
 dat beert oē hof en̄ an koniges wara Dio xix secc is bua
 so orē agen wtbrecht foet offle icsta bād of kere nose . ief
 ta tonge icsta were dat betma als een daeds lachta Dio
 xx seck is bwāso wt disse mena netticheid en̄ ordineri
 ga en̄ wt dissa settingba selschipet ende reth icsta swert
 fiucht icsta hindreth. di werbert wit da riuchterē xx mer
 ka. ende huaso disse ienselscbipiga en̄ ienswīga naet of
 ne leth di werbert also wel xx merka. Dio xxi secc is om
 dera browena bede Dio xxii secc is om da monta Dio
 xxiii. secc is buck zelandre faert in een oer seland om cla
 ge mara of mīra soe schillet him da riuchteren bina trim
 deghum helpa boder redis ief riuchtis duase dit naet so
 schil di clager wessa op des greetmās kost en̄ syn̄ siana
 al ont dio claghe eint se aider mit rede ief mit riuchte is
 dio clag mire so acbt merck so schilma thi da oen̄ puiga
 ief ti da sikringha babba sex burē en̄ vii sibben en̄ een̄ op
 stallings. isse mara so schil bi babba ii opstallingen ende

ferke syp 3 17 m.

daē schillen wessa fan daē lande. dier dioē claghe oēt is
Dio xxiii sceek is ti. der nia settiga habba wi alle meē
lyc set dat elck riuchtar deer swert thi da riuchte thi op
stallis bame dat by to paeschū deer cōme ende festgade
ende creftgade alle da secka des beiligha ferda so fyr so
bi riucht edich bliu wa wil.

Hyr bigint een cleen tractaet fā da saū zelādē des. gā
sen lādis fā freesland mei syn tobibeer en eylanden

DAt aerste zelād dat is westfreeslād bi dio oō
sida des zees als. Hoern. encbusē. medēblic
rē hwelc di. grewa fā bollād him bact oēr
denich maked baet alder aerst.

DAt oder is streckēde fā starē to liouwōd alse west
gn ende doynga weerftal weimbritse. mit al hya
ra toe bibeer.

DAt tredde is beten aestergo mei al smellinga land
boerndeel foerd meer. bādmare. baskerwald daē
necersta walden en rauwerde. actzes pel. en colmerland.
Disse twa zeelanden als dat oder en dat tredde sint eta
fry. en oers neen bera bicannet bibalua diin. keyser des
roēschchen rikes. Mer ôtellika schada en manich oēfiuch
tinga ende grata bloedstirringha habbet disse läden lith
om dine frydoem to bischyrmen. hwelck hem is ioun fā
dine grata. Koninck. Raerl en deer to manich sueer stri
de babber slain ienst dine grewa fā bollād oē biara lād to

DAt iii is stellighwōf. scoterwōf. kuner. bischyrme
syl. geethorn. fullēhoef. steēwyck en al drētlād dit
zelād baet bituōgē di biscop fā vtrecht als drēt steēwyck
fullēhoef. geethorn. en kunersyl. mer stellichwōf. schoter
lād disse twa sint eta fry. en grata anfiuchtinga mit grā

Tu orlogē deer bia habbet hād to iest dat sticht fā vtrecbō

DAt fyfte zeland is. Langwald. Freedwald. Hu
mers. Wydach. Husinga. Sywellingha. Brem
ghen. Aeldambecht. Reyderland. Aesterwald mey al
da waldē deer aldeer bi lidset tuisscha da cemse en west
falen dat maeste deel fā disse zelanden is eta fry ende so
mich sint onderdenich ioncker. kene en gre wa vrick en
sommich sint da groninghera onderdenich.

DAt sexte zeland is. Eemda mit al eemderlād. brok
mereland. Aurikerlād. aestergha land. beerlinger
land en dole. noerder land mei syn toe bibeer. ende dit
edel zeland deer ryckst was en fruchtbaer huelck. ionc
ker. Rene fan broeckmerlād een neifolger syn faders en
broders i boes heed en mei quaedheid dit lād bituog. en
make se ferm wrmits zeera werē en bi spared gastel yck
ner wraldsch en was boes in alle tigbū en wt da tzerke
naē bi al dat ield en clenodiē deer bi dat stryd mei feerd

DAt vii zelād is. rustigalād winiga lād. en butbiai
ghera lād huelc lād bisith. sibolt ede foē iōcker. ke
ne suager. Itz owtlēgerlād moermerlād en ligen dat sunt
delē disser zelādē huelc iōcker kene aec bituogh en focke
ukema disse tria lādē fā keno bilcēde. en neen lādis bera
ne mochte disse zelandē bituingga bibala disse focke vscr̄
Itz segelrlād is aec een deel fā disse vli zelādē en iouqtri
buet en schat dē biscoop fā müster. en scheedlād baedelre
lād wynderlād wr dio wesere sint aeck deli fā disse vii
zelanden disse haet bituungen di biscoop fan bremen mer
Ditbmers is eta oenbibinderd.

Hyr cnydigied. da wilkerren fan op stallis bame.

A97745

1. The first time I saw you was at a
party at my friend's house. You were
wearing a red dress and had long hair.
I thought you were beautiful.
2. I met you again at a bar. You were
drinking beer and talking to some
other people. I thought you were
funny.
3. We went on a date. You were
kind and thoughtful. I thought you
were nice.
4. You asked me out again. I said yes.
We started going out.
5. We got engaged. I was so happy.
We are getting married next year.
6. I am so in love with you.
You are the best person I have ever
met.
7. I am so grateful to have you
in my life.
I love you very much.